AVIS LECTORILOR

[illegible] Lectură va merge pas cu pas, [illegible] literatura poporală, artele și [illegible] etilor, ca in mo- [illegible] repaos [illegible] pótă a'și alimenta și amu- [illegible]

[illegible] publicarea a di- [illegible] romane, poesii, opere teatrale, [illegible]

[illegible] jurnal pentru arte și științe [illegible] vom da la lumi- [illegible] persónele [illegible] capabile.

[illegible] Lectori vor a- [illegible] pune fóia nóstră, [illegible] incurajare, se [illegible] ce'l posedă [illegible] exactitate misi- [illegible] apela cu primul [illegible] persónelor amatóre [illegible] naționale, rugând pe [illegible] numer al fóei [illegible] la numĕrul viitor [illegible] tot o dată se [illegible] la Numerul 5.

TRANDAFIR

[illegible]

Cei doi Cavaleri.

[illegible] capitală [illegible] numită *Stejarul* [illegible] grădină a cărei ar- [illegible], vechi ca și Iașul, umbrea toate imprejurimile. O cărărușă mică condu- ce printre desimea acelor arbori la un mic lac a cărui suprafață era inundată de horde de papură și trestie. De pe malul lacului se vedea o mare curte boe- rescă, înconjurată de niște muri gi- ganți cari în apropiere o făcea aproa- pe nevădută, și în acești pereți e sădită [o] mare poartă de fer care se deschi- dea din an în an.—Alăturea cu poarta era o portiță mică tot de fer, dar care nici nu se vedea din cauza mușchilor și buruenilor ce o acoperéu cu umbra lor.

Un vuet monoton se aude venind din lăuntrul acelor zidiri, apoi o zungănitură și o lumină străbătu prin portița care se întredeschise puțin. Un om vîră capul prin crăpătura portiței, privi în afară, apoi o deschise în lături și eși trăgênd după sine un cal ce'l ținea de căpăstru; un alt om asemine'a îl succe- dă.—După ce închise pe dincoace por- tița, ambii se aruncară ca vêntul pe cai, strinse din pinteni și'n câte-va ga- lopuri era lângă lac. Aci descalicară, prinse caii de frâu, și se suiră pe o plu- tă ce li era pregătită, trecênd lacul pe cel-alt mal. Merse pe cărărușă și ajun- gênd în mijlocul desimei arborilor le- gară caii de crengi, și apoi se puseră jos spre a se odihni.

—Ei bine frate, începu unul din ei, cum ai se mai isprăvesci, când vedi că toate lucrurile 'ți merg d'eandoasele ; alalta-ieri era sĕ'ți pice o secure'n spa- te, eri erai se te âneci, și adi, adi erai se'ți rupi capul serind din podul casei, hm! da tu nu respundi? pare c'ai amuțit; au nu vedi singur că nu mai e nici un chip de a ajunge la ținta ta? Ea vedi bine vere, mi se pare că vrea a'ți cam sufla sub nas, și...

—Mințești!

—Poți se credi că mințesc, eu îți spun ceia ce vĕd; dacă iar fi ceva pentru ti- ne, nu 'ți ar fi pus capu'n joc d'atâ- tea ori...

—O sĕrmane, când ai ști tu aceea ce va se dică a iubi, tu încă n'ai gustat viața acestei lumi, tu încă nai simțit i- nima bătându-ți în vederea unei ființi drăgălașe...

—Eu unul sciu că nu mĕ doare inima de cât când m'apucă năbădăile de friguri!

—Hm! tu ce scii? ca, bată, ce'ți le tócă la cap tótă dina ascaluli dar nu simți ce'i iubirea unei fetițe frumóse și veselă ca turturelile din livede . . . .

—Ba, că bine dici, de câte ori dau cu ochii de Ruxandra, me cam gâdilă nu știu ce prin sin, și parcă tot singele mi se sue in cap; acum știu, trebuea se fie pârdalnica de inimă cum 'i dici tu? dar cu tóte aceste mĕ vedi că's om tea- fer, nu alerg ca un smintit fără se știu pentru ce, și, uite aici . . . dacă ea nu te-ar iubi, ce s'ar alege de tóte aceste.

—Mi'a spus'o și mi'a jurat! . . . eu eam spus și jurat, prin urmare nici o indoială nu mai am de iubirea ei, nu- mele Domnului, de către un creștin nu să ia in deșert!

—Atunci când i-ai dis: „vino," ea ți-a respuns: „nu pot, nu e timpul."

—Nu era timpul nepriceputule, se vede că ai uitat de acolo și până aici.

—Da! 'mi-aduc aminte c'ai serit de pe casă, tocmai lingă mine că un glon- te, și'n urma ta o dróe de bolovani se porniră ca un vuet infernal, doborîndu- 'mi și calul ce'l pregătisem pentru ea, ear noi cu mare greu am putut a- junge pe sub ziduri până aci.

—Dar ascultă!

—Ce'i?

—S'aude ceva, — ne urmăresc!

Ambii se aruncă pe caii lor, și ca vêntul începu a fugi lăsind în urmă desi- mea arborilor și strada Stejarului, stre- bătu Jașul și se îndreptă spre Socola.

—Privesce 'napoi Bujore!

—Ne urmăresc, respunse cel pe care'l numise Bujor priivind inapoi; dar e nu- mai unul.

—Bot fi și dece, să ne oprim.

Abia opriră caii, și un nour alb și gros de colb ridicat de la pământ,

se apropia din ce in ce; —nu trecu trei momente şi un cavaler fugar se isbì de viderile celor duoi ce'l aşteptau.

—Cine sunteţi voi? strigă d'o dată noul venit cu un aer turbat.

—Trandafir Dragoş şi cu prea buuul seu ver Bujor oameni buni cu frica lui D-ḑeu, respunse unul din cei doi cavaleri riḑind.

—Ce-aţi cătat in casa părintelui meu?

—Iată ce am cătat . . . , strigă d'odată Bujor trăgênd sabia şi vrând se'l lovéscă.

—Oprestete! intrerupse Trandafir, iar d-ta spune ce pofteşti de la noi?

—Cinstea casei mele.

—Cinstea casei tale nu este jignită.

—Hm! vrei aţi bate joc de mine, nu vei putea ânsă! şi necunoscutul repeḑi sabia spre Trandafir.

—Vrei se glumim, sunt gata, respunse Trandafir isbind cu sabia sa pe acea a adversarului la câţi-va paşi: stăi mai bine la tocmală, căci nu se varsă sângele aşa uşor.

—La tocmală cu tine hoţule? . . .

—A! e prea multă rebdare, intrerupe Bujor punându-se intre cei doi in posiţie de aparare.

—Nu, mişeilor, ori voi muriţi ori eu.

—Ba nici unii, nici alţii!

—Se vedem, şi Ioniţă căci ast-fel se numea necunoscutul, se repezi cu hângerul ş'il infipse pe lângă coapsa lui Bujor in şeaua calului.

—Hm! vrei se glumesci, zise Bujor asvârlindui hangerul din mână cu o lovitură de sabie.

—Pentru toţi dracii ori loviţimă ori primiţi luptă dreaptă.

—Nici nu se luptă, nici nu se lovesce, pe omul ce este fratele sociei mele respunse Trandafir.

—Fratele sociei tale, mişelule?! . . . strigă Ioniţă disperat.

—Sora ta e soţia mea, harazită de cer, dacă până acum nu'mi e de cât logodnică, mâne inse imi va fi legiuita soţie! Aşa dar fii liniştit şi te departează d'aci.

Zicênd aste cuvinte cei doi amici porniră spre miază ḑi, iar Ioniţă remase ca o statuă, şucrându pe nas şi făcênd spume la gură.

—Hm! murmură el, se văd cu ochii mei p'acei hoţi, care nu s'au sfiit d'a calca casa mea părinţească, p'acei mişei care au indrăsnit d'a se apropia de cinstea surorei mele şi se nu pot rèsbuna? Ori nu mai sunt un om?... Ori nu mai am in mine acea inimă mareaţă cu care am luptat si inotat in singele barbarilor? Nu, inima'mi mai bate incă o simt, dar mai târḑiu; inse jur pe cerul cu toţi sfinţii, că nu mè voiu lasa inainte de ami resbuna!...

Termină ast monolog, şi idei, şi diferite proecte se strecură prin minţile sale infuriate. Apoi strinse pintenii şi calul seu se indreptă spre partea Iasului de unde venise.

N. A.-B.

(Va urma)



EXPOZITIUNEA UNIVERSALA DIN PARIS

Corespondenţa originala a Cabinetului de Lectura.

Paris 8 Mai 1878.

Ḑiua de una Mai este una din ḑilele cele mai insemnate in analele civilisaţiunei intregei lumi; Franţa astăḑi vine din nou la planul intaiu pe această scenă ca prim actor, representând unul din cele mai grele roluri cu tóte nenorocirile ce de caţi-va ani isbisă această ţară, care din ce in ce işi perdea valoarea sa morala, Franţa astaḑi reinvie şi se trezeşte glorioasă pe câmpul luptei.., nu cu tunul sau [illegible] baioneta, ci cu o armă mai tare, cu [illegible] civilisaţiunea ea caştigă mai [illegible] astaḑi [illegible] aceasta operă pacifică, de [illegible] gat ţerile cele mai gloriose prin diferite resbóe. Aprópe totă [illegible] şi in special Francesul simte inima'i sbatêndu-se la aceasta frumóse serbare.

Eri tot Parisul părea [illegible] paradis.—Aprópe de *Campul lui Marte* nu era in stare nimeni [illegible] căci un potop de ómeni ce vinea de prin toate ungherile oraşului sau mai bine ḑis a lumei intregi facea ca se nu poţi resbate macar cinci şese paşi inainte de unde apucai a te stabili. Pe la orele două când Mareşalul incunjurat de principii potentaţi şi celebrităţile lumei intregi sosi la pórta magnificului Palat al Exposiţiunei, tóte capetele se descoperiră şi un ura general resună tótă câmpia. — Neptun ânsă vrând să glumească

AVIS LECTORILOR.

„Cabinetul de Lectură“ va urma pas cu pas, sciinţile practice, literatura populară, artele şi distracţiunele ce pot face pe cetitor, ca in momente de repaos se pótă aşi alimenta şi amuza spiritul.

Va fi un Jurnal literar prin publicarea a diferitelor nuvele, romane, poesii, opere teatrale, varietăţi, jocuri amusante, etc.

Va fi in fine un Jurnal pentru arte şi ştiinţe indigene şi străine pe care le vom da la lumina după persónele cele mai capabile.

Ast-fel sperăm că Onorabilii Lectori vor aprecia frumósele calităţi ce'şi impune fóia nóstră, şi care prin concursul D-lor de incurajare, se va putea ridica de la micul format ce'l posedă in present, spre a'şi împlini cu exactitate misiunea luată. — Cutesăm dar a apela cu primul nostru numer la majoritatea persónelor amatóre de literatura şi sciinţele naţionale, rugând pe acei Domni ce vor priimi primul numer al fóei nóstre şi nu'l vor refusa până la numĕrul viitor se se considere ca abonaţi, şi tot o dată se ne liquideze costul cel mult până la Numerul 5.

TRANDAFIR

(Roman Original)

I.

Cei doi Cavaleri.

La capătul stradei numită *Stejarul* se întindea o mare grădină a cărei arbori, vechi ca şi Iaşul, umbrea toate împrejurimile. O cărăruşă mică conducea printre desimea acelor arbori la un mic lac, a cărui suprafaţă era inundată de horde de papură şi trestie. De pe malul lacului se vedea o mare curte boerească, inconjurată de nişte muri giganţi cari în apropiere o făcea aproape nevădută, şi în acăror pereţi e sădită o mare poartă de fer care se deschidea din an în an.—Alăturea cu poarta era o portiţă mică tot de fer, dar care mai nu se vedea din causa muşchilor şi buruenilor ce o acopereu cu umbra lor.

Un vuet monoton se aude venind din lăuntrul acelor zidiri, apoi o zungăuitură şi o lumină străbătu prin portiţa care se întredeschise puţin. Un om vîră capul prin crăpătura portiţei, privi în afară, apoi o deschise înlături şi eşi trăgênd după sine un cal ce'l ţinea de căpestru; un alt om aseminea îl succedă.—După ce închise pe dincoace portiţa, ambii se aruncară ca vêntul pe cai, strinse din pinteni şi'n câte-va galopuri era lângă lac. Aci descalicară, prinse caii de frâu şi se suiră pe o plută ce li era pregătită, trecênd lacul pe cel-alt mal. Merse pe cărăruşă şi ajungênd în mijlocul desimei arborilor legară caii de crengi, şi apoi se puseră jos spre a se odihni.

—Ei bine frate, începu unul din ei, cum ai se mai isprăvesci, când vedi că toate lucrurile 'ţi merg d'eandoaselea; alalta-ieri era sĕ'ţi pice o secure'n spate, eri erai se te âneci, şi adi, adi erai se'ţi rupi capul serind din podul casei, hm! da tu nu respundi? pare c'ai amuţit; au nu vedi singur că nu mai e nici un chip de a ajunge la ţinta ta? Ea vedi bine vere, mi se pare că vrea aţi cam sufla sub nas, şi.....

—Minţeşti!

—Poţi se credi că minţesc, eu îţi spun ceia ce vĕd; dacă iar fi ceva pentru tine, nu ţiar fi pus capu'n joc d'atâtea ori!..

—O sermane, când ai şti tu aceea ce va se dică a iubi, tu încă n'ai gustat viaţa acestei lumi, tu încă nai simţit inima bătându-se la vederea unei fiinţi drăgălaşe.

—Eu unul sciu că nu mĕ doare inima de cât când m'apucă năbădăile de friguri!

—Hm! tu ce scii? *as, buke*, ce ţi le tócă la cap tótă diua dascalul, dar nu simţi ce'i iubirea unei fetiţe frumóse şi veselă ca turturelile din livede....

—Ba, că bine dici, de câte ori dau cu ochii de Ruxandra, me cam gâdilă nu ştiu ce prin sin, şi parcă tot singele mi se sue in cap; acum ştiu, trebuea se fie pârdalnica de inimă cum 'i dici tu? dar cu tóte aceste mĕ vedi că's om teafer, nu alerg ca un smintit fără se ştiu pentru ce, şi, uite aici... dacă ea nu te-ar iubi, ce s'ar alege de tóte aceste.

—*Mi'a spus'o şi mi'a jurat!*... eu eam spus şi jurat, prin urmare nici o indoială nu mai am de iubirea ei, numele Domnului, de către un creştin nu să ea in deşert!

—Atunci când i-ai dis: „vino,“ ea ţi-a respuns: „nu pot, nu e timpul.“

—Nu era timpul nepriceputule, se vede că ai uitat de acolo şi până aici.

—Da! 'mi-aduc aminte c'ai serit de pe casă, tocmai lingă mine ca un glonte, şi 'n urma ta o dróe de bolovani se porniră ca un vuet infernal, doborîndu-'mi şi calul ce'l pregătisem pentru ea, ear noi cu mare greu am putut ajunge pe sub ziduri până aci.

—Dar ascultă!

—Ce'i?

—S'aude ceva, — ne urmăresc!

Ambii se aruncă pe caii lor, şi ca vêntul incepu a fugi lăsind in urmă desimea arborilor şi strada Stejarului, strebătu Jaşul şi se indreptă spre Socola.

—Privesce 'napoi Bujore!

—Ne urmăresc, respunse el pe care'l numise Bujor priivind înapoi; dar e numai unul.

—Pot fi şi dece, să ne oprim.

Abia opriră caii, şi un nour alb şi gros de colb ridicat de la pământ,

se apropia din ce in ce; —nu trecu trei momente și un cavaler fugar se isbi de viderile celor duoi ce'l așteptau.

—Cine sunteți voi? strigă d'o dată noul venit cu un aer turbat.

—Trandafir Dragoș și cu prea buuul seu ver Bujor oameni buni cu frica lui D-deu, respunse unul din cei doi cavaleri ridind.

—Ce-ați cătat in casa părintelui meu?

—Iată ce am cătat . . . , strigă d'odată Bujor trăgênd sabia și vrând se'l lovéscă.

— Oprestetel intrerupse Trandafir,iar d-ta spune ce poftești de la noi?

— Cinstea casei mele.

—Cinstea casei tale nu este jignită.

—Hm! vrei ați bate joc de mine, nu vei putea ânsă! și necunoscutul repedi sabia spre Trandafir.

—Vrei se glumim, sunt gata, respunse Trandafir isbind cu sabia sa pe acea a adversarului la câți-va pași: stăi mai bine la tocmală, căci nu se varsă singele așa ușor.

—La tocmală cu tine hoțule? . . .

—A! e prea multă rebdare, intrerupe Bujor punându-se intre cei doi in posiție de aparare.

—Nu, mișeilor, ori voi muriți ori eu.

—Ba nici unii, nici alții!

—Se vedem, și Ioniță căci ast-fel se numea necunoscutul, se repezi cu hângerul ș'il infipse pe lângă coapsa lui Bujor in șeaua calului.

—Hm! vrei se glumesci, zise Bujor asvârlindui hangerul din mână cu o lovitură de sabie.

—Pentru toți dracii ori lovițimă ori primiți luptă dreaptă.

— Nici nu se luptă, nici nu se lovesce, pe omul ce este fratele sociei mele respunse Trandafir.

- Fratele sociei tale, mișelule?! . . . strigă Ioniță disperat.

—Sora ta e soția mea, harazită de cer, dacă până acum nu'mi e de cât logodnică, mâne inse imi va fi legiuita soție! Așa dar fii liniștit și te departează d'aci.

Zicênd aste cuvinte cei doi amici porniră spre miază di, iar Ioniță remase ca o statuă, șuerându pe nas și făcênd spume la gură.

—Hm! murmură el, se văd cu ochii mei p'acei hoți, care nu s'au sfiit d'a calca casa mea părintească, p'acei mișei care au indrăsnit d'a se apropia de cinstea surorei mele și se nu pot resbuna? Ori nu mai sunt un om?... Ori nu mai am in mine acea inimă mareață cu care am luptat si inotat in singele barbarilor? Nu, inima'mi mai bate incă o simt, dar mai târdiu; inse jur pe cerul cu toți sfinții, că nu mê voiu lasa inainte de ami resbuna!...

Termină ast monolog, și idei, și diferite proecte se strecură prin minţile sale infuriate. Apoi strinse pintenii și calul seu se indreptă spre partea Iasului de unde venise.

N. A.-B.

(Va urma)



EXPOZIȚIUNEA UNIVERSALA DIN PARIS

Corespondența originala a Cabinetului de Lectura.

Paris 8 Mai 1878.

Diua de una Mai este una din dilele cele mai insemnate in analele civilisațiunei intregei lumi; Franța astădi vine din nou la planul intaiu pe această scenă ca prim actor, representând unul din cele mai grele roluri cu tóte nenorocirile ce de cați-va ani isbisă această țară, care din ce in ce iși perdea valoarea sa morala, Franța astădi reinvie și se trezește glorioasă pe câmpul luptei .., nu cu tunul sau cu baioneta, ci cu o armă mai tare, cu laborea, civilisațiunea ea caștigă mai mult astădi cu aceasta operă pacifică, de cât a căștigat țerile cele mai glorióse prin diferite resbóe. Aprópe totă lumea și in special Francesul simte inima'i sbătânduse la aceasta frumóse serbare.

Eri tot Parișul părea un adevarat paradis.—Aprópe de *Campul lui Marte* nu era in stare nimeni se resbată caci un potop de ómeni ce vinea de prin toate ungherile orașului seu mai bine dis a lumei intregi facea ca se nu poți resbate macar cinci șese pași inainte de unde apucai a te stabili. Pe la orele două când Mareșalul incunjurat de principii potentați și celebritățile lumei intregi sosi la pórta magnificului Palat al Expositiunei, tóte capetele se descoperiră și un ura general resună totă câmpia. — Neptun ânsă vrând să glumească

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 2

II.

Lunca Bârnovei.—Jețul lui Dragoș.—Juramentul

După dealurile ce inconjură Iașul spre meadă-di era un sat vechiu numit Lunca Bârnovei, una din cele mai frumóse localități rustice din câte se găsea pe atunci.

Isvórele ce'l adăpa, arborii ce'l umbrea, paserile ce'l desfăta, in fine aerul seu dulce și curat ce'l poseda, făcea ca acest sătișor se fie un adeverat locaș de fericire. Numera in totul vr'o trei-deci de case; gustul și modul cu care ele erau aședate era sublim; O casă inse, escela pr'intre cele l-alte, se derea din departare, strălucea de frumseța aranjamentului ce nu se găsea nici la una din casele vecine; un did mare o inconjură, inlăuntru o grădină splendidă după cum știa a le cultiva stremoșii noștrii; cate-va trepte ale unei scări conducea intr'un balcon boltit ornat cu cuști de diferite pasări, cu flori gingașe și inbătătóre, iar la estremitate se vedea o frumóse fontână curgătóre in tr'un basin de piatră, in care plutea feluriți pestișori ce strelucea la fie-ce mișcare.

Intr'o mică cameră a acestor case, pe un Jeț aurit și catifelat, d'asupra căruia se vedea plutind in aer o cororă aureală sub care era un cap de zimbru de acelaș metal, ședea un om inaintat in vârstă cu capul rezemat de manele'i incleștate, trist și gânditor ascultând pare-că ce-va.

— Diua se pleacă spre intuneric, murmură el, sórele iată'l apus, și el incă n'a mai sosit. — Dumnedeul Stremoșilor mei ... m i vrei se mĕ incerci? O! tu scii cât te iubesc!

O mică pausa si el ear incepu:

— Póte că luptă, sufere, viața'i e in primejdie — Da, il cred, și eu când eram mai tânăr luptam pentru acești demoni, am luptat atâta, in cât din strelucirea *părinților mei, am remas ca un* biet redeș. Singura suvenire scumpă a bunilor meĭ părinți e acest Jeț ce'l moștenesc, și pe care imi plâng pacatele mele; numai pe el, l'am putut scapa din ghiara jefuitorilor țerei mele. — Pe el când stau, ved inaintea mea un vis strașnic; Mai văd o-dată tinereța mea plină de foc in care vărsam singele pentru scumpa mea țară, pentru Moldova mare și vitează, frumósă și roditóre. O! timpi frumoși, dile fericite a tinereților mele, mai reveniți o-dată inainte de-ami da suflarea ... Dar, el nu mai vine ... trebue se ved, se sciu in grabă.

Bătu din picior, didul din față se desfăcu și un om nalt și voinic apăru:

— Sandule! veni-ta fiul meu?

— N'a venit Maria Ta.

— Nici nepotul?

— Nici.

— Pune grabnic șelele pe calul meu și al teu.

Sandu dispăru și'n urmă'i păretele se 'nchise.

Cel ce se numise *Măria Ta*, dise numai „Voi merge“ și apoi iși apleca ear capul intre mâni și se cufundă intr'o gândire adâncă.

Trebue se spun că acea cameră, nu mai cuprindea nimic altă de cât Jețul ce l'am descris, pereții era albi, fără a fi strebătuți de vre o fereastă, ușa sau deschidetură, singura lumină se reflecta din o candelă a cărei rade palide se atingea de aurul Jețului producând o lumină misteriósă.

Trei momente abia trecu, peretele se redeschise și Sandu reapăru.

— Ai gătit?

— Da M. Ta, înse Măriele Lor a sosit.

— A sosit amândoi? — sănătoși?

— Sănătoși și voioși ca cerul senin!

— *Di-le se intre mai ingrabă.*

Abea Sandu dispăru și inlocui doi juni, unul nalt, brunet, fața delicată, ochii negri ardetori, buzele zimbitóre și *un aer măreț*, altul mai scurt, robust, cu părul castaniu, fața mare și ochii fixători si mândri, ambii bine 'narmați și 'ncostumați milităresce, apăru in cameră și cel d'intăi inaintă spre batrân aplecă un genunchi și luându'i mâna o duse la buzele sale, depunând un ferbinte serut, ce-l-alt îl urmă, și ambii primiră resplată bine-cuvântarea părintească.

Cei doi juni nu era de cât vechile nóstre cunoștințe: Trandafir și Bujor iar betrânul ce era in cameră: Stefan Dragoș părintele lui Trandafir și moșul lui Bujor.

— Ai reușit fiul meu?

— Nu părinte!

— E greu de tot, adăugă nepotul.

— Hei feți mei, cu greu prinzi epurile, dar rabdare și ear rabdare. — Ia spunemi cum s'a 'ntâmplat?

— Scumpe părinte, cum am esit adi dimineață pe pórtă am alergat tot una până la casa ei, am intrat in Curte am ajuns la zidul de piatră, am deschis cu cheiă care mi-a trimis'o pórta de fer, am intrat in intru și, lăsând pe Bujor cu caii lângă zid, m'am suit pe o scară până la fereasta ei; ea mĕ vedu și speriată abia 'mi putu dice:

„Fugi căci ne pândesc, nu e vremea acum.“

Când voiĭ se scobor scara aud d'odată un vuet, marunc jos, noroc de bietul Bujor care venise fără voc lângă scară, căci mĕ apucă in braţe se nu mă stâlcesc de bolovani de pe jos. O grea durere imi pătrunse corpul şi de-abe putui se merg pas la pas cu calul de căpăstru până ce eşii din dzidirile indrăcite. Trecui lacul şi mĕ pusei se mĕ odihnesc puţin in pădurice când un sgomot mĕ făcu se eu góna, abia ajunsei la Socola şi Ioniţa era in urma mea, cât pe ce eram se'i infig sabia in carne, dar mă gândii că e fratele iubitei mele.— Mĕ despărţii şi venii aci.

Aceste cuvinte d'abia le pntu spune bietul Trandafir, căci lacrimile .li inundă strelucitorii sei ochi, şi o furtună se născu in inima lui.

— Nu te scârbi, fiul meu; Bónţă ce'l ne-induplecat, işi va plânge mofturile sale. Am făcut tot ce trebuia se facă *un părinte, am trimes se'ţi ceară pe* Viorica de nevastă, dar el s'a fudulit. Da! cunosc bine, nici o femee altă nu'i vrednică de tine, de a fi mireasa ta. Eu chiar te-aş *blestema dacă'i iubi pe* alta. — Voi merge eu cu tine, vom intinde reţeana şi jur pe sântul cer, pe tronul lui Dragoş, lui Stefan şi a lui Bogdan, că voi reuşi. Nu, ori ce piedeci mi s'ar pune, chiar bătrânul meŭ suflet îl voi da, dar voi reuşi. Nimica 'n lume nu-mi va schimba hotărârea, căci am judecată şi ea este dreaptă. — Dar mai naintea resboiului trebue se ne pregătim. Trimete'i ei degrabă o carte, şi spune'i că poi-mâne se meargă la lac cu Ruxandra.—Noi ne vom face treaba.

— Ascult părinte.

N. A.-B.

(Va urma).

CUGETARI

Amorul Patriei este pasiunea in popor, şi virtutea in filosofie.

Discretiunea este in inimă aşa precum pudórea este in corp.

Pacienţa este amară, dară fructele ei sunt dulci.

Frumuseţa reală este in inimă.

Modestia descopere o inimă tandră.

Care servesc nenorociţii; servesc Divinităţei.

A inşela un nenorocit, este un dublu atentat.

pentru acei ce voiră a sĕ ocupa cu ştiinţele. **Renaşterea** este periodul în care sĕ face acéstă subită schimbare de cunoştinţĕ şi de idei. Descoperirea hartiei, a pulberei de tun, a tipografiei etc. sunt primele resultate a acestei schimbări de lucruri. Mai apoi Galileu, Newton, Descartes, Lavoisier, Volta, Davy, Gay-Lussac, Cuvier, Berzelius etc. dau la lumină o serie de adevăruri care formează astăzi basa ştiinţelor.

Apoi descoperirea drumului de fer, telegrafului şi in fine în zilele nóstre acea a telefonului pun capăt acestui avânt al ştiinţei. Ast-feliu ştiinţele basate la început pe câteva idei confuse, formeazâ astăzi un vast camp de studiu pentru acei ce voesc a se ocupa cu ele. Studiul ştiinţelor este un studiu care în fine pune pe ori ce individ în posiţiune de a cunóşte şi admira secretele naturei şi care 'l face a sĕ simţi din ce în ce mai mult pătruns de respect şi admiraţiunei pentru *divinul creator*.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 3

III.

Ruga Copilei.—Logofetul Bónţia.

Pe când sórele măreţ şi luciu ca un disc de Briliante se ridică cu încetul de după costişa Tataraşilor şi lasă splendidele'i raze se lumineze umbrósele văi ale Iaşiului; pe când ciocârlia se nalţa in aer, strigând prin melodiosu'i glas pe poetul ce dorme plutind in visuri fantastice, prinzând inspiraţiunea operilor sale din Zefirii dimineţii şi şoptitul suav o mii de floricele; pe când Iaşul era predominat de o profundă linişte şi monotonie neaudinduse de cât unde şi unde câte o copiliţă ce merge se'şi recoreascâ faţa la fântână, sau bătrânul plugar ce conduce plaganii sei spre ogor.— In aceste momente line, o junâ copilă cu faţa palidă, cu părul despletit, cu ochii plini de lacrimi şi corpul tremurând, şedea ingenunchiată înaintea Madonei şi cu mânele înalţate spre cer, locaşul sublimului creator, lasă, ca vocea-i se timbreze nişte sunete evlaviόse, cari ar fi umilit pe cel mai indrăcit sbir.

Camera ei mică era mai mult întunecată, mica ei candelă ce atârna d'asupra Madonei, abia mai arunca câte o palidă lumină, canarul din colivie tâcea ca o lugubră nópte lăsând câte o dată un gémăt ce părea de compătimire; tot mobilierul camerei se compunea dintr'un pat de fer, o măsuţă şi un scăunaş.

Se ne oprim pucine momente şi se ascultăm câte-va murmure ce acea copilă le adresa creatorului:

— . . . .

O ! Dómne, Dumnezeul meu, Pronie cerέscă fără de margini, tu isvorul tutulor fericirilor, tu, care ai scapat pe nenorociţi din gura leilor şi a focului, tu, ce ai aratat calea dreptăţei, ai inviat din morţi ai dat vederea celor orbi, ai insenătoşat pe cei pătimaşi, tu care m'ai didit şi in tótă viaţa mea m'ai făcut se'ţi păstred iubirea sfântă. Ascultă Dómne vócea mea, lasăme se mĕ tânguî numai ţie, şe'ţi cer mila ta.....

M'ai lasat Dómne în fericire de la naştere până mai de-ună-di, nu şciam ce'i reul şi binele, nu şciam ce'i iubirea; de o lună incóce însâ, totul mi s'a schimbat, fericirea mi-a sburat ca norii bătuţi de vânt, inima mi s'a cuprins de nişte fiori spăimântători, sufletu'mi pare că este un trunchiu, fĕrĕ resuflare, o stâncă petrósă nestrebătută......

Dómne fie-ţi milă de róba ta ce te rógă din tótă inima, fie-ţi milă de o nenorocită copilă ce cere de la tine milă şi in tot ciasul te voi slăvi şi mĕ voi jertfi pentru tine.....

. . . .

Copila nu mai termina, lacrimile cristaline curgea din negrii sei ochi cu abondenţă, tipul ei dădea aspectul că nu dormise intréga nópte.—Nimic nu se audea in prejurul ei. Nimeni nu o ascultă afară de bunul creator. Stelele ce dispărea inaintea razelor solare părea că privesc cu jale şi'i dic un trist: Adio ! Sórele ce respândea miliarde de raze, înpărţi şi ei câte-va ce făcu a lumina puţin trista ei faţă.

— . . . . O ! Dómne, aceste dulci raze ce-mi se resfrâng pe faţă, óre ele sunt trimese de tine ca un prevestitor a fericirei mele? . . . . .

Murmurând aceste cuvinte, ea tresări d'odată la audiul o trei lovituri uşóre in fereasta sa.

— El ? întrebă ea.

— El, i se respunse.

Ea alergă ingrabă deschise fereasta încetinel şi privi un om nalt şi mustăcios ce semănă a lacheu şi care'i întinse o scrisóre.

— El ? întrebă ear copilă.

— El, îi respunse asemenea.

Lacheul se lăsa p'o scăricică ce era intinsă la ferέstă şi dispăru ; copila tremurând inchise iute fereasta, înainta căţi-va paşi spre interiorul casei, rupe pecetia scrisorii şi începu a citi :

„Dragă inimei mele"

„Tóte chibsuinţele sau dus in vânt, „durerea 'mi este mare; cu tóte aceste „voi face tot pentru fericirea nóstră; „vino de-seară la lacul de lângă pădurice „acolo te voi aştepta cu tatăl şi vărul „meu. Ea şi pe Ruxanda."

„Iubitul teu

„Trandafir Dragoş".

Sudorile 'i curgea ca plóea, puterile îi slăbise, întregul corp îi tremura; pică din nou în genunchi şi dictă in sufletul seu rugile cele mai sacre, apoi, ca luminată de un far, sări drept în picióre şterse lacrimile de pe faţă'i şi ridicând ochii spre cer :

— Mulţumesc Dómne, dise ea.

Un moment tăcere şi ca plină de speranţă reincepu :

— Da ! te voi urma; va fi mai mare fericirea mea chiar d'aş fi róbă lângă tine de cât se domnesc în aceste triste palate, fără odihna sufletului şi inimei mele. Da*!* tu nu mă vei înşela şi eu, eu te voi urma ca orbul pe cel ce'l târăe.

Capul seu se rezema de gingaşele'i mâni, un nor trecu peste tóte gândurile sale, era ca o statua fără suflare ; un moment, şi ea'şi veni în fire, se repezi la mescióra ei, trase un saltaraş, scóse un petic de hârtie, o pană si'o calamare şi incepu a scri :

„Dragul meu"

„Ţ'am jurat ţie şi mă supun.

„Viorica Bónţa"

Pecetlui acea scrisorică cu inelul seu intredeschise fereastă şi o asvărli.

Abia inchise fereasta la loc şi o lovire bruscă se auzi la uşă.

— Cinei ?

— Eu

Glasul era cunoscut, Viorica, se re-

pezi şi deschise uşa,luă mâna noului venit o duse la buzele sale şi depusă un rece serut.

— Şeḑi pe ast scăunaş scumpul meu părinte, ḑise Viorica cu un ton prefăcut vesel.

Părintele Viorică la prima vedere se cunoscea că nutrire vr'o şese-ḑeci de paşci. Puful albit al capului seu sta ascuns sub un grandios işlic, genele pe jumĕtate închise, sprincenele mari şi inpreunate, nasul coroet şi roş ca o cireaşă, musteţile blegi curgea printre latele lui buze, intre care ţinea imameaua stânjenalului seu ciubuc, ce făcu in câte-va momente să se umple mica camerĕ de fum, in care Viorica se zerea ca un angel intre norii cerului. Voluminosul seu corp era invelit cu un mare antereu de mătasă, nisce şalvari largi şi roşi şi o pereche de mestii galbini îi inpodobiau picióreie.

Acesta era boerul Bónţă.

După câte-va momente de scenă monotonă, Cuconul Bonţă scóte cu mare nevoe imameaua din buze; tuşesce de vr'o trei ori şi apoi incepe:

— Ei bine Viorică, ce zici tu de obrăznicia lui Dragoş, ei, nu'i bun de trimes la respintenea vânturilor se facă corbii ospăţ din trânsul?

Nici un respuns de la copilă nu se auḑi; un singur şopt trecu prin mintea sa. „Dómne ajutămi".

Boerul mai tuşi şi ear incepu:

— Ce? nu respunzi, nu cum-va ai prins la unghişóre, tu pe semne nu scii că am leacuri . . . ca la un puiu de şerpe ţi-aş sfărma capul.....

— „Dómne ajutămi" repeta in sufletul ei, biata Viorică desperată.

— Se nu cum-va se te afle naiba că miroşi a Dragoş, el un nimernic, un biet căpitanaş de dorobanţi, se umble după fata lui Bónţă Logofetul? El un venitic fără boerie mare se te ie pe tine?!... Se ştii bine că te-acufund în chiliele Tre-isfetitilor cu apă şi pâne la trei zile.

— Părinte nici nu'l cunosc, nici nu sciu cinei?

Nu putu biata copilă se ḑică mai multe, căci glasul i se stânse.

— Amin fie, că de nu atunci a ta'i beleaua.

Ḑise aste vorbe şi urninduşi corpul seu greoi, lasă buna ḑiua Viorică şi eşi din camera ei.

Logofătul traversă balconul întră intr'o sală şi d'acolo intro cameră, care după obiceiul vechilor noştri boeri se numea o d a i a t u r c e a s c ă. Aci logofĕtul se lasă cu lene pe o soafa móle, şi cu mâna atingând un clopoţel se presintă inaintea lui un ţigan încostumat intr'o bogată livre pe care era scrise iniţialele Logofetului.

— Cióro, apridem'i ciubucul, şi adă cafeaua.

Ordinul fiind îndeplinit, Bontă adăugă

— Dute cióră şi 'mi chiamă hulubiţele.

Nişte draperii de pe un părete incepu a se mişca şi de sub ele, una câte una, apăru două-spreḑece femei tinere şi frumóse, purtând drept îmbrăcăminte perul lor lung şi despletit şi o manta de tul roz care lasa să se vadă tóte comorile lumii aceste ascunse sub zefirii dimineţii. Câte-va stelişóre de diamante lucia prin părul şi urechile fie căria, şi scumpe braţare de aur inpodobea gingaşela lor braţe. Acele două-spreḑece hulubiţe, cum le numise Logofetul fecură d'odată un şir sau lanţ şi o musică nevăḑută le indreptă mişcarea picióreior cari sburau prin aer intocmai ca angerii prin regiunile cerului.

Logofetul privea aceste danţuri şi jucări a hulubiţelor sale şi rânjia pr'intre ginginile sale un fel de ris ce părea ca urletul unui lup......

In mijlocul acestor desfrânări petecea Bătrânul Logofet, pe când cine-va bătea cu tărie in pórta curţei sale.

— Cine este? intrebă portarul supărat că'i turbură liniştea.

— Dar deschide, strigă o voce detunătóre.

Portarul cunoscuse vocea, se repezi la pórtă, dădu jos lăcăţile şi deschise pórta in lături.

Un june cavaler intră in-ăntru şi ajungând la scară descalică, se sui sus, ajunse la camera lui Bontă, neoprindu'l nimeni deschise uşa şi intră.

— O bunul meu tată, incepu Cavalerul care nu era de cât Ioniţă, petreci, te desfăteḑi, in timpul in care eram se per pe câmpuri şi pe drumuri.

Dac'ar fi fost lovit de trăsnit logofătul n'ar fi tresărit ast-fel din letargia in care se afla, cum tresari la aste vorbe detunătóre.

— Tu esci, dragul tatei, murmură Logofetul, vrând se'şi ascundă emoţiunea, dar ce ai zebăvit atât?

— Hm! am zebovit pentru a lăsa urme de sânge pe tóte câmpurile.

— Nu cum-va talsarul cela a vrut se te omóre?

— Nu el, ci alţii, el să mulţămit de a'mi ride in nas; neputând sei crăp capul, şi a fugit; dar alţii adevaraţi tâlhari de codru, m'a prins pe când mĕ intorceam, şi după ce m'a bătut, m'a desbracat, mi-a luat calul şi tot ce aveam, şi m'a lasat numai cu pelea şi acea încă hăcuită in mai multe locuri.

M'am prefăcut mort, am stat până târziu nóptea ş'apoi, am alergat la rohatcă unde cunoscândumĕ dorobanţii îmi dădu astă manta ruptă ş'o dubală de cal de venii pĕnĕ aci.

O!, reincepu el după o pausă, s e m ĕ i e o m i e d e d r a c i de mĕ voi lăsa ne-resbunat şi pe u n i i şi pe a l ţ i i!

N. Andryscu-Bogdan.

(Va urma)

Mijlocul de a se conduce in toate circonstanţele vieţei.

Conversaţiune. — Greşăli de evitat. Corigiarea defectilor.— Gesturi. — Cuviinţa. — Partea anecdotică etc.

A

(Urmare).

Adresă de spirit. E, în general, talentul de a'şi conduce întreprinderile aşa că să reuşască. Luată în parte, e o calitate cu ajutorul căria cine-va eviteaḑă piedicile, triumfeaḑă în contra greutăţilor sau scapă din încurcături. Când, pentru a ajunge la scopurile sale, cineva urmeaḑă căi secrete, deghisate, atunci adresa de spirit degenereaḑă în şiretenie şi viclenie. Intre *adresa de spirit* şi *presentia de spirit* este diferinţa aceasta, că, cea dintâi procede după un plan combinat cu înţelepciune, în timp ce cea de a doua nu'i de cât o iluminare repede care să produce din o circumstânţă cu totul neaşteptată şi face să se nască espediente folositóre. Mai cu samă adrese-i de spirit, pe care ştiu s'o desvăleească, datori celebrul ministru engles William Pitt, puternica şi lunga influinţă ce esercita asupra destinatelor Marei Britanii. Sunt puţini oratori politici care să fi posedat la un grad atât de înalt adresa de a întrebuinţa raţionamentele care se potriveau mai bine caracterului şi

Importanța și progresul sciințelor.

—

Am zis că științele formézá o ramură de ocupațiuni fórte importantă, care tinde a pune pe om în cunoștință, secretelor naturei. — Dar cum au putut omenirea să ajungă a pătrunde acele secrete? Fórte greu și după multe cercetări. De multe ori s'a vězut esistând asupra unuia și aceluiași lucru douě sau chiar mai multe păreri în privința formei, compositiei etc. Susținută fie-care de un număr mai mare sau mai mic de indivizi, căutând fie-care a proba că teoriele tuturor celor-l-alți sunt încomplecte sau falșe. Ast-feliu mergând din o teorie în alta încetul cu încetul au ajuns lucrurile la sfârșit adică s'au aflat adevărurile ce compun astă-zi diverse teorii. Dar pentru demonstrarea teorielor era de ajuns numai gândirea; ar fi putut ómenii să descopere diversele mijlóce de facilitare a traiului, a întreținerii sănătății, a comunicațiunii etc. numai cu cugetarea? Nu. Din primele timpuri a acestei tendinți a ómenilor de a sě ocupa cu științele s'au simțit necesitatea cea mai mare de a pune în practică adevărurile descoperite cu gândirea. Iată dar inteligența și munca omului puse în legătură mai de'aprópe; Ce au resultat din acésta? Au resultat că ómenii au început a sě servi de lucrurile brute ce'i încunjură a le da dispositii ast-feliu ca să pótă face cu ele o întrebuințare utilă, și aptă în acelaș timp de a transmite cât mai ușor și în proporțiuni mult mai mari, mica forță de care natura ne-a înzestrat, și ast-feliu n-a pus în posițiune de a dispune de restul pământului după cum cere necesitățile ce ni sě presintă în viață. — Au resultat mai bine zicând: întrebuințarea mașinelor. — Iată dar prima și unica consequență a primelor începuturi de științě. Dar lucrurile mergând mai departe, câmpul deschis înaintea celui ce voia a se ocupa cu științele fiind fórte vast, au urmat necesitatea de a sě împărți științele în trei ramuri mai principale: Sciinți esacte sau materiatici; Sciinți fisice și sciinți naturale. Cu tóte aceste, aceste trei ramuri de sciinți au remas legate strâns una către alta. Așa Matematicele sunt strâns legate cu sciințele fisice; Sciințele fisice cu cele naturale însă aprópe n'au legătură cu cele esacte.

Din usul reciproc ce fac fie-care din aceste ramuri de sciință, de teoriele resultate din desvoltarea celor-l-alte ramuri, au resultat descoperirea multor adevăruri care astăzi sunt de cea mai mare importanță. — Ne vom mărgini a trata despre M a ș i n i resultat al usului reciproc a sciințelor esacte cu cele fisice.

TRANDAFIR

(Roman Original)

——

(*Urmare*). 4

IV.

Naluca — Repirea.

Sórele seturat de strelucirea ḑilei porni la apus spre a'și ascunde razele după dealurile Galatei. Era cum dice Românul pe la flamânzitul sórelui. — Vânturile recorόse începură a umple văile, frunzile și iarba începură a șopti tainicul lor murmur, peștișorii lacului seria pe suprafața apei, păsările de apă săreau și se jucau liniștite, în fine tótă natura lua o privire mai dulce, mai liniștită, de cât în ḑiua trecută, când arșița sórelui de cuptor frigea și dogorea tot ce'i eșa înainte.

O portiță, a ḑidului cel mare pe care'l cunoștem deja, se întredeschide, și un mic murmur strebătu:

— Pășesce încet, Viorico! nu se ḑerește nimic.

Și după aceste cuvinte, două copile, descinse d'in interiorul ḑidului închizind portița în urma lor și îndreptându-se spre marginea lacului. — Ajungând la mal, una din copile ridică o batistă albă in sus fluturând'o de mai multe ori și de o-dată un fluer tremurător respunse d'intre arborii, de peste lac.

Viorica, ridică mânile în sus părând că vra se adreseze o ruga creatorului și, o barcă mică condusě de un militar cu barba sură, din ce in ce s'apropria de dânsa. —Când ajunse la mal, Viorica sări în luntre trăgând după dânsa pe cea-l-altă copilă, verișóra ei Ruxandra, și luntrașul începu a mâna luntrea îndărăpt.

— Stați mișeilor, strigă o voce neințeleasă ce eșa dintre stuh; Toți intórseră capul și privisă un corp desfigurat ce ca o nălucă s'asvârlea și s'apropria înotând spre dânșii. — Un țipet de spaimă scote cele două femei, acea nălucă sare în luntre și c'o mâna feroce, înfipge un pumnal în cósta bătrânului luntraș.

Luntrea sguduită se resturnă și cu dânsa toți se cufundă în apă. Un răcnet teribil s'auḑi printre arborii vecini și d'odată dintre dânșii doi ómeni eșiră și se s'aruncară in lac.

Trecu ḑece secunde și un corp d'abia se ḑeresce plutind pe suprafața lacului și forsânduse d'a ajunge la mal... Era luntrașul; apa din jurul lui era

roşă de sîngele curgător din rana ce primise; cu tóte astea el ajunse pe mal.— Câte-va secunde încă şi valurile se rupse din nou ear din mijlocul lor apăru două corpuri încleştate aruncându-se pe acelaşi mal.

Era Trandafir şi logoduica sa.

— Bujor n'a eşit incă intrebă Trandafir după puţin timp de repaus, pe bĕtrânul Dragoş — luntraşul de odinióre.

— Nu, respunse el abea murmurând.

— Trebue se'l scăpăm, strigă Trandafir aruncânduse din nou în apă; câtva timp trecu încă şi trei corpuri eşi la supra-faţa apei plutind fără siguranţă. Bătrânului Dragoş pare că'i prevestea inima un pericol şi, ca tot românul ce ştie a uita durerele sale pentru a-le fraţilor sei, uită rana'i şi obosala, se repezi în apă din nou şi dând mână de ajutor celor trei muribunzi 'i trase încetişor la mal.

Tóte victimile abia resuflau şi udate cum erau nici se puteau urni din loc.

Nu se putură insă bucura mult timp de linişte, căci acea nălucă ce înfipse pumnalul în luntraş, se arată iar pe suprafaţa apei notând cu furie şi silindu-se se ajungă la mal.

— Priviţi! strigă Bujor.

— Afurisit.... ţipă năluca perind in fundul apei.

— I-am trimes un glonte se'l aibă spre amintire, respunse Dragoş cu un acent de tinereţe.

— S'encălecăm iute, adăogi Trandafir aducând trei cai d'intre arbori.

Trandafir luând pe Viorica in braţele sale, Bujor pe Ruxandra şi Dragoş singur săriră pe cai şi se puse pe fugă.

Fugarii străbăteau aerul ca rândunelele. Luna ce începea a răsări în faţa lor, părea blândă şi şoptitóre a'unui tainic isvor. Cerul era senin şi presurat cu mii de candele strălucitóre, natură tăcută şi confundată în somnul ei adânc. Cursierii înse fug, fug ca gândul din poveste, fără ai înpedica şanţuri sau bare, văi sau dealuri. Ajungând în dreptul Socolei, Dragoş opri calul şi după el ambii cavaleri.

— Staţi pucin se'mi leg rana căci mă dóre cumplit.

Toţi se grăbiră a ajuta bunului betrân, şi'i legară rana.

— Stăi Trandafire, începu Viorica, mie frig şi sunt prea slabă, se ne odihnim pucin.

— Dacă vrei tu, ne vom odihni cu toţii.

— Scumpa mea Viorică strigă c'un accent plin de bucurie Ruxandra aruncânduse în gêtul verişórei sale. Credeam că nu o se te mai văd....

— Ruxandro! iubita mea murmură Viorica exaltată de bucurie.

Şi ambele floricele se strângeau în braţe şi se serutau lăsând ca lacrimele se le pătrundă tinerii lor obraji.—

Barbaţii priveau cu bucurie, pe aceste inocente fiinţe și inima fie căruea sălta de bucurie, că putu reuşi de şi cu preţul vieţei, aşi încorona opera cu succes. — Astă bucurie însĕ n'avu se ţină mult; demonul urei şi al reului trebuea se soseasă ş'în acest loc spre a tulbura liniştea şi fericirea.

O! momente de fericire, de viaţă, de bucurie; voi daţi totul pe acest pământ prin voi se gustă dulceaţa, dar vai! voi nu ţineţi mult, periţi cum pere fulgul in abisul vânturilor, şi in locul vostru demonul, dihania urită ea locul, contribue pr'in infernalele'i mijlóce d'a strica într'un moment tot ce fericirea a ḑidit in viaţa întreagă.

O nechezetură a calului lui Ştefan puse pe toţi în incurcală.

Betrânul Stefan cunoştea obiceiurile calului seu, se sculă iute de jos şi privi în drumul pe care venise.

La o distanţă de un şfert de óră se ḑerea ca prin vis o neguriţe mică de colb venind spre fugarii noştri.

— Pe cai şi se plecăm, striga betrânul incălecând.

O a două nechezetură făcu pe cavaleri aşi căta armele, şi apoi încălecând porni.— Fugiau ca şi fulgerul ce cu furie scânteează naintea ochilor numai câteva minute, căci caii lor obosiţi de dubla greutate domoli din ce în ce mersul lor.

Betrânul Dragoş se uita îndărăt.

— Ne urmăresce Ioniţă, strigă el.

— Suntem perduţi, suspină Viorica. Câte-va momente mai trecu şi în urma lor se ivi doi călăreţi iuţi ca vântul cu caii plini de spume.

— Staţi hoţilor, ţipa unul din noii óspeţi.

— Ascultăm cu plăcere, respunse Dragoş oprindu'şi calul. Aseminea se opri şi cei-l-alţi şi ast-fel devenină faţă 'n faţă cu noii veniţi.

— Inapoiaţi pada, striga un necunoscut din ceidoi urmăritori.

— Vrei se glumesci, prietine li ḑise Trandafir arătându'i pistolul seu.

— Ticălosule!, respunse el trăgând sabia şi retezând vârful coifului lui Stefan.

— Fórte mare ispravă, călătorule! întrerupe Bujor înfingând sabia în peptul adversarului seu care se rostogoli de pe cal.

— Prea eftin la viaţa omenească Bujóre, striga Trandafir cu un ton jumătate înfuriat.

— Hei! tocmai el işi scotea pistolul şi'l îndreptă cătră tine, — D-zeu ne porunceşte se ne apărăm viaţa.

Pe rumenii obraji a Viorichi, două părae de lacrimi cristaline îşi făcură loc şi un suspin pătrunḑător eşi din peptul ei. Trandafir nu cunoscea pe acei ospeţi inoportuni, — că nu era Ioniţă era pre sigur — se hotări se 'ntrebe pe victima sa,

— Viorico, cine era aceştia cari ne urmăriau.

— O D-zeule, era, verul meu Vasile şi cu credinciósa lui slugă.

Un al doilea suspin se strecură printre buzele ei şi lacrimile o podideau.

— Ertare! strigă Bujor picând în genunchi înaintea junei fete, ertare, căci n'am ştiut aceasta, am creḑut că sunt nisce ómeni plătiţi se ne ucidă.

— Sermanul meu frate! incepu Ruxandra plângând şi imbrăţoşind corpul sângerând a acelui ce picase la lovitură lui Bujor.

— Fratele teu, Ruxandro.....

— Da fratele meu sermanul, numai e nici o nedejde de scapare!... privesce'l....abia resuflă.... Oh! Dumnezeule...

Toţi se strânse în jurul Ruxandrei şi cu lacrimile 'n ochi priveau cum acea copilă inbrăţoşa corpul sângerând şi muribund a fratelui seu.

— Vasile.... mai trăesci?... mă mai vezi?....Cunosci tu pe buna ta soră Ruxandra?... Vai! el móre...mânile i s'au răcit...sângele nu mai curge şi....Ah!... el nu nu mai este....

Si copila pică fără simţire pe cadavrul fratelui seu. In van se siliau şi Bujor şi Dragoş şi Trandafir se mângâe pe biata copilă s'o trezească din leinişul ei, căci ea nu se putea deslipi de fel de mult iubitu'i frate.

Trecu aprópe jumătate de oră, când

acea copilă îşi veni pucin în fire şi se ridică tremurând de la pământ.

Viorica era aprópe tot aşa de slabă ca şi varăsa, îşi luă însă un aer încurajeator şi înbrăţoşind pe Ruxandra o stringea la peptul ei ca cum ar fi vrut s'o răpiască din mijlocul tutulor.

— O D-zeul meu, murmură incet Ruxandra, unde mě aflu ?... unde e Vasile ?!.. Unde e Bujor ?!..

— Suntem aci, respunse Bujor îngenunchind şi curgându'i lacrimile pe faţa lui care nu mai avuse nici o-dată un ast-fel de chin.

— Tu Bujore... tu ai ucis pe frate-meu !.. dar te ert... te ert căci sper că te voi avea pe tine în locul lui.....

Mai mult nu putea cuvânta biata fată.

Tocmai în acele momente două căruţe venea de la Iaşi şi trecea pe lângă dânşii, Stefan strigă la căruţaşi şi ei opriră caii, se tocmi cu ei şi apoi luă pe Ruxandra şi pe Viorica şi le sui într'o căruţe unde apoi se sui şi el, — Trandafir şi Bujor legără caii de cea laltă căruţă şi se suiră în trănsă şi apoi cu toţi porniră spre Lunca Bârnovei. (Va urma.)

N. Andryescu-Bogdan.

LIŢA PASCARIŢA

(Comedie cu cântice într'un act).

PERSOANELE:

Acadelache Prajituropulos posesor.
Casandra nevasta lui.
Liţa păscăriţă.
Niţu nepotul ei.
Zorila scripcar.
Bontila cobzar.
Buruh crâşmarul satului.

(Scena se petrece într'un sătişor de pe malul Bistriţei).

(In fund se vede riul Bistriţa, peste care o punte de scânduri cu grilaj la o parte, la drepta casă Liţei, la stânga copaci).

SCENA I.

Liţa singură.

Liţa, (şede pe punte cu un voloc în mână păscuind.) A! tea'i prins drăguţule, ha! ha! ha! ce frumuşel mai esci (scóte volocul şi ea din el un pesce), dă! dă! nu te mai sbate, că dór n'oi se te mănânc acu — uite'l cum strelucesce de frumos, pare că'i numai de aur! — Se nu'ţi fie de deochi puişorul meu! — (îl pune în coşniţă şi lasă din nou volocu în apă) Hai !, prindeţivă mai răpede, căci se înalţă sórile şi căldura se măresce ; hai

pătimire cătră tânărul Sfânt o împingea a interveni pentru pace; dar, pe de o-parte furia ce se respândia în jurul Sfântului Petau, pe de alta teamă de a nu încerca durerile arzetóre ale chieilor Raiului,—mai nainte de a le fi meritat — tot o-dată şi respectul cătră tot ce vine din Raiu, o făcură să remână într'o complectă neutralitate....

Câte-va minute în urmă, părăsită de distinşii sei vizitatori, — căci Sf. Petru eşise pe urma celui lalt — dama se o-cupă cu ridicatul scaunelor şi aşezarea covorului, care 'şi schimbase locul prin centrifuga Luchiană.

Sosind barbatul 'şi găsi femeia. fórte suparată. La intrebarea ce-i făcu, spu-se tot ce se petrecuse în absenţa lui Barbatul, fără a se impresiona câtuşi de puţin, aprobă purtarea Sf. Petru, ca u-nul ce este responsabil lui D-zeu de paza sfinţilor şi că putea fi întrebat. — La observaţia făcută de femeia, că şi-a perdut ilusia de purtarea sfinţilor şi mai cu samă acelor mari, că sunt peste măsură aspri şi lipsiţi de polite-ţă, căci chiar ómenii, care sunt păcătoşi şi înrăutăţiţi, totuşi sunt reservaţi în o casă străină şi în faţa unei dame, barbatul respunse că disciplina divină este fórte aspră şi dependenţa în ordinea ierarchică strict observată. Ii aminti apoi, când ordinul divin era basa legislaţiunei popórelor, care erau raporturile diintre individ şi stat şi mai cu samă dintre femeie şi barbat. In fine îi zice a 'şi continua rugăciunea înainte fără a mai ţine samă de turburarea provocată prin nesocotinţa Sf. Luchian.

Dacă unii barbaţi ar face la timp pe Sf. Petru cu chieile Raiului, naivitatea femeei n'ar fi speculată, sanctuarul familiei n'ar fi profonat, divorţurile ar fi mai rari şi femeia nu va mai face rugăciunea următóre;

Când în casă e barbatul
Şi la fereastră amantul:
„Tatăl nostru cel de-afară
„Nu-ţi'i timpu 'n astă sară,
„Dară vină mâine sară
„Şi va fi in voia ta
„Şi 'n impărăţia ta......

N. V. L.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 5

V.

Desceptarea.—Bine cuvantarea.

Viorica şedea jumătate culcată pe o [...]apea, iar la picióreie sale, pe un sca-[...] stetea verişóra ei Ruxandra.

Ele păreau palide, întristate şi o du-[...]re adâncă li se imprima pe faţă. — [...]chii lor tremurători se ridicau numai [...]te pucin privind tapiseriile camerei unde se aflau şi apoi cu o repegiune gravă picau în jos, înspăimântaţi de un ce ne-inţieles.

Trecuse mult timp, de când aste două copile se deşteptase d'intr'un leşin adânc.

Trecuse mult, şi ele încă nu deschisese vocea spre a descoperi una alteia suferinţele ce le pâstra în pept.

Era pe când sórele se arată în tótă splendóre şi umple pădurile şi văile cu auratele lui raze.

Viorica intrerupe astă scenă monotonă printr'un lung oftat ce'i dădu drumul din sinul ei de mărgăritare.

— Ce oftezi scumpă verişóră, întrebă Ruxandra pucin întremată.

— D-ḑeule, óre mai sunt eu acea copilă cinstită şi nevinovată, care eram mai eri?

— Da, verişóro, esci nevinovată.

— Ore mai sunt eu acea fiinţă care mai eri îngenunchiată înaintea Maicei D-lui, o rugam se mě ajute se mě păzească de reu, se nu mě lese prada înşelăciunei.... şi ruşinei....

— Mângăe-te, verişóră, tu esci o copilă ne-vinovată,nimic nu ţi s'a întâmplat fii sigură; eu am veghiat asupra'ţi, ş'am înţeles că are se-ţi fie bine. — Ai vĕḑut o-dată pe Trandafir, l'ai iubit şi te-a iubit; ai văḑut că părintele teu nu se invoesce la aceasta, ai hotărât ca se'l urmezi, şi.... fii sigură că şi el... el ţine la tine, mai tare de cât la viaţa lui; — Ţi-a jurat'o — şi mie mi-a jurat'o Bujor despre dânsul. — Veḑi, eu de Bujor n'am nici o frică, căci este un bun om; sunt doi ani de când îl iubesc si mě iubesce şi de această nu mě mai indoesc căci am destule doveḑi...... Incredete scumpă Viorico, el te iubesce...

— Destul... El mě iubesce... e prea destul.... Alta nu mai voi nimic.... Da! te voi urma.... chiar la mormânt.....

Şi frageda copiliţă se aruncă în braţele virtuósei sale verisóre udându-i ferbintele sin cu cristaline lacrimi ce'i curgea cu abondenţă ca dintr'un isvor de diamante.......

Un moment de souvenire. — Un moment de bucurie amesticat cu lacrimi. — Un moment de extaz — O! ... dulci momente.

Un vuet se auḑi venind spre cameră şi apoi o mică bocănitură in uşă.

— Intră, respunse Ruxandra cu un aer surprins.

Uşa se deschise, şi Sandu, apăru în cadrul ei închinându-se.

— Ce vrei? intreba aceaşi copilă.

— Măria Sa vě poftesce se veniţi.

— Măria Sa? întrebă ambele copile într'un cor.

— Da Măria Sa, şi Măriele vóstre se mă urmaţi.

Verişórele nu mai putură cuvânta nimic, simţiră că un instinct secret le ordonă şi ele urmă pe lacheu.

Eşiră din cameră, trecură prin balcon, intrară in altă cameră, apoi in o lată mai întunecósă.— Sandu luă un ciocan şi bătu de trei ori într'un perete care se desfăcu, trăgând apoi pe novice in interiorul unui canal rece şi intunecos.

Sandu nu cuvânta nimic ci tot mergea inainte, înse bietelor victime nu le mai remăsese nici un pic de viaţă in corp, şi părea ca un mecanism infernal le conduce scheletul diform. El scote un fanar dintr'un colţ a acelei subterane îl aprinde şi apoi merge iar inainte, ajunge in fine inaintea unui ḑid luminos, şi bate din nou cu ciocanul, peretele căḑind, copilele păşi in interiorul unei sale magnifice şi inpuitóre. Peretele se reinchise, înghiţind cu sine şi pe bătrânul lacheu.

Era in sala suvenirului Moldovei, scumpului odor preţuit de adeveraţii urmaşi a lui Ştefan şi Bogdan. — Era in sala Tronului, sală care, iubiţilor lectori aţi văḑut'o într'o descriere precedentă.

Pe Jeţul strebunilor noştri şedea mândru, vesel, tânăr şi suriḑind Stefan părintele lui Trandafir încunjurat la dreapta d'un fiu, la stânga d'un nepot.

— Apropieţi-vě copilele mele, apropieţi-vě mângăerea bătrâneţelor mele, — se depun pe fruntea vóstră cununa sântă a unirei a ne-vinovăţiei şi a iubirei.

Junele fete s'apropriară.

Stefan luă cu-o mână pe Viorica şi cu cea-l-altă pe Trandafir şi strângându'i la sin, ridică ochii spre cer şi două părae de diamant se furişa pe nobilă şi veterana sa faţă.

— Dómne ajutăle — fă-le se pótă fi demne de fii ai Moldovii, de urmaşii stremoşilor lor Traian—Bogdan—Stefan.

Atâta cuvânta părintele şi ridicându-se de pe Jeţ, incrucişă mânile asupra copiilor sei şi murmură in sufletul seu o

rugă piósă adresând'o a tot putintelui după care :

— Fiţi uniţi, le mai ţlise el, luându'i şi aşăţlându'i pe Jeţul, moştenirea stremoşilor sei.

N. Andryscu-Bogdan.

(Va urma).

Mijlocul de a se conduce în tóte circonstanţele vieţei

Conversaţiune.—Greşeli de evitat.—Corigiarea defectelor.—Gesturi.—Cuviinţa.—Partea anecdotica.

Alegere de Societati. Lumea, în general, şi cu mare dreptate, 'şi va face o ideie de meritul cui-va după acela ce'l are deja despre amicii sei şi este un proverb romănesc, care ţlice fórte potrivit: *spune'mi cu cine traesti, ca sa'ti spun cine eşti.* Este adevarat că fie-care om devine, până la un punct óre-care, ceia ce sunt aciia cu cari el converseasă obişnuit; el imprumută părerile lor, manierele lor, chiar până şi modul lor de a găndi. Este dar de cea mai mare importanţă, pentru tânărul care voeşte să câştige usagiul, turnura şi manierele unui om de lume, de a nu frequenta de cât societăţele cele bune. Tóte aceste calităţi esterióre, pe care cine-va le póte fórte lesne avea dacă voesce, le va câştiga pe nesimţite frequetând societatea aleasă şi observând caracterele şi manierele persónelor care o compun. Nu'mai puţin să le observe cu luare aminte, le va egala în curând şi chiar, cu timpul va contracta deprinderea manierelor, lor fără a se sili de ale imita. Nu'i nimic în lume care să nu se pótă căpăta cu puţină luare aminte şi aplicaţiune. Trebue să fie cine-va scrupulos asupra alegerei caselor în care e primit în tóte zilele şi fără învitaţiune; acole pericolele societăţei cele rele sunt neevitabile; acole, prin repeţirea aceloraşi acte, cine-va ajunge a vorbi şi a lucra cu o graţie şi o eleganţă, care nu costă nici o silinţă şi contractează maniere încântătóre, dacă ast-feliu sunt acele ale stăpânilor casei. Nu uitaţi că rar se întâmplă ca ceil-alţi şă'şi schimbe opiniunea ce 'şi'au făcut o-dată despre noi, bună sau rea, adevarată sau falşă. Un tânăr, cu tóte că încă puţin înstruit în deprinderile lumei alese, va căpăta de sigur mai multă stimă dacă se va auzi că frequentează persóne de merit şi că se bu-

póte alimenta cineva cugetul din frequentarea unui locaş ca acest a cărui scop este bun dar a cărui aplicaţie este rea.

Preotul nostru nici o dată, chiar atunci când ţine *cuvênturi*, nu arata individului, adeverată cale ce trebue se urmeze, nu'i zice, *nu fura*, *nu bate*, *nu cleveti*, *şi altele*, ce'i ḑice numai curat că, se vie la biserică se se róge lui D-zeu se dea leturghii, parastase etc.

Aceste nu pot fortifica pe cine-va spre bine, ci numai spre un ideal.

Cel mai bun mijloc pentru indreptarea acestui reu este acela a *simplitatei bisericei*, *a predicei morale*, prin simplicitate se inspiră respectul, prin predică se atrage atenţiunea şi prin aceste două fapte se póte aduce pe individ la adeverată cale pentru care e ḑidită religiunea.

Terminând pentru acest moment trebue se spunem ca una din religiunele cele bunişoare de pe pământ şi care are sanse mai mari de apropiere către adever, este religiunea Calvină care putem se ḑicem inţelege spiritul religiei şi drept care, cea mai mare parte a lumei civilizate au îmbrăcioşate.

Fară una ca acésta şi fără un Tribunal Suprem, faptele rele şi nenorocirile vor curge asupra ómenilor pământului.

Mai târziu vom reveni.

M. E. C.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 6

VI.

Plêngerea la Domnie.—Judecata.

Era oarele 12 din ḑi când, o cupea mare şi lucsoasĕ, trasă de patru cai eşia din Curtea lui Boanţă Logofetul, traversă strada lui Stefan cel Mare, intră în strada S-t. Nicolae de unde, în cea a lui Alexandru şi apoi se îndreptă spre palatul Domnesc de lângă Trei-Erarhi.

—Ajunse la scară şi când uşa cupelei se deschise, Boanţă şi fiul seŭ Ioniţă descinse d'in-tr'însa, primind de la straja palatului onorurile estraordinare.—Ei se sui pe scară şi intră în una din Camerile de asceptare ale Domnului.

Intr'o sală mare, ornată cu scumpe draperii turceşti, şi aurită de jos până sus investită cu oglinzi enorme şi armături felurite a Domnilor trecuţi, cu o mulţime de candelabre ce stătea atârnate de bagdadie şi flori care de care mai mirositoare, cari lasau un parfum fin umplând tot aerul, spre partea de miază-noapte, era aşezat un Jeţ aurit şi îmbrăcat cu catifea scumpă, aşezat pe trei trepte învelite cu covoarele turcesci din cele mai bogate.

Pe acel tron, şedea stăpânitorul Moldovei, bunul Domn *Vasilie Lupul*, ţinênd în mâna sa dreaptă toeagul stăpânirei, lucrat din aur şi ornat cu petre de diamant deasupra căruia strelucea capul Zimbrului, Marca patriei Moldovenesci, iar de mâna stângă sta resemat frumosul seŭ cap umbrit de o Coronă ce strelucea, de petrile nestimate cu care era împodobită, ca şi razele soarelui înfocat.—El purta o mantie lungă de catifea vişinie ornată cu blana cea mai bună de cacum, ciubotele'i erau galbene strelucitoare, haina de desupt era în formă de antereu de matasă verde peste care era încins cu un scump brâu a cărui paftale era făcute tot în formă de cap de Zimbru şi între ale căru'i coarne strelucea o mare piatră de diamant. De acelaşi brâŭ atârna în formă de semi-cerc, sabia vechilor stăpânitori ai Moldovei. La dreapta lui şedea Doamna socia sa cu fiul seu cel mare, iar la stânga sta Domniţele tinere, cu fii cei mai mici; de lângă tron împrejurul salei eraŭ o mulţime de Jeţuri pe care steteau *Miniştrii, Sfetnicii şi Marii Boeri ai ţerei*. Toţi erau învesmântaţi de ceremonie şi toţi cu armele pregătite lângă dânşii, dar toţi steteaŭ trişti şi gânditori ca şi stăpânul lor, care le ascepta sfatul.

Un rob negru intră şi se pune îngenunchi, unul din Boeri îl întrebă: Ce vrea.

—Luminaţia sa Logofătul Boanţă şi cu Banul Ioniţă.

—Di-le se între, strigă Domnul care auzise anunţarea robului.

Robul dispăru şi în locu'i, cei doi boeri pe care'i numise intră în sală, făcu o metană la uşă şi apoi ajungând la Jeţul Domnesc îngenunche şi sărută mânile bunului Domn care le respunse prin o strîngere de mână.

—Ce veste mi'ţi mai spune bunilor fii ai ţerii? întrebă Domnul pe ambii Boeri.

—Doamne, nu suntem vrednici se ne mai tânguim înaintea ta, căci multele necazuri şi nenorociri ce de câtă-va vreme pică asupra nóstră ne-au fecut mai de rîs de cât cel de pe urmă ţeran.

—Cum, ce fel voi sunteţi atât de necăjiţi.

—Măria Ta! mare pacoste şi nenorocire a dat peste casa noastră respunse Betrânul Boanţă suspinând.

—Ce vreţi se spuneţi?

—Un hoţ ucigaş, ce'i ḑice şi Trandafir Dragoş, mi-a repit mângăerea bătrîneţelor, pe singura mea fiică, a rănit pe Ioniţă, a ucis pe nepotul meu Vasile şi pe sluga lui.....

—Se poate una ca asta?!.. strigă vodă increţindu'şi fruntea.

—Iacă semn, adaugi Ioniţă deslegând rana cea mare ce o primise în ultimul angajament.

—Auḑiţi Boeri!.... Se se ee un polc de oaste, se'l urmărească unde va fi şi ştreangul se'i fie mântuirea....

—Aşa se fie!, strigară mai toţi Boerii în cor.

—Nu se poate M. Ta! respunsă dintre toţi Miniştrii Ionaşcu şi Andrei.

—Cum nu?!. întrebă vodă mirat; un făcător de rele, se nu fie resplătit după cum trebue? Un hoţ?....

—Nu e hoţ, e om şi nobil M. ta!

—Fie cine va fi, cel ce calcă cinstea unei case părinţeşci, trebue se piară.—

Căpitane Vrancea, continuă el, te însercinez, pe tine, iaţi armata ta şi urmăresce, Haide!.. voi înse se ved şi eu ce mişel e acela.

—Aduceţi-vă aminte, M. Ta! întrerupse *Hatmanul* Andrei că, acela e Trandafir Dragoş, capitanul de Dorobanţi cari în lupta de la Şatul Costeiu au alungat un polc de duşmani numai cu vr'o cinci şese soldaţi moldoveni.—Tot el e fiul lui Stefan Dragoş care v'au scapat de un tâlhar ce vroia se vĕ ucidă când ve duceţi la Sânta Biserică Domnească spre a primi încoronarea.

—El e?!... strigă Lupul surprins, şi după o pausă de meditare, continua:

—Intr'adever, îi datoresc mult, dar odată am hotărît cu Divanul întreg şi nu pot se'mi retrag cuvîntul.

N. Andryscu-Bogdan

(Va urma).

LIŢA PASCARIŢA

(Comedie cu cântice într'un act).

(Urmare).

SCENA V.

Lita, apoi **Kir Akadelaki** şi **Bontilă**

Lita. O! ce mare bucurie m'a lovit d'odată, de'mi vine pare că se plâng (se pune pe laiţă şi plânge).

Bontilă. (In cantonadă se aude cântând în cobsă, incepe apoi şi din gură.

Gazeta de Dumineca (?) [masthead partially cut]

Jassy, 22 Iunie 1878.

e uă scólă, ci un asil al desfrânărei, ruinat, gracie direcțiunei, gracie eforiei și eforiștilor, gracie guvernului. Terminând pentru ąḍi ne remâne întrebarea, pentru ce atâtea ḍiare câte avem în Iași nu s'au ocupat cât de puțin a ridica vocea contra acestei institutiuni ajunse la culmea decadenței?! Se vĕ spun tot secretul.—E destul ca d. director se trimată câte un bilet de stal d-luĭ cu gazeta, și d-lui se va face nu sciu n'am vădut, ba încă îi va publica și anunciul. Protestăm contra acestor stări de lucruri și cerem de la cei ce cârmuesc ca, cât mai curând se dee o soluțiune bună, căci alt-fel va fi vai de turma aceia pe care păstorul o învață a se asvârli în prapastie.

M. E. C.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 7

VII.

Nunta.—Semnul Prevestitor

Era ḍiua Sfintei Dumineci.

Tot satul Bârnovei era în mișcare; Clopotele sunau cu putere, lăutari se auzeau cântând la fie care două—trei case, setenii jucau și se veseleau așa cum nu se veselise de multă vreme și la toți inima cuprindea o bucurie nespusă, o bucurie sădită de o dorință sântă.

Curtea lui Dragoș înse, era puntul de culminațiune a veseliei și fericirei; ḍidurile de sus până jos erau acoperite numai cu flori și crengi de arbori rodicori, tóte camerile deschise și o mulțime de ómeni furnică și se îngrămădea ne mai încăpând nici în camere nici în camere nici în ogradă. Și D-zeu vrója ca acea zi se'și aibă tótă splendórea cei trebuia; drept acea lăsă un sóre măndru și voios a cărui fețe deslata pe

admiratorii sei, un cer senin, un zefir dulce învietor şi cârduri de pĕserele ce se'nvârteau pe d'asupra caselor lăsând melodiele lor ce pătrundea în tóte inimele.

La biserica din sat înse, era ce-va mai mult chiar de cât la zidurile bunului Dragoş, era o slujbă mare, clopotele resunau, cantorii adresau rugăciunile lor către D-zeu ş'1l slăveau, iar un potop de lume ce venise chiar şi de p'rin alte sate se'ngrămădea care mai de care se intre în biserică sau cel puţin se ajungă până lângă uşă.

Inaintea sfântului Altar în care un bătrân şi cuvios preot sevârşea datoria către divinitate, sta îngenunchiaţi alăturea Trandafir şi Viorica. Mânile lor erau unite şi capetele plecate în jos, bucuria amestecată cu lacrămi inundă inimele şi ochii lor străluceau ca două stele celeste.—Ei erau îmbracaţi de serbătóre, erau îmbracaţi cum trebue se fie doi juni ce vin înaintea sfântului altar spre aşi lega viaţa unul cu altul pentru eternitate.—Trandafir în costumul seu de căpitan de dorobanţi înpodobit cu o mulţime aur şi pe de-asupra purtând o manta lungă până la pământ de catifea verde presurate cu zimbri de aur şi înpregiurată cu blana albă, iar Viorica într'o rochie de matasă albă ornată cu încheeturi şi florile cele mai scumpe, cu braţele, umerii şi sinu'i gol, cu părul zulufat şi ornat cu un marînimios buchet de petealĕ de aur care se întindea asupra intregului seu corp şi ambii având asupra capului câte o coroniţă de aur cu o cruce de diamant care le dădea aspectul unor îngeri din sântul Paradis. Inprejurul lor erau d'o parte şese copile virgine încostumate ca şi Viorica afară de coronă şi petealĕ, iar de cea-l-altă parte sta şese juni dintre care trei militari şi trei civili avĕnd toţi câte-o flóre ornată cu petealĕ şi atĕrnată de pept. La dreapta lui Trandafir stetea un cuvios bătrân ţinând o luminare mare aprinsă în mână iar la stânga Viorică stetea o femee în vrăstă, înbracată ţerănesce ţinând şi ea o asceminea luminare. In colţul despre altar în strană şedea veteranul Stefan Dragoş privind cu amor şi fericire pe copii lui ce steteau înaintea lui D-zeu spre a primi legătura sântă. Când preotul fini serviciul în lăuntrul altarului şi păşi în biserică, Dragoş se sculă, înaintă şi ajungând în faţa sântului altar aplecă genunchii sei spre pământ şi buzele sale începu a cuvânta o sântă rugăciune; un şir de lacrime pătrunse bătrâna sa faţă şi un suspin cel ţinea de mult în inimă îşi făcu de astă dată loc şi eşi recorindu'i peptul şi înveselindu'i puţin faţa sa înbătrânită. Când el termină rugăciunea, se ridică mersă de serută sfânta cruce şi sfintele Icóne şi apoi întorcându-se către junii ce steteau încă îngenunchiaţi le ḑise:

—Fiii mei: astăzi D-ḑeu vă unesce, şi eu vă bine-cuvântez ..... Trandafire, astăzi când păsesci pe calea bărbăţiei, îţi aduc aminte se fii vrednic de stremoşii tei .... tóte amintirile ce le mai păstrez, sunta le tale şi tu eşti dator se le aperi cu viaţa ta .... căci D-ḑeul ţerei nóstre va veghea asupra'ţi.

Dragoş nu putea urma mai departe căci şi lacrămi şi durerea ranei sale îi cereau linişte şi odihnă, el mai ridică încă odată tremurândele'i mâni către cer şi le lăsă apoi pe capetele mirilor murmurând încet:

„Fiţi bine-cuvântaţi."

Apoi el se retrase în strană, şi în locui veni preotul şi schimbă coronele de pe capetele mirilor le ceti rugăciunea obicinuită şi când serviciul se termină, preotul se adresă către dînşii:

—Fii întru Christos, cu mâna mea eu v'am unit capetele şi mânele, iar D-zeul cerului şi al pământului se vă unească inimile şi sufletul.—Rog pe bunul D-zeu se arunce mila sa asupra voastră se aibă ochiul seu tot de-a-una îndreptat asupra lucrărilor vóstre, se vă îngrijască ca nu cum-va ispita sau demonul vrajmaş se pătrundă în inimile vóstre tinere, şi ca se aveţi tot deauna de la făcătorul lumei ertarea pacatelor, sanatatèa, iubirea precum şi harul pentru tóte cele trebuitóre la viaţa casnică.

Viorica încleştă braţul iubitului ei soţ şi depuse pe fruntea lui un ferbinte serut.—Trandafir urmă asemine.—Juna fată, simţi o bucurie mare în inima sa; ea era fericită că răpitorul ei săvârşise acest act de Creştinism şi religiune, căci aceasta i se părea mai necesar de cât ori-ce.

Junii soci, porniră din Biserică, ca doi fluturei strelucind de razele sórelui şi alergă în mijlocul vecinilor lor, care la aspectul ce le dicta tipul virginal sau mai bine zis angelic a Viorică'i, care acum devenise socie, descoperiră toţi capetele ş'intr'o voce de veselie culminanta dată drumul unui.

„Ura .... Traiască Măriile lor.

N. Andryscu-Bogdan

(Va urma).

LIŢA PASCARIŢA

(Comedie cu cântice într'un act).

(Urmare şi fine).

Scena VII.

Cei d'inainte, **Niţu**

Niţu (Intră fără a lua sama la nime)

La cumătra că m'am dus
Tra la la la la!
Li păstravu că iam dus
Şi mi-o dat un firfirie
Şi l'am tras ici pe tipic

Acadelaki. (Spăriet) Fevghe Satana

Buruh. (Idem) Ghivalt urzichi

Niţa. Iiiiiiii.... Ha! uite stafiele codrului au sosit

Buruh. Mui mujichi, la ce-ai spuriet la noi?

Niţu. (Batind din picior) Taci iudă că te sfăşii ca pi un pui de peşte, ştii de cei fripţi!....

Buruh. Ghevalt, Ghevalt Akadeli

Acadelaki. More Niţu, fii omu de treaba!

Niţu D-ta esci kirie! vii se ei chiria iazului!

Akadelaki. Nu iaza... ma be puţintelo Vino, kirie Niţaki

Niţu. Ce văḑ? o besică de vin?! ho! ho! (toărna într'o cană şi bia)

Akadelaki. *Ke is hronus polus!*

Niţu. Ha? ce-ai zis?

Akadelaki. Adicate la mulţi ani!

Nitu. Ca D-ta?.... trebue se ai vr'o sută şi mai bine.

Akadelaki. Trei-zeci şi doi, *more chirie* Niţu!

Nitu. Ha! ha! ha! ha! ha!

Lita. (Tresărind) A!... tu esci Niţule!

Nitu. Eu mătuşica, dar ce-ai păţit?

Lita. Nimica dar... dar adormisem aici şi...

Nitu. Iaca o venit conu Akadelake

Lită. Bine, dar iată ţ'am gatit de mâncat

Nitu. Şi de băut?

Lită. Ba de băut ţ'a adus D-lui kirul!

Akadelaki. Ba, *ohi*, io aduso pentru mataluţa, *ludica*

Lita. Mulţumesc, dar nu'mi place

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 8).

VII.

Nunta.—Semnul Prevestitor

Tinerele copile ale Bârnorei eşiră inaintea nouei perechi şi ingenunchind câte una, ofereau frumoasei Viorică, buchete mărețe, buchete compuse din florile cele mai alese.—Viorica primea şi apoi le întindea mâna pe care țărâncuțele depunea câte un respectuos serut.—Apoi mai mulți țerani bătrâni apărură înaintea lor urândule fericire şi iubire. Trandafir mulțumea fie-cărui aparte; când ajunse la cel de pe urmă el întrebă:

—Dacă pronia cerească mĕ va sili vr'o dată se lupt pentru ținerea frăției şi iubirei cu socia mea, îmi veți da voi şi fii voştri mână de ajutor?

—Vom lupta pentru Măriele voastre pĕnĕ la cea de pe urmă picătură de sînge!... strigară într'un cor toți setenii ce se afla pr'inprejur.

—Vĕ mulțumesc, şi se sciți bine că in'ma *şi privirea mea nici-o-dată* nu se va întoarce de la faptele cele bune ce vĕ va trebui.

Trompetaşii, scripcarii, doboşerii şi tot soiul de musicanți cari se strânsese în Curte, începură a intona o mândră şi frumoasă horă—cântul vechilor noştri strebuni—şi d'odată, fetele, flăcăii însurățeii, ba chiar şi moşnegii de la o-l-altă, se prinse de mână formând un cerc mare şi sărind şi învârtindu-se numai în călcâe de'ți părea că vedi jucând nişte porumbei.—Vinul se preumblă din mână în mână, colacii şi florile unii le asvârleau pr'in aer şi alții se ațineau se le prindă, unul fură nevăstuica altuia spre a juca cu dânsa, altul sărea d'odată în mijlocul horei începând se dănțuească singur cu multa iscusință, tóte obiceiurile câte le scieau bunii seteni pentru veselie, le descoperiau aici.

Soarele era sus, fața lui era lucie ca aurul strecurat, cerul era făr' de nici o pată, făr' de cel mai mic nor, coprindĕnd un ocean de azur ce se perdea pe după dealuri; iar pe un colț a cerului se zerea şi luna, cu fața palidă şi albă încât ți se părea că e moartă totuşi scoate puçin şi ea capul spre a privi de prin înălțimile haosului cu resc la astă frumoasă serbătoare ce se petrecea în Lunca Bârnovei.—Trecuse vr'o jumatate de oară de când hora juca.—O verigă se rupe din acel lanț superb şi pr'intre dânsa îşi făcu loc cei doi Miri, ce părea că intineresc din ce în ce. Trandafir ținea brațul Viorică'i şi ambii începură a dănțui ca doi fluturei ce se joc primavéra pe primii trandafiri cari inbobocesc.—Jucară ei câte-va minute şi apoi osteniți stăteau în mijlocul horei şi priveau la seteni cum tot indeamnă şi numai simt nici osteneală nici nimic.—Cum amanții țineau încă mânile incleştate, d'odată simțiră că le cade ce-va greu peste mână. Viorica prinse un smoc de pene, şi când începu a privi mai bine, vedu!.... un serman porumbel ținut în ghiarele unui uliu.

—Sermanul porumbel, începu juna femee indată, scapă'l Trandafire din ghiarele uliului.

Trandafir desprinse uliul şi dădu drumul porumbului care înse nu sbură mai departe de cât pe umerii Viorică'i.

—Privesce Trandafire cum s'a pus pe umerul meŭ, reincepu Viorica, 'l-ai scapat sermanul de moarte, dar totuşi dă drumul şi uliului se se ducă.

Pe la mijlocul acestor cuvinte înse, Trandafir nebăgând de seamă ce spunea Viorica, rupse capul uliului ş'il aruncase la un câne care'l şi începu a mânca.

—Ce-ai fecut, pentru D-deu, păcat c'ai ucis aceasta pasere.

—*Am ucis un șerpe.*

—O!.. par'că inima'mi şoptesce ceva! par'că mi-se sbate, nu sciu de ce!...

—Fii liniştită scumpă Viorică iartă-mĕ căci eu nu audisem bine cînd tu ai dis se'i dau drumul....

—O! dar aceasta pare că e un lucru straniu, mĕ tem se nu fie vr'un semn reu.....

—Ai speranță în Dumnedeu, iubita mea.....

Hora se re-începu tot aşa de splendidă şi voiósă ca şi mai 'nainte, fetele şi flăcăii începură a sări şi danța mai cu vioçiune, inspirați acuma şi de profumul bunului Bachus; moşnegii se puseră a povesti glorioasele resboae ale Moldovenilor, însurățeii dicea diferite glume spre a se desfăta unul pre altul; toți petreceau şi se veseleau, numai Viorica singură sta tristă şi Trandafir o privea îngrijit.

—Viorică! scumpa mea, ce ai tu de stai aşa întristată?.... de ce nu privesci ş'acuma cu acea dulceață de mai nainte?... de ce nu vrei să joci puțin?.... ce? oare esci supărată pe mine?

—O nu, nu, scumpul meu, sunt puțin întristată, dar aceasta este numai o idee deşartă, dacă vrei, te rog se mergem în casă pucin. Viorica se sprijini de brațul lui Trandafir şi merse în una din camerile de lângă grădină.

—Trandafire, reîncepu ea, inima mea se sbate grozav, acel porumbel şi acel uliu nu poate se fie alta de cât o prevestire....... porumbelul vom fi noi... şi uliul va fi Ioniță şi Tatăl meu; mĕ tem, că crudul meu frate se nu facă tot pentru a te.... ucide... mĕ mai tem... ca tu cum ai făcut cu uliul, se nu faci şi cu fratele meu. O D-deule!... 'mi este frate, frate... se te gândesci.

Dacă Trandafir şi ea mai spunea câteva cuvinte, de sigur ca juna copilă era aproape de a se înăduşi, dar betrânul Stefan Dragoş apăru în cameră şi fața Viorică'i se lumină şi toate suvenirurile triste periĭ de pe fața ei ca o umbră la lumina sórelui.—După puçină convorbire eşiră di'n nou afară şi re-începură a privi la petrecerile ce li se oferea, pân' când noaptea înprăştiă pe toți jucătorii şi nuntaşii pe la casele lor.

In aceeaşi di, Bujor şi Ruxandra primise şi ei bine-cuvântarea sântă de la Biserică şi'şi legase sufletele unul cu altul întocmai ca şi verişorii lor.

N. A.-B. (Va urma)

Oratorul nefericit.

(*Scenă comică intr'un act*).

(Scena represintă un salon în mijlocul căruia e o masă, păreții ornați cu diferite imagini şi draperii. Cortina sĕ rădică, şi nu apare nimene; după vr'o douĕ-trei momente un june din Stal să ridică şi incepe):

Junele. Bine Domnule Orator, ce va sĕ dică asta de ne ții se perdem vremea aici şi D-ta nu vii sĕ ne spui nimic, oarele a trecut şi noi asceptăm.

Oratorul. (*scoțînd numai capul pe uşă*) Mă rog matale D-le cucoane, sĕ mĕ scusariseşti dacă a trecut câte-va momente peste oara legală când trebuia să vin, căci mi s'a întâmplat că astă dise

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 9).

VIII.

Visul.

A două ḑi pe când ḑiorile începeau a revărsa raḑele lor preste dealurile şi câmpiele Iaşului, Viorica sta încă culcată pe patul sĕu alb ca zapada şi întinḑând din când în când albele şi gingaşele-i mâni în sus, permitae unui respir înfocat a se furişa printre rosele sale buze; buclele auriului seu păr se lăsa pe sinu'i în valuri line, un zefir lin şi parfumat pătrundea printr'o ferească şi recorea corpul seu, plin de comorile cele mai sacre ale acestei lum Viorica sta desvelită de tot, ascultând concertele mulţimei de păserele de cari era plină cmera, şi din când în când, îşi arunca ochii într'o oglindă mare ce era aşeḑată în faţa patului seu; ea privea... privea juna mireasă tóte odorurile scumpe ce i-le-a hărăzit bunul D-ḑeu; admira pare-că ea singură esistenţa a atâtor fericiri—fericiri pentru care nu se cruţase nimica, nici chiar viaţa... şi óre ea era destinată nuai pentru tristeţă móre inima ei nu'i bătea ca şi la cei-l-alţi ómeni, óre ea nu simţia ce va se ḑică fericirea lumei acestia, în fine, ea nu era óre o fică a Evei?...

Dar,... ce póte fi mai înspăimântător pentru o jună femee în aceste momente supreme, de cât, când ḑeresce d'odată în oglinda în care privea, un chip străin ce observează....

Sermana, scóse un mic ţipet, şi se ascunse în grabă sub marele seu oghial.

— Tu nu dormi Viorico?, ingeraşul meu, murmură junele ei socin eşind de după nisce draperii şi apropiânduse de timida Viorică.

— Nu Trandafire! respunse încet ea.

— Viorico! un vis cumplit m'a muncit mai tótă nóptea până'n ḑiua, când treserii din somn ca un nebun... căci credeam că... te-am perdut.

— Dumneḑeule, spune?

— Am visat, scumpa-mea, că locuiam într'un frumos palat ceresc, ca noi eram doi Angeli şi trăiam sburând din flóre 'n flóre, hrănindu-ne cu mirosul şi mierea florilor din grădinele sfântului Paradis... trăiam în fericirea ce se spune de preoţi că este în rai... dar..

— Spune, spune iubitul meu.

— Dar satana, duhul ne-curat care ispitesce pe bunii ómeni, ne eşi 'nainte.—Mĕ spăriei grozav, dar apoi întremându-ne puţin, mĕ repezii după dânsul se'l ucid, înse, cerul se desfăcu, el picâ în jos şi noi furăm târiţi după dânsul....

— O D-ḑeule... Porumbelul încă ne-au prevestit.

—O dar Viorico!.... şin acea picătură, m'am trezit strigând.—Şeḑui vr'un sfert de ceas buimac, şi inima mi se sbătea cumplit.... şi apoi ear adormii.... O D-ḑeule, cât esci de bun.... Mi se păru că vĕd un cor de Angeri ce alergă după noi, mĕ răpi din ghiarele Satanei şi se râdica ear sus.... Ei ne conduse inaintea Domnului nostru, şi noi picarăm ingenunchi rugându-ne la picioarele lui. Ḑiorile dimineţei îmi răpi cea de pe urmă priveliştе, şi nu mai sciu ce se mai petrecu căci mă trezii.

—Semne bune, dar până atunci vom lupta, murmură juna socie.

—De-aş sci c'aşi peri d'o sută de ori fii sigură scumpa mea, te voi iubi şi nu te voi lasa nici-o-dată.

Viorica ridica mânuţele ei albe şi înconjura cu ele gâtul lui Trandafir.

—De-aşi sci că voi fi făcută în mii de bucăţi nu voi părăsi nici o dată iubirea ta, scumpul meu Trandafir.

Trandafir se aplecă puçin spre dânsa o cuprinse în braţe şi depuse pe rumenele ei buze un înfocat serut.

N. A.-B. (Va urma).

Oratorul nefericit.

(*Scenă comică intr'un act*).

(Urmare şi fine)

Orator. Bun!... adresa d-vóstră.

Doctor. Hotel de Alter suburbii strada Caliciea No. 745,675.

Doi derbedei. (*din parter, intr'o vóce*). Secundant cel mai bun voi fi eu!

Orator. Bini, bini, bini, adresa?

Derbedei. Ne găsiţi pe strade ori când vroiţi!....

Un teslariu. (*din galerie*). Şi dacă cumva 'ţi muri mă indatoresc a vă face un secriu cum nu sa mai vĕḑut aice de când e Iaşul, capitala Palestinei.

Orator. Rĕu, Rĕu, Rĕu, te-aşi fi pus şi pe d-ta numai prea am umplut notesul şi nu mai am unde să'ţi scriu adresa.—

Un Redactor. (*Din galerie*) Şi dacă veţi eşi victorioşi, vĕ voi pune in jurnalul meu ca cel intăi om de arme a României, iar dacă s'a intâmpla vr'un dómne feresce, vĕ fac un pomelnic ca pentru Papa Romei.

Orator. Aha, bun! bun! bun! bun! mai bun de cât tóte cele, (*resfoeşce notesul*). Ia să vedem a mai remas vro leacă de loc să scriu adresa d-vóstre... Ba taci c'am găsit— Adresa mĕ rog. . .

Redactor. In tipografia d-lui Iţic sin Herşcu, din strada Jidovită No. 1800 şi nu-sciu cât . . . . sunt sciut?

Un Jidan (*Tot din galerie*) Şi dacă dómne fereşce s'ar intâmpla să mori Atunci să'ţi asigureḑi viaţa la societatea Basaraghia ca se primesci nevasta dumitale 5,000,000 de gugâle; ista şi iu, di galbeni.

Orator. Fórte bine insă n'am parale ca să mi le asigur.

Comisar. (*intra*). L'am asigurat la dubă.

Orator. (*cu mânie*) Am să'l provoc la duel! . . . .

Comisar. Ba nu că te duc şi pe d-ta atunci la dubă.—

Orator. Atunci n'ul mai provoc.

Toti cei ce vorbise. Nu se póte, trebui, să'l provoci, trebui s'ăl provoci!...

Orator. Ba nu! ba nu! nu 'mi pui eu viaţa in pericol (*se sterge de sudori*). Ah! nu mai pot, m'am inăduşit de atâtia incurcături nici nu ştiu ce sĕ mai fac (*se plimbă*). Auḑi d-ta să mă facă boeri desculţi. . . . Săl provoc?.

Toti. Da da da da.

Orator. Ba nu! mai bine să fiu liniştit (*uitinduse la picióre*) că bine a ḑis; vai de mine n'am ciubote pe picióre le-am lăsat pe sobă să se usuce ş'am venit desculţi, sermanele ciubote s'or fi ars . . . (*incepe a plinge şi esă apoi vine intristat de tot cu ciubotele arse in mână*).

Aşa! ciubotele mi-a ars, straele mi s'a bajocorit şi eu incă n'am inceput oraţiunea mea. . . sunt ciasurile (*caută ornicul*) Vai şi ornicul mi-sa stricat. . .

Un jidan. (*Din parter*) V'il dreg eu.

Orator. Mersi pentru bunatate n'am parale ista şi eu am parale dar nu vreu să'l dau.—

Aşa dar d-lor mai intâi de tóte eu trebue să merg cu politica. (*Tuşind şi ştergându-şi nasul*).

Potitica d-lor! trebui să şciţi că este, unui caḑan mare, unde, se tórnă tot felul, de idei, şi pe care, noi politicii, le frământăm, (*tuşeşce işi e ifos mare, căutând din când in când prin busunare şi privind la ornic*).

Politica d-lor, numai noi singuri noi, putem, să o invârtim, şi să ne folosim, de beneficiile ei, noi, d-lor, conservam, politica, pentru că ea ne conserva punguliţele nóstre.

Aţi văḑut d-lor, corpurile legiuitóre, s'a disolvat, ca să ni distrugă, cu totul pe noi; dar noi, să fim toţi, pentru cel mai mare, şi cel mai mare peste toţi. (*cu forţa*).

La urnă domnilor! la urnă! căci cei ce vor vota pentru conservaria nóstră, vor fi plătiţi, slujbuiţi şi cinstiţi, iar cei ce vor cuteḑa a ne ataca, ciolan pe ciolan n'are să rămăi din tótă carnea lor.—

Deci ḑic celor plătiţi.—

La urnă!!! la urnă!!! (*Pausă, apoi dĕmol*).

Domnilor! după acéstă lungă şi infocată pledorie cred că mi se cuvine sĕ beu un pahar de apă şi deci permiteţi'mi, (*ridică cofa, pune la gură şi bea*). Pucin dar bun şi recoritoriu! mult mai bun decât limonăḑe gaḑóse şi ingheţate costisitóre.— Nu şciţi mă rog câte ciasuri sunt că mă dóre gâtul de când vorbesc.

O vóce. Nouĕ ciasuri.

Orator. Nouĕ? Atunci sĕ mai vorbesc si despre literatură (*tuşesce cu ifos*). Literatura domnilor (*caută prin buḑunari*) a ajuns in degradare, inse nu şi aceia a convorbilor literare poreclită fără drept cuvânt lehăituri lătrătóre,— Dómne feresce.— Literatura domnilor (*netezinduşi barbiţonul şi scărpinându-se in cap*).

Pardon d-lor, c'am prăpădit nu sciu unde manuscrisul şi sciţi ori cum fie, fără manuscris nici că poţi se ţii de-a valma, deci, permiteţi-mi se cat (*vrea se easă, cortina incepe a cădea*) staţi d-lor nu daţi drumul perdelii că mai am multe de vorbit (*opreşte cortina cu spatele*) Mĕ rog, me rog nu mĕ faceţi de ris, căci am se mai vorbesc literar, sciintific, filosofic, teologic et caetera, şi de tóte felurile; ridicaţi mĕ rog că măşturtiţi; vai de mine că nu'i de tagă (*se tupileaḑă la pământ*), uitaţi-vĕ că tot pe mine şede ridicaţi că mĕ ucideţi.

O vóce. Ai se eşi!

Orator. Es, me rog, es, es. (*Cortina se ridică pe jumatate, el merge spre fundul scenei şi ḑice dispărând*).

Afurisită'i sórta oratoricéscă!

(Cortina cade)

Fine.

N. A.-B.

CUVÊNT TRIUNGHIULAR.

Cuvĕntul intăiu, incepe cu iniţiala unui oraş de la sudul Franciei, şi insemneaḑă o flóre.

Cuvĕntul al duoilea, incepe cu iniţiala unei ţeri ripită de la Francia, şi insemneaḑă o materie rustică.

Cuvĕntul al treilea, invĕrs celui dintăiu, insemnează o parte de cuvĕnt invariabilă.

Metagramă.

Un popor fórte antic,
Ce-va intr'un loc mic,
Un verb chear mĕ găsesci
Şi altu tu ce esci.
Acel ce sînge n'are,
Şi-o somniferă flóre.

Câte-o literă de veţi pune
In cap, ĕst cuvĕnt vĕ spune.

JOCURI SECRETE.

Un cireḑar trimese pe unul din ómenii lui la obor să'i cumpere cu o sută lei, una sută capete de vite, intre care se fie şi boi, a 10 lei unul; şi capre a 5 lei una; şi oi a 50 bani una.

Ast-fel că tóte adunate la un loc să dea suma de una sută.

Grec.

SARADA

Doue sylabe mĕ compun
Pe cari aci vi le expun:
Prima e o notă:
Secunda e o notă:
Iar totul 's de origină Roman,
Şi am fost chiar al Romei tyran.

G. S.

aŭ ajunsŭ la miḍilocŭ de cale de cărare l'aŭ întâlnitŭ o babă mare sbehăetă, cu potca în mână şi cu rahna în gură, .cu dedeochĭ în ochiŭ, cu deochiŭ l'aŭ deochetŭ, şi cu potca l'aŭ pocitŭ, şi cu rahna l'aŭ răhnitŭ, cu pocitură, săgetătură, întâlnitură l'aŭ găsitŭ, şi în pămêntŭ l'aŭ trântitŭ, şi puterea i-aŭ bĕutŭ, din rînză, din osinză, din viderea ochilorŭ, lêngă drumŭ l'aŭ datŭ, şi ḍi de mórte i-aŭ pusŭ. Elŭ s'aŭ căinatŭ, s'aŭ văicăratŭ, şi-aŭ plânsŭ.

Iar Maĭca precurată din ceriŭ i-aŭ ḍisŭ, nu te căina, nicĭ te văicăra, că treĭ trestiĭ în mâna drépta baba N. va lua şi te-a mĕsura, şi în focŭ le-a aprinde, şi în apă le-a stânge, şi cu potcă a aprinde-o, şi în apă a stinge-o, şi apa a bea şi s'a spăla, şi junghiurile şi durerile vor înceta, şi se vor ridica din creeriĭ capuluĭ, din faţa obrazuluĭ, din baierele inimeĭ şi a rĕmâne curatŭ luminatŭ ca Maĭca precurată din ceriŭ ci l'aŭ lăsatŭ.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 10).

IX.

Hatmanul şi Logofetul. — Lupta. — Plecarea.

Trecură şese ḍile d'albe şi strălucitóre, pentru viaţa unor tineri ce încep a gusta placerile lumei. — Surideau ḍiorile brilantine în faţa lor, şopteau tainic florile parfumate sub piciorul lor, murmurau undele argintóse ale pâraelor cristaline, concertau paserile cerului strânse în cor, — vesela ciocârlia, ca şi mândra privighetóre — sufla un zefir dulce şi liniştit, strelucea sórele cu maestate cum nu mai strelucise de mult timp, zimbea seninul ceriului cu albiai plină d'azur; era o ḍi dulce, o ḍi mândră, o ḍi voiósă, cum nu se gustase de mult timp pe aici. —

Junii soçi nu se ocupau de altă de cât a sbegui tótă ḍiua în mijlocul gradinei, a alerga după fluturi, a sorbi parfumul, a hrăni pasarelele, — a juca şi a cânta. —

Fericire — şi iar fericire. —

Cine are destulă putere într'o slabă pană, pentru ca se pótă descrie cu cele mai fidele culori, — sublimitatea unei feriçiri ? ! —

Fericirea însă, ca tóte din lume, este un sóre mândru şi strelucitor. — Nefericirea este norul întunecat ce acopere streluci rea sórelui, ce rapesce ultimile raze bine-făcătóre.

Fericirea acestor juni nu era se ţină mult; norul negru şi ploios trebui se succede, şi demonul reului începu aşi pune în lucrări planurile sale murdare.

Doi cavaleri alergênd în gónă, venea d'inspre Iaşi şi se îndreptau spre palatul lui Dragoş — ei însă nu se apropie de pórta cea mare a curţei ci făcu pe alături cu ḍidul pândind mereu se nu fie vaḍuţi de cine-va, şi se vâră în nişte tufişuri în care de abea resbatea. — Cotiră ei pe ici şi pe colo şi după câte-va minute ajunseră la o portiţă mică de fer scdită în mijlocul unui ḍid mare de piatră. — Ambii descălecă şi unul din ei scóse o chee, vâra în bróscă, deschise portiţa, şi nitanduse mai întai în interiorul ḍidului, trase apoi calul după dânsul şi cel-l-alt cavaler îl urmă. — Faţa lor nu se ḍerea de óre ce palariele-le cele mari erau trase asupra ochilor şi gulerul mantalĕi enorme ce-i învalea de sus până jos era ridicat în sus; sabiele lor abia să atingea de pămînt zunganind uşor. Ast-fel înveliţi ei legară mai întâi caii de un copac,ş'apoi suiră câte-va scari intrând intr'o camera deşartă. — Aci ei îşi dete la o parte mantalele şi descoperi capetele. Acum numai putea se se vadă că acesti cavaleri erau de o figură nobilă, robusti ocheşi amândoi, cu musteţi resucite şi barbişonul bine îngrijit; un pĕr strelucitor şi negru se lasa în unde mari pe spetele lor, şi ochii lor vii, priveau întristaţi şi ganditori. Erau îmbracaţi boeresce: unul în costum de Hatman, iar cel-l-alt de Logofet, ambii înarmaţi cu câte-o sabie, două pistóle şi câte-va cuţite mai mari şi mai mici.

Dacă ne-am arunca o privire scrupulósă în urma nóstră ni se pare că am cunósce pe aceste două personaje nou-venite.

Ei nu sunt alţii, de cât: Hatmanul Andrei şi Logofetul Ionaşcu care, în momentul judecăţei Domnesci cutezase se înfrunte mânia întregului Divan. —

— Lă dracu! nu se arată nimeni, murmură Andrei, lovind cu piciorul în pământ.

D'odată uşa se deschise, şi Bujor apăru în cadrul ei.

— Moşul Andrei! . . . strigă Bujor plin de uimire şi bucurie.

— Şi Ionaşcu, adaugi Hatmanul.

— Ei boerilor! în urma veseliei veniţi şi D-v., Trandafir petrece într'o fericire ce nu s'a mai pomenit, cu nevastuica sa, şi D-v. n'aţi venit macar la nuntă . . . .

— Nu'mi spune de petreceri, ci mergi şi chiamă în grabă pe Trandafir şi pe Stefan.

Bujor eşi şi după puţin timp bătrânu[1] Stefan Dragoş aparu în camară.

Oaspeţii cum îl văḑu se repezi asupra lui şi cuprinḑindu'l în braţe începu al seruta înfocat, şi ochii li se umplură de lacrimi şi vócea li se întunecă. Aşa stătură ei mult timp până ce se descleştă unul de altul.

— Bine-aţi venit scumpele mele rude şi prieteni, murmură Dragoş.

— Bine te-am găsit iubitul meu văr, respunse ambii óspeţi într'o voce.

Trandafir intr'ă în acel moment în cameră purtând la braţul seu pe juna Viorică.

— Iată iubiţilor mei, pe Trandafir şi socia lui Viorica, ḑise Dragoş luând de mână fiii sei şi ducându'i înaintea verilor sei.

Ambii soci se plecă şi serutară mânile lui Andrei şi Ionaşcu primind de la ei câte-o înbrăţoşare calduróśă şi câte un serut pe frunte.

N. A.-B.

(Va urma).

Jocuri Amusante

—o-o-o—

Se se iee 36 mici patrate de carton şi pe fie care sĕ se scrie câte un numer de la unul pen la şi 36; sĕ se formeḑe din tr'ânsele următórele şese rênduri aşeḑêndule pe masă:

scapat de pagânul cel de Turc şi Maria Sa nici una nici două, mě e de barghie mă dragosteşce, şi-mi ḑice:

Bravo ţie, ved că esti un Român vrednic, eată tc fac caprar şi ţi dau gradul de *Cavaler al „Stelei României.“* Habar n'aveam ce mâncarei acea: cavaler a Stelei României, numai după ce trecu M. Sa veḑui ca vine un aghiotant şi 'mi anină de pept cruciuliţa asta de argint care-o videţi ca străluceşte mai frumos de cât tóte! Hei dar când aş sta se ve mai spun tóte ar trebui ḑile întregi; bunuóră la Palanca am cîştigat *„crucea St. George“* dela Imparatul Ruşilor, la Vidin am câştigat *„Virtutea Militară“* şi chiar după ce-am trecut înapoi în ţară, când era se ne dee drumul pe acasă ne-o maj dat încă-o cruciuliţă, ista Dómne, cum ţi ḑice că am uitat; A! *„Trecerea Dunarei“.* Mě duc şi cum oi ajunge a-casa oi se le pun la icóne, am deacu la ce mě închina, la icóne sfinţite cu singele meu.

Dómne numai mě gândesc când oj ajunge acasă ce-o se mai facă draguţa de Ilinca şi cu copilaşii şi cu tata şi mama. —

Se mě duc eu mai în grabă
Spre bordeiul meu
Căci draguţii mě aşteaptă
Ca pe Dumneḑeu
Şi când m'or vide pe mine
Că sunt încă viu
Cin-o se'mi sară inainte
Cu Ihai şi Chiu.

Dar . . . ved că înopteazǎ şi mai am o jumatate de poştă. — Remâneţi cu bine, Domnilor căci eu mě duc se mai spun cele ce am paţit copiilor şi rudelor, şi se mai odinesc şi eu puţin. *(Işi formeaḑă marşul ş'apoi esă).*

Cortina cade — Fine.

N. A.-B.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 11).

IX.

Hatmanul şi Logofetul. — Lupta. — Plecarea.

Se dea D-ḑeu, începu Andrei, ca fericirea Vóstră se dureze în întreaga viaţă şi nici un val al lumei se nu o pótă surpa.

— Se vě dee D-ḑeu, adăugi şi Ionaşcu se vedeţi nepoţi şi strenepoţi, fericirea se fie în calea vóstră şi ura, primejdia şi tóte rautatile se piara din ainte-vě cum pere nourii batuţi de vânt.

După pucine felicitări, cei doi boeri sau mai bine ḑis ministri, facură un semn secret lui Dragoş şi acesta se adresa cătră fii sei.

— Remâneţi aci scumpii mei, căci eu merg cu ospeţii se mai cătăm de trebile nóstre.

Ḑicand aceste Dragoş eşi urmat de Andrei şi Ionaşcu. — Trecu într'o cameră separată, unde se închise tus-trei.

— Ei bine, spuneţimi ce este? întrebă Dragoş turmentat.

— Ce-va serios, respunse Andrei. — Vestea rapirei Viorićăi a ajuns la Domnie; Bónţă şi Ioniţă au venit naintea întregului Divan şi Divanul au hotărît....

Mai mult nu putea spune caci vocea i se perdea din ce în ce.

— Ce-au hotarît, D-ḑeule!

— Au hotarît, întrerupse *Ionascu*, că se *trimită* armata şi se *rapiască* pe Viorică şi se prindă pe . . .

— Pe Trandafir? şi ce se facă cu el.

— Hei, D-ḑeu scie, mai nainte de tóte trebue se ne aparăm ş'apoi . . . se fugim. Ai curaj vere Stefan, D-ḑeu ne va agiuta. — Noi nu vrem se lăsăm ca, casa vostră se fie defaimată...

— Asculta Sefane, întrerupe Andrei, la Pórta cea tainică între tufiş, stau gata 12 slugi a nóstre înarmate preste tot şi voinici ca ferul, strânge şi tu caţi-va luptatări din slugile tale şi deodată se întimpinăm patria care nu e aşa de mare, pentru mai tarziu ne vom gandi pe urmă. —

Batranul Dragoş vărsa părae de sudori trecu catc-va momente de linişte şi apoi el se ridică, nu cuvântă nimic, ci numai eşi şi chemă pe Trandafir în cameră.

— Inarmează-te, îi ḑise el, Bonţă sau jeluit la Domnie şi acuma vine cu potiră se te prindă pe tine şi pe Viorica.

Un nor de esaltaţine trecu prin creerii lui Trandafir la auḑul acestor cuvinte fatale. —

— Vom veda, murmură el, ori noi pe ei, ori ei pe noi.

— Asiguraḑă mai întâi pe Viorică, ordonă slugilor se se gatească şi tu însuşi pornesce înainte. —

— Voi face tot părinte.

Fie care porniră în diverse parţi şi peste 5—6 minute, tótă curtea era în picióre. —

Ministrii apărură mascaţi, deghisaţi Trandafir şi Stefan înarmaţi păne 'n dinţi şi slugile tóte calări şi înarmate; Trandafir işi alese patru călăreţi buni şi eşi pe pórta cea mare galopând.

Andrei împreună cu doispreḑece calareţi eşi aseminea pe pórtă şi se aranja împrejurul ḑidului.

Ionaşcu şi Stefan remase în întru castelului în preună cu 8 călăreţi. —

Abia ei se aşeḑară mai bine fie-care la locul ce şi'l planuia mai bun de atac îşi aparare şi, o bubuitură fórte produse de gurele a mai multor pusci pătrunse la urechile fie-cărui. —

Andrei ridică ḑidul şi privi, dar nu ḑeri alt nimic de cât un nor de colb amestecat cu fum.

— Trandafir se luptă, după el cu toţii strigă Hatmanul cătra omenii sei. —

Toţi cu Andrei în frunte dete gónă cailor şi porni spre locul unde se ḑeria fumul.

Când ajunse pe câmpul luptei ḑeriră la o cóstă pe Trandafir plin de singe, dar luptând cu furie şi barbaţie tăind în dreapta şi 'n stânga ca secera morţii.

Era frumósă lupta; o sută contra a cinci. —

Hatmanul se repezi cu toţi slujbaşii sei în mijlocul Glótei de ostaşi şi începu a spărcui fără de milă şi a lupta cu o bărbăţie ne-spusă.

Abia trecură câte-va momente şi întreagă potira se vĕḑu luând fuga înapoi. —

— După ei copiilor strigă Andrei înfuriat şi încruntat în sânge; şi toţi îl urmară penĕ dncolo de livada cea mare croind în tóte parţile ast-fel ca nu remase din ostaşi de cât vre o patruḑeci de ómeni în putere de a fugi.

Mica ostire a lui Trandafir se opri caci nu mai putea merge mai departe fiind că şi ea era rănită destul de tare; patru slugi picase şi însuşi Trandafir abia se mai ţinea pe cal.

Era aprópe de Curte, când Andrei strigă:

— Priviţi ! . . . . Ioniţă jace mort aici !

— Sciu, respunse Trandafir, el mi-a sburatuit coiful de pe cap cu sabia, dar eu eam respuns mai bine cu un plumb a carabinei.

— Dar acum trebue se avem milă de dânsul.

— Se ai milă de un şerpe, nici o-dată, şi Trandafir plecă înainte.

Andrei însă descalecă, pipăi corpul, vădu că încă mai dă puţine semne de viaţă şi ordonă unui om de'l luă pe calul seu, mergand cu el în curte.

Batrânul Dragoş cu veru-seu Ionaşcu aştepta plin de nerabdare resultatul angajărei, şi caud vădu că ei se întorc, citi îndată pe faţa lor victoria strelucită, şi ochii i se umplu de lacrimi de bucurie, ridică mânile în sus şi alergă înaintea lui Trandafir care descalecă şi pică afara din sine în braţele sale.

— O ! parinte murmura junele luptător, sunt rânit greu, şi puterele'mi slăbesc . . . puţină apă rece şi nisce petici de legat rana . . .

Pe fie care faţă se desemnă cu cele mai negre culori, tristeţa şi c mpatimirea ; Dragoş, Andrei şi Ionascu lasau curs liber lacrimilor veteranilor lor ochi.

O slugă aduse apă şi Trandafir stând tot rezemat de braţul lui Dragoş bău.

— Par'că 'mi revine puterea, de-ar da D-deu se pot fi încă în stare se sfarşesc treaba se putem fugi . . . .

O altă slugă aduse petici şi legă strâns rana lui Trandafir după care el se puse pe un scaunaş spre a se odichni; Dragoş se duse şi scóse pe Viorică die camera seretă şi o aduse lânga Trandafir. — Sermana nevastă, când işi vedu soţul încruntat în sânge, obosit şi întristat scóse un ţipet dureros şi pică în braţele lui . . .

Toţi priveau acest tablou şi nu 'ndrasneau se cuvinteze nimic. — După puţin timp Viorica se ridică şi Trandafir asemînea.

— Viorico ! ai curaj, murmura Trandafir, a trebuit se ne luptâm, dar nu te îngriji . . . acum trebue se plecăm pentru fericirea nóstră . . .

— O ! D-deule, semnul prevestitor său îndeplinit : . . eu sunt gata se te urmez unde vei dice tu.

— Se plecăm, fiilor adăugi Hatmanul, căci nu e timp de perdut.

Toţi se puseră pe lucru. Tóte necesariele pentru drum fură pregătite; mobilele camerelor fură duse în pivniţi şi locuri tainice în-cât întreaga curte se compunea acum numai din ¢idurile góle.

Inserase de mult, şi încă erau de regulat multe trebi ; Bujor şi Ruxandra trebuia să rămâe pentru pază şi preveghiere, deşi ei de şi cu mare parere de rëu că se despartesc pentru moment de bunele lor rude, dar se hotarî se râmâe în sat sub forma unor simpli ţarani în gasda batrânului preot.

Dintre toţi numai Trandafir aţipi o leacă pe un strat de iarba ; — cei-l-alţi veghiară necontenit şi până 'n ¢iuă regulase tóte trebile lor.

Când Trandafir se trezi, puterile îi revenise, înbrăţoşă pe părintele şi socia sa, apoi suindu-se pe cal, toţi din urui îl imită şi plecă în galop spre miaḑă-nópte.

(Va urma).

N. A.-B.

JOCURI SECRETE.

Bine-voiţi a demonstra cum jumatea cifrei nouă, este patru, şi jumatatea lui doispre¢ece, este şeapte.

***

A. Dămi mie un franc şi voi avea cat şi tine.

B. Dămi tu mie unul şi voi avea de două ori ca tine.

Intrebare. Câte câţi franci aveau ei ?

***

Umpleţi locul acestor nule cu cifre ca, adunând vertical, orizontal sau peziş fie care rând se dee sum'a de 64.

00.	00.	0.	0.	00.
00.	0.	0.	00	00.
0.	0.	00.	00.	00.
00.	00.	00.	00.	0.
00.	00.	00.	0.	0.

***

Am întrebat pe un cioban câte oi are, el mi-a respuns că nu le scie numerul, dar scie numai că dacă le numeră, câte 2, câte 3, câte 4, câte 5 şi câte 6, tot de-a-una îi remâne câte 1 pe deasupra, iar daca numeră câte 7

Cabinetul de Lectura

Anul I. Numerul 13.

ABONAMENTE

Pentru tótă România.

Pe XII luni . . . . . . 5 Lei.

„ VI „ . . . . . . 3 „ „

Pentru străinătate.

Pe XII luni . . . . . . 8 Lei.

La finea anului abonaţilor, se va remite o cuvertă şi un **premiu gratis.**

Scrisori nefrancate şi nesubsemnate se refuză.

Un esemplar 10 bani



Jassy, 8 August 1878.

Proprietar-Director :

N. Andryscu-Bogdan.

Administraţia Strada Codrescu No. 4.

ANUNCIURI

Pagina a IV . . 40 bani linia petit.

Valorele se primesc in timbre postale.

Abonamente ne însoţite de valore se refuz.

Apare o dată pe septămână

TRANDAFIR

(Roman Original)

——

(*Urmare* 12).

X.

Nenorocita Espedițiune

Cei câţi-va soldaţi cari mai remăsese încă vii, merseră de adreptul la Domnie. — Iară M. Sa nu era la palat şi de acea ei nui putură da resultatul luptei.

Adoua ḑi numai, ei istorisi întreaga scena de la Bărnova, şi Vodă Lupul, auḑind aceasta, se infurie şi ordonă ca, 300 de călăreţi, se alerge în spre palatul Dragoşilor, spre ai împlini ceea ce au ordonat, — Deci ei porniră în gónă cailor şi peste pucin timp fură sub zidurile Bărnovei. — Căpitanul, Filopulos, era un om cu-minte, el aranja câmpul de bătae in modul următor: toţi soldaţii înconjură palatul şi incepu mai întêi a da nenumerate focuri, pe de asupra zidului; nimeni înse nu respunde, de cât tristul ecou al luncei deşarte; atunci capitanul ordonă asalt; toţi soldaţi se repeziră cu o furie nespusă şi escaladând zidurile, începură a da busta prin camerele din lăuntru; dară de-o-dată în învălmaşala in care ei erau, un strigăt sinistru se isbi de urechea victorioşilor şi acela fu... „Tradare! Tradare!

La acest strigăt, fie căruia din soldaţi începu se li se îngroşească sufletul şi credind că inimicul vine asupra lor, — în mijlocul fumului şi prafului ce era ridicat de dânşii, începură a da care încotro. ne-luând scamă la nimeni luându-se unul pe altul drept inamic. Aşa ţinu aprópe jumătate de óră şi numai când fumul se mai ridica dintre dânşii ei vêdură adeverata stare a lucrurilor.

Acel ţipet de tradare ce se auḑise, fu scos de bravul capitan Filopulos, când veḑuse că camerele tóte sunt góle; deci capitanul fêcuse un bun efect asupra intregei sale trupe.

Cea mai mare parte din soldaţi, zăcea răniţi sau chiar morţi pe pêmânt— între care şi capitanul.

O flacără îngrositóre isbucni d'odată din pustiile palate ale Dragoşilor, şi nori de fum negru şi scânteetor umplu în puţin timp cerul limpede şi senin. Se pârjolea bătrânele ziduri, se ruina, aceasta însă pentru bravii soldaţi, dădu câte-va raze de bravură şi speranţă.

Locul-ţiitorul căpitanului, un anume Gârsac, întră întru una din căsuţele pentru slugi, ce încă nu era atinse de foc, urmat de côte-va gradê inferióre, spre a se sfătui de cele ce trebue se facă, — dar care'i fu mirarea, când vêḑu pe un pat de scânduri, un om ce gemea şi se svârcolea grozav. — Gârsac, se apropie de dânsul şi'l priivi. — Nu era altul de cât Ioniţă. — El când zeri pe Gârsac, se ridică în sus şi se aruncă în braţele lui. —

— Scapa-mě vere scapa-mě ... atâta fu cuvintele lui căci şi limba în gură i se încleşta.

Gârsac recunoscuse în trânsul pe vărul seu. El ordona indată se'i aducă apă şi'l uda pe faţa, dându'i şi se bee. Ioniţă, se desmetici şi ridicându-se in picióre se razimă de braţile lui Gârsac.

— Eşt viu încă Ioniţă? toţi credeu că ai murit, după cum insuşi soldaţii au veḑut când ai picat.

— Da, sunt viu intre morţi.

— Ei bine, cum de esci aice ?

— M'au adus tâlharii, şi m'au aruncat ca pe un câne.

— Dar ei unde'sŭ ?

— Au pornit o tabără intreagă spre Manta-Roşie, chiar i revarsatul ḑilei, i'am privit până când s'au făcut nevêḑuţi; fugea ca fulgerul. . . . .

Gârsac nu ascepta mai mult ci eşi afară dând ordin de plecare. Dar din nefericire, trupa ce se strânse nu era mai mare de vre o 30-40 de ómeni căci cei-l-alţi umpluse tufele — vorba Moldovanului. — Gârsac nu se descuraja ci incaleca şi porni in gónă spre Manta-Roşie, dar când ajunse in dreptul acestia, observă că nimene nu'l mai urmeaḑă.

Nenorocită Espediţiune.

Gârsac, se intorce in Bârnova, unde regăsesce pe Ioniţă, il ea cu dânsul şi pleacă 'nspre Iaşi.

XI.

Gona dupa prada

—

Era sórele aprope de amêḑă-ḑi.

Un cavaler, sbura prin stradele Iaşului, şi nu se opri de cât la scara, curţei lui Bonţă.

Era Ioniţă; descalecă şi un rob presentându-se, el ordona.

— Dango, adămi calul cel negru straele de pele şi armele cele nouă.

Danga se fecu nevêḑut, Ioniţă se sui pe scări; — intră intr'o camera şi se desbracă, — peste câteva minute robul apăru cu straele şi arme. Ioniţă se leagă la râni, se imbracă şi incingându'şi armele, esă.

Abia scoboră două trepte şi Bónţă'i esă inainte.

— Dar ce a păţit fiul meu, intreabă d'odată Logofetul spăriet.

— Nimică, tată, o simplă luptă, din care tot eu biruit; dară o dată imi voi inplini pronumele de biruitori sau ţerâna imi va acoperi corpul. — Şi zicând aceste cuvinte, numai ascepta nici un respuns, ci se aruncă pe calul seu cel negru, dând pinteni si colbul il ascunse de ochii părintelui seu ci striga ca un nebun. — Strebătu in cea mai mare gónă, mai multe strade, şi in urmă, eşi pe bariera lui *Stefan cel mare*, apucând drumul spre *Larga*.

Un şuer simţitor, se auḑi in urma luî; — Ioniţă, intorcându'şi corpul privi: era şeasă călareţi ce fugeau după dânsul şi'i făcea semn cu o petică albă

—Hm! incă o pedică, cine se fie şi acestia? . . .

Pe Ioniţă il ştim că nu era fricos; deci el opri calul şi ascepta in mijlocul drumului.

Dar! ... intristarea, i se zugrăvi mai adânc pe paliḑi sei obraji, când vêḑu că intre cei şése călăreţi, distinge pe părintele seu, lungit pe un cal mare, ţinându-se cu mânele şi piciórele de curâlele şêlei. — Ioniţă, dădu din cap suspinând şi nu putu vorbi nimică.

— Mergi inainte Ioniţă, strigă Bónţa înnăduşit; eu am curaj şi te voi urma cu slugile mele.

Cavalerul, tăcând imboldi pe negrul seu şi porni urmat de cei şése noi veniţi.

XII.

Inaintea alacului

—

Neagra nóptе incepu a'și intinde umbrósele seale aripi, și punea in intunerec tóte comorile acestui pĕmênt. Horizontul era limpede ca diamantul, și mândrele stelișóre luceau scânteind, acompaniate numai d'un mic colțișor, al lunci.

Trandafir, cu caravana lui, se departase mult de Iassi; ajunsese la Satul Șipotele, tocmai când cocoșul incepea a anunța međul nopței: Ionașcu dădu semnalul de oprire, și toți descalicară. — Caii era plini de spume și abia se mai ţinea in picióre, călăreții nu mai puțin erau obosiți și slăbiți, de bunișóra cursă, ce o făcură cu atâta repegiune.

Satul Șipotele, era situat pe moșia lui Ionașcu; el inse nu trase la curțile séle ci bătu la ușa unui bordei din marginea satului; un plăeș ualt și sdrăvăn apăru, și aruncând o privire numai, el incepu a se complimenta, cu sfială.

— Chiamă pe plăeși, — ea caii de'i punc'n grajduri și pregătesce in locule altii voinici; aceste ordonă Ionașcu și intră in bordei, urmat de cei-lalți companioni. — Aci se așezară pe nisce modeste scănduri, iuvĕlite cu rugojini, cari inse, li se părea mult mai moi ca ori ce saltele de puf.

Abia trecu un sfert de óră, și plăeșul reapăru.

— Gătit-ai Măndrule?

— Da M. Ta, 12 plăeși sdraveni cum și cai pentru M. Vóstre asteaptă.

— Mi se pare, Măndrule că scii *Poteca Iadului*, cum mântui șléhul și vrei se apuci spre Sipote.

— Cum n'oi se sciu, dacă pe ici mi-am trăit traiul, și apoi nici că alt drum de la Iassi incóce nu mai este.

— Bine, trimete șese plăeși se rupă malul trecător, ap'i s'acopere cu tufării și se e sémă, dincoce de râpă; — și de a videa nisce călări venind fuga in cóce, se'i tocați ca pe nisce șerpi.

— Serut mânele M. Vostre, om sci noi cum se iaplinim poruncile ce ni le dați.

Plaeșul eși cu ordinul intre buze, și cu veselia in ochii. — Era mai mândru de cât chiar numele lui, că póte se slugească bine pe bunul lui stăpân și se'și arăte vitejia. —

Stăpânii și slugile din bordei, cinară inpreună, și apoi lăsându-se unii pe scănduri alții chiar pe pĕmêntul gol, se aruncă cu corp și suflet, in brațele mângăetorului Morfeu.

~~~~~

XIII.

Poteca Iadului.

Până să se facă ďiua, nu era de cât vr'o trei óre. — Ciocârlia cânta in cuibușorul ei de flori; privighetórea se trezea speriată din visurile ei; epurii furnica prin iarbă, și luna incă mai revărsa pucine raze palide.

Intre șleahul cel mare al Botoșenilor și Satul Sipotele, era o ezetură, a unui mare părău numit *Păscarul*, d'asupa cărui o mică punte de crengi, și frânturi de lemne, servea de óre-ce trecătóre, atât pentru pedestrași cât și pentru căruțași. — Pe alăturea nu era nici o cale de mers, de óre-ce nisce râpe colțurose, bucăți de deal și petre sta gată de a se sprăvăli, la cea mai mică mișcare. La ori ce pas, trebuiai a sui și scobori sbârcuri petrósе, printre mulțimea unei păduri desc. Spun bătrânii că D-nul Stefan cel Mare, fiind strâns grea, de către horde de Turci și Tatari intr'o luptă, se retrasese prin aceste locuri, de unde organisând o apărare cu bolovani, și hărtuele diferite ii sfărâma cu totul și curăță țeara de ei.

Toți plăeșii de prin-prejur erau mai ghibaci, pentru a trece aceste prăpastii iar călătorii nedeprinși arare ori mai putea scapa teaferi, cea ce făcu ca se și numească aceste locuri; *Poteca Iadului*.

Dacă Ionașcu, trecu fôră nici o primejdie, aceste locuri, e că el avea posesiunea sa aci, și era deprins incă din copilărie ca ori care țeran.

Trei óre ďic, mai era până'n ďiua, și un concert de fluerături armoniόse, incepu a resuna pri'ntre stâncele și arborii Potecei.

Sese țerani robuști, cu plete lungi, și lăsate pe spate, cu sinul roș și gol, cu camеșóe albe, și fluturate, iar pălării late și umbróse, eși de după un desiș, și incepu se privească in partea Sleahului.

— Eată am ajuns aci; de acu pe lucru, strigă unul din ei: vreme nu e de prăpădit;

— Hei Mândrule! ce creďi că noi dormim? am ințeles porunca și ne punem pe lucru, respuuse un altul care se numea Marin.

Toți dădură d'oparte sumanile și luând nisce topóre de códă, incepură a zugrăvi planul ce li era ord nat. — Du ă mai multe pocnituri si așchieturi, se vedea de-o-dată o bucată de pĕmênt amestecat cu petre restogolinduse, și sărind in mijlocul părăului.

Plăeșii incepură a inplânta topórele in veterani: copaci, de pe margini, doborându-se la pĕmênt, cei ce făcu să se astupe atât dărămătura de pĕmênt, cât și intregul drum. — Apoi mai mult tufiș fu tras asupra locurilor ciudate și in urmă acoperit cu puțin lut sau țerna ce se svârlea de pe maluri, astfeliu că, pentru un străin, poteca se părea că nu presintă nici o greutate.

— Băeți! la treabă, astă s'o gătit. de acum avem altă ce-va.

— Ce 'i ce 'i ? strigară toți plăeșii.

— Doi dintre noi, se incalece și se pornească in Sleah, să se ochească pe acolo unde se vede dușmanul. — Tincule, și Smărcea, sunteți iuți de mână luați seamă bine căci trebue se fie cam mulțișori.

— De la fie-care ďece, cinci sunt ai noștrii, strigară veseli, intr'o vóce, Tincu și Smărcea, incălecând și trecând peste poteca, fără nici un pericol. — Ei inaintară puțin, și apoi se opri lângă ruinele unui bordei, și descălecând se lasă pe iarbă, privind și șuerând. — Asceptarea lor nu fu mare, căci un vuet monoton, ce părea, că ese din inima pĕmêntului, li străbătu in urechi. —

— Sai Tincule, strigă Smărcea, in călecând.

— Ba eu nu incalec, ci mĕ voi preface că 'mi adăp calul, până ce vor trece inainte, — uite colo pe zare, se vede ce-va . . . . dar nu e mare . . . cinci-șese matahale . . . n'ai nevoie se le dai de stire celor-l-alți.

Si intr'adevĕr, o ceată de cavaleri venea inspre placși; ajunși lângă dânșii unul din noi veniți se adresă lui Smărcea.

— Hei flăcăule, n'ai vĕďut nisce călăreți, fugând pe-aici!

— Dă boerule . . . . adică . . . . .

— Nu ingăua ci spune drept, caci, ai două: ori o pungă sau un glonte.

— Apoi am vĕďut o ceată, cam mărișóră.

— Nu te intreb de mare . . . .

— Am vĕďut, că au trecut, la deal pe ici.

— Pe unde?

— Dacă vreți, vom arăta noi.

— Fug bine, caii voștri.

— Ca trăsnetul.

— Atunci porniți . . . strigă Ionița, asvârlind doue pungi de argint, celor doi plăeși, cari le strânse, și incalecând, porni după dânșii.

Mai era o aruncătură de băț, pênĕ la poteca, când un țipăt regușit isbi la urechele lui Ioniță; el privesce indărăt și vede doi servitori, picați in colb și gemând de mórte; dar el nu se opresce, ci se mulțumi numai a murmura:

— Afurisită sórta; . . . sermanii au picat de ostenélă . . .

Merge, și când ajunge aprópe de potecă, Negrul incepu a sforăi și a da inapoi.

— Nu e lucru curat, murmură el, dar cum a fi; și dete cu tărie pinteni in cursier, dar el nu se supune de loc.

— Pare-mi-să, că nu 'i bun drumul pe-aici, intrebă Ioniță pe plăeși, ascunďându'și tulburarea.

— O potică cam umbrósă, dar nu aveți nici de cum primejdie.

Si Ioniță dă din nou pinteni in negrul seu plin de spume, care de astă dată face câteva galopuri peste potecă, dar . . . un recnit grosnic eși din peptul voinicului cavaler, și alte țipete il succede; un nor de colb, și plesnitul apei resbătu in Haosul liniscit.

Puntea se surpase, și trei viageri pică in prăpăstie, singur Bónță, care sosise mai târďiu, se oprise pe margine. Dar Tincu, repeďi o biciușcă calului lui Bónță, și acesta seri in prapastie după tovarășii sei.

Un hohot infernal, respunse de pe-
~~~~~

cel-alt mal, și plăeșii ce rămasese dincolo, se vie pe culmea punței.

— Hei flăcăilor, aceștia au fost toți urmăritorii, strigă Tincu, către cei-lalți.

— Numai aceștia mă ?

— Ba mințesc, mai erau doi cărora le am infipt câte un cuțit de au rămas pe drum.

Si dicând aceste, porni prin nisce stirbaturi, și de-odată ii vedeai lângă confrații lor.

— Priviți resplată, incepu Smârcea, cu un strigăt de veselie scoțind și aruncând pungile ce le capătase.

— Ce 'mi vede ochi, incepu și Marin; două pungi, ba priviți pline de argint, câte 50 lei intr'amândouă fac o sută de lei.

— Plata bună pentru ostenealā nóstră, se 'i impărțim.

Si toți se puseră de impărțiră egal leii după care luară sumanele pe spete topórele pe umere și porni iar fluerând.

XIV.

Serpele nu piere

—

Se ne mai aruncăm puțin privirile asupra celor ce devenise prada pótecei.

Cei doi servitori, nesciind se inóte, se cufundară de odată in apă; Ioniță, insc, după cât il cunóștem puțin, era bun inotător. — Când fu trântit in apă, el cercă fundul bălței cu corpul seu, insé, nu odihni mult și eși pe suprafață, târându-se incet pe un mal umbrit de un arbor bătrân. Aci resuflă puțin si privind in juru'i dădu drumul printre clănțănit rii sei dinți, acestor cuvinte:

— Serman părinte! . . .

Era apróре să se arunce din nou in apa, când un țipet răgoșit, vibră la urechea lui. — Alcargă spre o movilă mugitóre și semi-mișcătóre. Scoboră puțin in ăpă, și se incredință cu acea movilă se compunea, din Bonță ce stă tot pe spatele calului care . . . . era infipt intr'un par mare, luptânduse cu cele din urmă faze a mortei.

Ioniță, puse vânjosele 'i mâni, pe corpul tatălui seu, descleștânduі cu mare greutate mânele și tregându'l pe mal.

In van ii fură tóte silințele de al descepta, căci el abia mai resuflă puțin.

— Dar se nu perd vremea, murmură iar Ioniță, — *Ori viu și victorios, ori mort.*

Cu aceste cuvinte in buđe, el lăsă pe tatăl seu pe mal, și se indreptă spre sat; ca se ajungă pe jos după cum era de ostenit și schiopatat, ii trebuia o óră, dar el voia s'ajungă mai degrabă. El privi in jurui, și la o mică depărtare zăresce mai mulți cai păscând iarbă; se repede și incălecându-se pe unul din ei, dete gónă și intr'un moment fu in sat.

O luminiță mică strebatea printr'un oblon rĕu inchis a unei case tupilate.

Ioniță, descalecă și se aplecă incet lângă oblon, și vĕđu că mica căsuța nu cuprinde alt ce-va de cât un bătren moșniag și un l, cari vorbeu ce-va. El bătu la o

— Cine-'i acolo, strigă moșniagul din lăuntru.

— Un om bun, respunse Ioniță.

Ușa se redeschise, și Ioniță fără multe complimente, dădu bustă in lăuntru și incepu:

— Mă veđi moșule, sunt ud de tot, eram se per intr'o baltă, dă-mi nisce strae de ale tale și 'ți le plătesc.

— Dar Cucone! n'am de cât aceste sdremțe ce le vedeți pe mine, și un suman pe care l'am cumpărat septămâna trecută.

Ioniță, se desbracă de tot, oprindu'și numai armele și banii, și luând o păreche ițari și sumanul țeranului, ii puse in mâna o pungă de argint; apoi aducându'și aminte de calul co'l luase, mai scote o pungă și puindu-o in mâna gazdei, ii đise:

— Iată acestă pungă vei face bine se o dai stăpânului calului ce l'am luat.

— Este al meu calul, Cucóne.

Atunci, țineți ție banii, respunse Ioniță, și indesând căciula pe ochi incălecа.

— Drum bun și serut mânile.

Ungând increți fruntea Cavalerului.

— N'ai putea se'mi spui moșule, dacă un cărd de călăreți au trecut pe aice?

— Ba am vĕđut.

— Dar unde sunt! strigă turbat Ioniță,

— Nu sciu; pe la căntatul cucoșilor m'am trezit in tropotul lor; i'am privit până ce i'am perdut din ochi, tocmai pe dealul *Oneștilor*.

— Va se đică, n'a popăşit in sat?

— Domne ferește!

Ioniță, urlă ca un lup pri'ntre colțoșii dinți, și bătând calul porni și se făcu nevĕđut.

XV.

Noi tovarași

—

Trecu nenorocitul General, dealul ce il zerise de la Șipote, mai trecu 3-4 tot asemenea, intrebă la fie-care sat și casă unde ajungea, dar nici un respuns multumitor nu priimea; cu multă greutate ajunsese in fine la bariera Botoșenilor; drept tótă santinela era un bătrân soldat, fără nici o armă, intr'o colibă de trestie, care se necăjă de a intreba pe trecători *Cine's*, și din cari, unia respundea, iar alții il lua in râs.

Bravul nostru ar fi inaintat póte fără a se opri la aspectul colibei, dacă dubóla sa de cursier, n'ar fi plesuit asffeliu, ca el se remăe in mijlocul drumului. — El intră deci in colibă, și găsi pe gardist dormind, de și sórele era apróре deameađă.

— He hei! moșule, incepu Ioniță. Moșul se frecă la ochi, și apoi cu regușita'i vóce strigă cât ci putu.

— Cine! cine! ?

— Om bun, scólă se te intreb de ce-va.

Moșul se sculă.

— Ce ai se mă'ntrebi măi țopârcă.

— Dormit-ai tótă noptea?

— Nu'i treaba ta!

— Vreu se te'ntreb, dacă ai veđut trecând pe cineva p'aice, de'mi respunđi ai doi lei, sau de nu glontele pistolului

La aceste cuvinte, moșul cam bolti ochi, și veđu ambele promisiuni in mânele visitatorului seu.

— N'am dormit tótă noptea, ci am stat de strajă, de la culcatul găinelor, până la reserirea sórelui de 3 sulițі.

— Ai veđut nisce *călăreți* trecând?....

— Da, am veđut doi *mocani*, cu câte o traistă de usturoi, s'au in târg s'o....

— Nui vorbă de mocani, vr'o zece doue-zeci de călăreți, ...

— Da! da! chiar mai diniórea a trecut o mulțime de călăreți, cu o cireada de vaci și de boi.

— Dar nisce boeri *călăreți* n'ai veđut?

— Da, o trecut Banul Găndac, cu feciorii lui in târg!

— La Dracu, strigă Ioniță necăjit, taci, alți n'ai mai veđut?

— Da, am veđut fĕmei și bărbați cu fructe și brănzeturi de vĕndut.

— Dute dracului cu brănzeturile tale, că numai imi perd timpul.

Ioniță, vroea se incalece, dar privi pe roibul seu cu mațele *eșite afară*; işi rupse părul din cap de ciudă, și porni pe jos in oraș. Ajunse la o căsuță mică, dar bine ingrijită, intră in ogradă, și găsi doi copii, ce se juca.

— Un'ții Tata, intrebă Ioniță pe copii.

— Tată nu'i! respunse copilul cel măi mărișor.

— Dar mama?

— Mama'i in grădină!

Ioniță, porni in grădină, și găsi o femce plivind nisce straturi cu flori.

— Buna điua; đise el.

— Mulțumim; respunse fèmeia!

— N'ai veđut pe ici astă nopte nisce boieri și feciori, ce mergeu călare in oraș? . . .

— N'am veđut, decât pe CC. Gandac, cel cu moșia Bărenii.

Ioniță, iș lovi fruntea ș'apoi reluă.

— Vrei se zici, Banul Găndac din Iassi? . . . .

— Da, Banul!

— Si unde trage el aici?

— La Palatul lui, din ulița Crucea, unde șede tóte verele.

— Pe unde s'apuc la ulița Crucea?

— Tot inainte, ș'apoi fă la dreaptă, ș'ai se veđi palaturile lui.

Ioniță, mulțumi și eși.

— Hm, iși đise el in sine: se mă duc la Găndac, el ii bun prieten cu mine, și nu'mi va refusa câți-va ómeni; ajunse la palat, și intrebând de un servitor i respunse că. stăpânul s'au dus la visită, și nu'i până sară acasă.

Ioniță, suspină și se intórce la barieră spre a pândi, sciind bine, că alt loc de venire de la Iassi nu este.

In fine, și sara dorită veni.

Ioniță, imbracat tot cum il ştii, era asteptând la pórta lui Găndac, care incă nu venise.

Se uită intr'o parte și intr'o altă.

Un sgomot de ciocane se auđi la colțul

palatului. — El inainta şi privi trĕi ómeni spărgând zidul spre a petrunde in năuntru. — Ioniţă, era unul din aceĭ ómeni, ce nu sciu ce-i frica. — El simţia o bucurie in peptul seu, şi inaintă:

— Hei Jupăne! . . . . dise el unui Triumvir ce păndea.

— Ce vrei, mojicule!

— Ia se stăm olecă la vorbă.

— Spune'mi ce vrei!

— Ţst! . . vĕ vĕd că sunteţi meşteri, şi pentru accia cred că o se mă ajutaţi?

— Ei? . . .

— Am o treabă nici grea nici uşóră; im trebue căţi-va bărbaţi de curaj, voi plăti bine.

— Inainte?

— Si 'nainte arvonă, şi apoi plata cu bacşiş: respunsă Ioniţă, punând o pungă de aur in mâna celui cu care vorbea.

- Băeţi! strigă acest din urmă, cătră cei ce acum eşia din Palat, incărcaţi de prădăciuni.

— Ce e? strigă cei doi;

— Tăcere! un chilipir bun, eacă Jupănu vre se ne tocmească la o treabă ş'apoi plătesce bine!

— Ce treabă?

— Treabă'i mică, adăugi Ioniţă, voi se prind pe un bărbat şi o femee ce fug.

— Ha ha ha! atăta'i tot?

— Sunt insoţiţi incă de vr'o dece.

— Ha ha ha! credeam, că vrei se restorni pe Domn, da dacă'i aşa vorba suntem destul noi trĕi.

— Ascultaţi, nu sciu unde's, dar presupun că ar fi in S.potele; unul din voi se meargă, se cercetede, ş'apoi se scim ce se facem.

— Bine, dise unul din ei, ce părea a capitan, eu plec in cercetare; tu Ochincă, remăi cu jupănul, şi tu Niţule, du lucruşórele acasă.

Omenii se impărţiră fie-care la atribuţiunile ce'şi luase.

Ioniţă şi Ochincă, se puseră la barieră, se ascepte venirea respunsului. ambii erau osteniţi şi se lăsase pe iarba verde, să se odihnească, iar un grăunte de somn li pică pe ochi şi'i făcuse nu se mai gândească la espediţiune,

Cântase cucoşul, şi acum alburea dorile când ei fu treziţi, de zguduitura lui Pascu, tovarăşul şi căpitanul.

— Ei ce ai făcut? . . . intrebă cu grăbire Ochincă.

— Nimic altă decăt cu vai nevoie şi primejdia capului, am aflat c'a pornit eri la graniţă.

— Pe-aici? intrebă Ioniţă spĕriat.

— Nu! pe la Pătuleni, de-abea de seară dac'or ajunge la Mihaileni, undei trecătórea la Galiţia.

— Atunci, pe lucru strigă Ioniţă.

— Aşa cred şi eu.

— Dar Niţu, unde'i?

Iatăma's şi eu, respunse Niţu ce venea de acasă cu patru cai.

Işti patru indivizi incălecară şi negurile nopţii ii răpi din ochiul privitorului.

XVI.

Un fulg de Sperantia

—

Se ne mai intórcem la cei-l-alţi companioni ai nóştri spre a'i privi pucin.

Era sórele d'o suliţă, când Trandafir tresăre din somn, sguduit d'un vis fantastic. — Alergă ingrabă la Viorică, o trezi, apoi pe tatăl seu, şi in fine pe toţi camăradii.

Când toţi fu pe piciore, el incepu:

— Se plecăm că nu e vreme de perdut!

— Da! respunse Ionaşcu, se vedem ce veste ne va da Mandru. — Si bătu cu piciorul in uşă. — Mândru apĕru.

— Ce veste?

— Veste şi bună, şi nu prea bună.....

— Ce fel? . . . .

— Am fost la poteca, unde am prins vr'o şese călări, tocmai aceia care vă cata, i'am innecat cu cai cu tot, şi am venit acasă.

Nu trecu insă mult timp şi mă intâlnesce Movilă Plăeşul şi-imi spune că cine-va a venit la dănsul, i'o luat calul şi hainele, i'a lăsat două pungi de bani şi straele lui ude, l'a intrebat de D-vostră, ear Movilă i'a spus că aţi fugit inspre Botoşeni, şi apoi a plecat ca o săgeta.

M'am repedit acasă la el, şi am cunoscut straele celui mai tănăr dintre dănşii care megea inainte.

— Şerpele veninos de Ioniţă! . . . murmură scrăşnind din dinţi Trandafir.

— Adeverat, respunse Ionaşcu, acela e un şerpe cu doue-deci şi patru de vieţi.

— De cinci ori a fost rănit şi de atăta ori a scapat viu, adaose Stefan.

— Trebue inse se pornim, incepu Andrei.

— Da, da! respunse toţi in cor.

— Inse nu pe drumul Botoşenilor, intrerupse Mândru cu sfieală, căci el cu posderea de bani ce avea, potea cumpăra pe cine-va şi atunci ii reu.

— Cam aşa, atunci pe unde se mergem.

— Prin Pătuleni.

— E cam lung drumul!

— Lung dar sigur.

— Sciţi ce, incepu Trandafir, fie căt de lung nu ne pasă, trebue inse noi singuri se pornim; trĕi ómeni vom fugi ca fulgerul şi nici inamicul nu ne va cunósce urma.

— Ferescă D-deu, respunse Ministrii, noi şi slugile tale, te vom acompania; slugile nóstre va remâne aci drept pază.

Trandafir, nu se mai opuse, ci se prepară de tóte, apoi toţi se aruncară pe cai şi porniră spre Pătuleni.

Când mica Caravană ajunse la Pătuleni, era po la amează; ei poprire caii puţin, reincepând apoi cursul lor.

Viajiară ei pĕnĕ la miedul nopţei, când deşcăleca in oraşelul Mihaileni de lângă frontiera Poloniei.

Ei traseră la o mică casă, a unei văduve, pentru a se odihni de bunul drum, ce'l făcuse.

După ce termină o mică masă, Ionaşcu, se sculă şi incepu:

— Acum iubiţii mei, nu mai aveţi teamă de nimic, noi nu vĕ mai trebuim, deci vĕ dorim drum bun şi fericit, până cand D-deu, vĕ va rechema, in patria vostră. — Noi pornim spre Iaşi, se regulăm trebile cum vom putea mai bine.

— Mulţumesc, pentru buna voinţă ce ne'aţi arătat, de a ne scapa viaţa şi fericirea, şi căt vom mai trăi, vĕ vom mulţumi şi ruga pe bunu! D-deu pentru fericirea vieţi vóstre. —

Astea dise Trandafir, şi apoi inpreună cu Viorica se plecară şi serută mânile rudelor lor, care le respunse cu căte un serut depus pe frunte. — Bătrenul Dragoş, se serută şi el, cu ambii Ministri şi lacrimile de fericire, ii inundau blândii sei ochi.

Andrei şi Ionaşcu, incălecară şi se făcurără nevĕduţi, printre stănci şi dealuri.

XVII.

Cursa. — Şerpele Triumfator.

—

Trandafir, Viorica şi Dragoş se culcă pe prispă casci şi adormi

Era apröpe de diua, când Sandu servitorul ii tredi spre a porni. —

Toţi se sculară şi erau gată de drum când un om, in costium de vânători cu puşcă, torbă şi 2 câni mari, se iv la casă unde ai noştri popăşia.

— Buna diua boerilor, dise el adresiunduse catre Trandafir.

— Mulţumesc, dar ce voesci.

— Am cinci răţi sălbatece impuşcate şi'aşi vre se le vând.

— Căt cei?

— Căte 30 parale pe fie-care!

— Ţine, şi Trandafir numeră bani.

— Cucone, reincepu acel vânător, mai in vale am incă zece răţi impuşcate, dacă vroiţi se vi le luaţi.

— Bine, tot ne va trebui pe drum.

— Atunci faceţi bunătate de vă scoboriţi cu mine ici după dealul ista, şi vi le oi da

— Trandafir era in prea curios, astfel u, e'l porni fără multă invitare, in urma Vănătorului.

(Va urma.) N. A.-B.

SPRE SCIINŢĂ

Cedând dorinţei esprimată de cea mai mare parte din abonaţi, ne am decis ca se imprimăm, câte-va numere (3-4) pentru a fini Romanul *Trandafir*. — D-nii Colaboratori, precum şi cei-l-alţi domnii ce ne au trimis articule sunt rugaţi a scuza acéstă intârdiere.

A. Red.

TIPO-LITOGRAFIA

Cabinetul de Lectura

Anul I. Numerul 14.

ABONAMENTE
Pentru tótă România.
Pe XII luni . . . . . . 5 Lei.
„ VI „ . . . . . . 3 „ „
Pentru străinătate.
Pe XII luni . . . . . . 8 Lei.
La finea anului abonaţilor, se va remite o cuvertă şi un **premiu gratis.**
Scrisori nefrancate şi nesubsemnate se refuză.
Un esemplar 10 bani



Jassy, 15 August 1878.

Proprietar-Director :
N. Andryscu-Bogdan.
Administraţia Strada Codrescu No. 4.

ANUNCIURI.
Pagina a IV . . 40 bani linia petit.
Valorele se primesc in timbre postale.
Abonamente ne însoţite de valore se refuz.
Apare o dată pe septămână

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 13).

XVII.

Cursa. — Serpele Triumfator

Scoborî dealul ce i se aratase şi ajunse lângă baltă.

-- Unde'ţi sunt răţele, intrebă Trandafir.

Drept respuns Vânătorul puse degetele'n gură şi dede drumul unui şuer sinistru.

Trei ómeni se vădu eşind de după o stâncă şi venind spre el.

Ochiul pătrunzetor a lui Trandafir citi din depărtare pe faţa unuia din cei care alerga, numele lui Ioniţă.

-- Aşa e vorba, strigă el cu furie, primesce... şi un pumnal intră in peptul Vânătorului ce nu era alt cineva de cât Hoţul Paşcu.

Când Trandafir scosese pumnalul din trupul lui Paşcu privi un hanger ce plutea deasupra capului lui. -- El trase iute sabia din teacă şi printr'o lovitură, asvârli hangerul inpreună cu trei degete a lui Ochincă. Vroi se urmeze operaţiunea inainte, dar o frânghie ii inconjură braţele şi puterile'i periră.

Când fu aruncat jos, el privi pe Ioniţă acărui buse spuma de bucurie.

Simţi cum piciórele şi mânele i se lega strîns, cum armele şi banii i se lua, însă nu mai putea resista contra a doi.

O căruţă trasă de un cal mic eşi de după o stâncă şi Trandafir fu asvârlit in ea.

Ochincă îşi legase mâna dreaptă şi cu stânga luă hăţurile calului şi porni inainte.

După ce Trandafir fu transportat la 500 de paşi, Ioniţă incepu:

-- Niţule mergi şi pune mâna pe Viorica cum vei şti mai bine numai se nu o smintesci cât de puçin.

-- Las' pe mine, respunse Niţu pornind.

Viorica şedea lângă bătrânul Dragoş şi suspina fără se scie pentru ce.

Slugile se dusese se hrănească caii şi se pregătiască pentru dânşii de mâncare.

Niţu ajunsese aci.

-- Mă rog boerilor, care'i cucóna Viorica a cuconului Trandafir?

-- Eu sunt, dar ce vrei? intrebă Viorica sbătându-i-se inima.

-- Vă chiamă CC. Trandafir, se vě plimbaţi cu luntrea pe lăcuşor se păscuiţi nisce pesci frumoşi.

-- Bine merg, dar D-ta bunule mergi?

— Merg şi eu, respunse Dragoş.

Ambii porniră după Niţu şi in câte-va momente era lângă lac.

Ei asceptară pe Trandafir dar, trestia incepu a foi şi Ioniţă apăru inaintea lor.

La vederea astui spectacol, Viorica dădu un ţipet de grósă şi pică leşinată. Ioniţă apucă in braţe corpul surorei sale şi incepu a fugi urmat de Niţu.

Bătrânul Dragoş remase d'odată extaziat, dar nu trecu dece secunde şi forţele ii revenirǎ, căută arme dar ii lipsia; neavând ce face, luă o peatră de pe marginea lacului, asvârli in grupa celor trei ce se departa, şi vădu pe Niţu rostogolinduse la pământ.

Bravul Dragoş se infuria, îşi luă curaj şi porni spre răpitorul Vioricăi,--Il ajunse, puse mâna pe el, şi'l rostogoli la pământ.--Dar simţi d'odată că ferul unui pumnal ii străbate bătrâna lui mână,--nu mai avea nici o putere, singele'i curgea cu abondenţă şi remase jos privind pe acel hoţ ce'şi reluase prada şi se departa.

Biĕtul Dragoş stătu trântit la pământ aprópe o jumatate óră neviind nimine se'i dea ajutor; el îşi legă mâna cum putu şi porni apoi incet spre casă.

Servitorii sei il căută pe-s-tot locul nesciind unde e; când vădu pe stăpânul lor în ast-fel de poziţie şi mai ales ascultând trista istorie ce li se comunică, ei incălecă şi porniră spre locul arătat.

Dar! . . . . se sbătură ei multe óre cu vântul ce vâjia teribil la urechi-le, petrecură mulţi nori de colb şi vaduri a apelor, trecură stânci, şi prăpăstii şi nimic nu mai afla.

Obosiţi, cu rana în inimă, nu mai avea ce face şi porniră înapoi.

XVIII.

Monastirea.— Moarta reinviata.

Sórele ostenit de privirea sa luminósă începu a se cobori pe după dealurile Iaşului făcênd loc negrei nopţi spre a cuprinde câmpiile şi munţii cu întunerecul ei.

Hlincea era pe atunci un schit mic de călugăriţi din cele *mai bine îngrijite şi privigheate.*

Murii sei tari făcea pătrunderea în întru imposibilă. Biserica de şi mică însă ḑidită cu gust dădea cel mai frumos aspect. Sunetul clopotelor chema pe călugăriţi şi preoţi la rugăciunea de sară. Toţi înaintau în linişte spre Sf. Locaş spre a depune suvenirile lor la piciórele lui Crist.

Sora Irina ţinea loc de portărească şi numai singură nu acompania pe celelalte surori in biserică, ci şidea îngenunchiată înaintea crucificsului chiliei şi depunea în ferbinţi lacrimi, rugele sale către bunul Creator.

Era pe la mijlocul rugei sale, când un sunet se auḑi în poarta Monastirei. Ea se sculă, merse, deschise *o* ferestuică şi privind întrebă.

—Cine e? . . . .

—Ioniţă Bonţă, i se respunse.

La auḑul astor două cuvinte, sora Irina sări cu grabă şi deschise pórta dând liberă trecere unei calesce închise.

—Aice e Stariţa? întrebă Ioniţă!

— E în biserică, sevârsesce rugăciunea de sară.

—Atunci voi mai sta.

—Treceţi în chilia de asceptare.

—Nu voi, pot ascepta şi aici.

Sora închise pórta şi reintră în chilica sa.

Stariţa nu întârzia de a sosi peste câte-va momente şi când fu în faţa lui Ioniţă, acesta, se complimentă şi începu.

—Maică stariţă ţ'am adus o femee spre a o îngriji şi a o închina lui Dumnedeu.

— Eşti un serv credincios a Ziditorului şi tot deauna ai fost aplecat spre fapte bune şi evlavióse, de acea ei nu va înceta de aţi trimete bine-cuvântarea şi mila sa.

—Cred, Maică Stariţă, însă voesc ca rigórea şi paza se fie întrebuinţată acestei nouă serve a lui D-deu.

—Acest locaş sfânt a fost tot deauna la înălţimea cea mai mare şi cred că singur ştii despre acesta.

—Bine, bine, întrerupe Ioniţă, las pe socoteala d-tale, vei da respundere; tot odată nimene se n'afle despre dânsa şi numele ei: vei transporta-o într'o chilie departe de contactul celor de afară.

—Prea bine, respunse Stariţa privind cu mirare figura lui Ioniţă care, deschise uşa caleaşcăi şi scóse din ea corpul unei femei ce nu dădea cel mai mic semn de viaţă.

—Vai! strigă Stariţa retrăgându-se.

—Nu te speria, aşa sunt femeile, le apucă câte o dată ferbinteala, dar pentru un scurt timp.

Stariţa nu mai adăugi nimic ci dădu mâna, şi transportă pe Viorica în chilia de primire.

Ioniţă nu mai asceptă nimic, eşi pe uşă, întră în caleascâ şi porni!

Stariţa strigă îndată şi mai multe călugăriţi se prezentară.

Incepură de a stropi şi freca pe biata copilă cu felurite arome, dar în deşert.

Sermana Viorică nu mai dădea nici cel mai mic semn de viaţă.—După vr'o jumătate de óră de lucru, toţi perdură speranţa de a mai vedea respirând corpul ce'l avea dinainte. O credură mórtă şi începu ai pregăti cele necesare.—După ce o scăldă şi o mirui, o întinse pe o masă mare ce sta în mijlocul unei chiliuţi din grădină, ş'i aprinse o mică candelă la capul ei.

O soră tânără era ţinută de a o păzi şi a îngriji de cele necesare.

Inspre sară corpul trebuia a fi condus în biserică; patru tinere surori rîdică pe sermana Viorică şi pornind prin curte se opresc înaintea bisericei.

Un şir de 24 călugăriţi urma acestui cortegiu şi bătrânul preot adresă o rugăciune creatorului pentru ertarea sufletului reposatei, după care o transportă în interior pe un catafalc, pentru a mai sta încă o ḑi ş'o nópte până la îngropare.

Clopotele suna trist şi plângător chemând îndurarea cerului asupra servitorilor lui.

O aglomeraţiune de nori acoperea de dimineaţă întregul horisont al Iasului; diua era negurósă şi noaptea fără stele. Paserile ţipau duióse în cuibul lor şi bunile Maici ale schitului plângea lângă corpul rece al junei femei.

Sara veni, maicele eşiră din Biserică şi în locul lor intră trei surori spre a veghea asupra mórtei.

Sora Irina era una din aceste trei; ea se apropie de cadavru, privi câte-va momente, apoi se plecă de serută faţa Viorică' dând drumul unui riu de lacrime ferbinţi ce pică pe paliḑii obrazi ai mórtei.

Sora Ruxandra cetia necontenit lângă catafaclu, iar sora Ecaterina îngrijea de lumânări şi de celelalte trebuitóre.

Noaptea se adâncise.—Norii cei groşi opise ori ce raḑe luminósă de a se arunca spre pământ, o plóe mare începu a pica cu vuet teribil. Fulgerele scăunteeau în tot momentul prin ferestrele bisericei şi bubuiturile trăsnetului face pe trustrele surori se tresară cu înfiorare şi se peardă şirul lucrărilor lor. Era ora 12 de nópte când sora Ecaterina rezemată de o strană adormi.—Cântase cocoşul pentru a treia óră când sora Ruxandra imită pe Ecaterina, rezemătă de o altă strană, începând a dormita.

Singură Irina nu dormea, inima ei simţia ceva mai mult de cât acelor-l-alte surori, ea din moment în moment strecura prin negri sei ochi lacrimi cristaline, faţa ei era palidă ca ceara, mânelei încrucişate la pept şi privind înspre ceriu, ruga necontenit.

Când ea observa că colegele sale dorm se ridică încet din locul unde era, păşi lângă Viorica, plecă din nou buzele sale spre galbena faciă a cadavrului şi începu a depune mii de sărutâri ardinte, ea împrejură mânele pe după capul Viorícăi şi ridicând'o pe jumatate în sus începu a plînge şi a murmura:

— Viorica!... scumpa Viorica... Angere dulce... Óre pe tine te văd, in mijlocul astei bolte fioróse... tu nu mai vieţuesci?... Tu nu mai esci Viorica mea... Tu ai murit? Ah D-ḑeul meu... Viorica... prietina mea reinvie!... mai veḑi o-dată pe Irina care te-a iubit!... mai veḑi o-dată pe Irina care a compătimit cu tine...

Biata Irina era ca o nebună, stringea cu forţiă corpul Viorícăi şi nu'l mai dislipea de la peptul ei. Trecuse jumatate óră când, ea simţi o adietură ferbinte lângă peptul ei, observă puçin şi simţi din ce in ce crescând o palpitaţiune.

Se'nfioră juna soră şi depuse incet cadaverul. Privi şi văḑu pe faţa Viorică'i strecurânduse mici nori de roşeaţă şi un un mic respir ce incepe a furnica prin gingaşele ei buse. Bucuria şi fiorul o cuprinsă de o-dată, ea intinse mânele'i tremurînde şi ridică din nou corpul Viorică'i şi văḑu, că copila deschide strălucitorii sei ochi, incepe a privi speriată in jurul ei.

Tot singele Irinei se sui in cap, părul i se sburli şi un fior ingheţat cuprinse inima sa; apoi o ferbinteală ardetóre incepu a fumega pe tinerii sei obraji şi câte-va momente stătu extaziată ne putând murmura un singur cuvânt de spaimă sau mirare.

Viorica reinviase!... ea se uită cu spaimă la tot ce o inconjora şi creḑu că se află in cea-l-altă lume!... frica o cuprinsese! ea tremura grozav, se ridică incet şi puse piciorul pe petre! un ţipet eşi indată din slaba sa vóce, zerind pe companiona sa, sora Irina.

— Dumneḑeule!... murmură ea!...

— N'ai frică Viorică, incepu Irina.

— Irino!... tu esci?

— Da!... eu sunt scumpa mea vară, eu trăesc şi tu trăesci incă, esci in Biserică... fii linisciță!...

— Dumneḑeule!... Mai trăesc eu incă?... mai sunt incă pe pâmênt?

— Da Viorico.

Ambele vere se aruncară una in braţele alteia şi câte-va momente fură nedespărţite!

— Vai, reincepu Viorica, ce vis grozav am avut, Dumneḑeul meu! credeam că numai sunt.

A!... da Trandafir unde e?... vai!..

— Linişteşcete!... Trandafir trăesce, e sĕnătos. Dar tu tot îl mai iubesci?

— Mai intrebi incă? tu singură scii secretul meu şi apoi mă maï intrebi!...

— Se eşim puçin afară Viorică se ne recorim.

— Haidem.

Ambele eşiră sprijininduse una de alta şi se opri la uşa bisericei.

Cerul nu mai era norat. Trăsnetele şi fulgerele incetase şi inlocu-e apăru un azur splendid ornat de mii cochete constelaţiuni, in mijlocul cărora suridea cu inocenţă d'alba lună. Un zefir dulce mirositor, mai remase din neagra vijelie, ce adie prin unde line cu soptu'i ingeresc.

Viorica nu ḑicea nimic, privea la natură şi respira mai liber, ochii sei era aţintiţi spre cer şi buzele deschise murmurau un tainic şopt.

— Irino! reluă ea, spunemi cum mă aflu eu aci, cum am agiuns şi prin ce chip, in acest loc necunoscut?

— Fii liniştită te rog, nu esci in locuri streine, esci in Hlincea, te-a adus eri Ioniţă, şi te-au incredinţat Maicii Stariţe de a te păstra.

— Dumneḑeule repetă Viorica. Sermanul Trandafir trebue se fie mort. Da!... mort, inima'mi spune că acel crud frate nu s'ar sfii se implânte cuţitul in inima surorii... Sermanul Trandafir...

Irina suspina numai, nesciind ce se respundă; ea scia că Viorica iubesce pe Trandafir, dar ultimele intâmplări îi era necunoscute.

— Viorică, incepu ea cu un glas rugător, spunemi te rog ce ţi s'a intâmplat..

— Irino! scii cât am iubit acel barbat; m'am hotârât ş'am părăsit casa părintească, m'am cununat cu el, am trăit o septămână in fericire. Dar el ne urmări şi ne goni până la hotarele Moldovei şi acolo!... ah!... acolo, calăul de Ioniţă puse mâna pe Trandafir şi pe mine, şi nu sciu ce l'a făcut!...

Inima îmi bate grozav... simt că puterile mi-a slăbit şi óra morţiï adevarate pare că s'ar apropia din ce in ce pentru a prinde suftetul meu... Ah! Dómne... Lasă-mĕ se mai văd o-dată acea fiinţă ce am iubit şi pentru care m'am jerfit şi apoi.. apoi se mor..

Buna soră plângea, ea simţia focul ăstor cuvinte căcî şi ea ca şi Viorica pătimise şi incă pătimea.

— Ei bine, reluă Viorica desmeţinduse puçin, spune'mi de unde esci tu aici? cum te afli?... ce fel...

— Tu na'i ghicit unde aş fi?...

— Nu ḑeu, te credeam mórtă după cum mi-a spus muma ta...

— Da! ea ar fi vrut se mĕ vadă mórtă, inse Dumneḑeu vru alt-fel.

Ascultă; scii că iubiam cu inocenţă, incă din cópilăria mea pe Miron Tro-

tuşeanu; îmi plăcea aşa de mult in cât mi'aş fi dat viaţa pentru el; stăruii la părinţii mei se mi'l deie de soţ, dar ei refuzără sub cuvânt că nu e boer; nu mai ştiam ce se fac, inebuneam de dorul lui şi hotărâi se fug cu el;— Reuşii şi mersei la o moşióră a luĭ unde trăirăm inpreună pe braţele fericirei o vară intreagă; dar tómna trecută o slugă mê vându cătră părinţii mei şi acestia mă furară din acel loc şi mă isbiră in mijlocul intunericului acestor chilii. Eram nebună, nu sciam ce se mai fac, nu mîncam zile intregi, devenisem fără leacă de putere şi căḑui la pat; din norocire insă, veni in monăştire in acea vreme sora Varvara. Ea fu una din cele mai bune prietene ce putu'i primi de a mê mângâea, vorbele ei erau dulci şi milóse, lacrămile ei curgea la cea mai mică amintire a trecutului meu, şi ea ca şi mine găsia o plăcere nespusă in prietenia nóstră.

Acum o lună servitórea ei ce-o visita la fie care sĕptămînă, se schimbă, veni alta, juna fată frumósă, şi demnă de incredere.

Sora Varvara citi in faţa ei inocenţa şi in adoua ei venire îi incredinţă o treabă fórte mare, acea de a conduce o mică scrisóre a mea, lui Trotuşeanu!...

Juna fată ceru voe de la stăpâna sa pentru trei ḑile, şi plecă la moşie; aci dădu scrisórea şi primi un respuns, Miron perdusc ori ce speranţe de mine credea că m'a furat niştc hoţi şi tóte căutările lui fură deşerte; la citirea scrisorii mele prin care îi anunţam tóte cele intâmplate, un fior îl cuprinse.

Spunea servitórea, că el pică la pământ fără simţire şi nu se retrezi de cât după un sfert de ceas. — El 'mi scrie să am rabdare se mai aştept incă o lună in interiorul astei cuşti şi el va urzi tot ce va putea spre a mă scapa!

Ei bine ai speranţă dragă Viorică că Dumneḑeul cel mare va găsi şi pentru tine un călăuz credincios şi te va lumina pentru a putea scapa din această suferinţă.

Viorica stetea resemată de piatra uşei şi asculta cu atenţiune tóte cele ce se spunea. Buzele ei lasa din când în când câte un respir suspinător şi la sfîrşirea discursului junei surori ea remasă mută. nerespunḑând nimic.

Strelucitórele ḑiori incepură a revarsa o lumină purpurie asupra tutulor unghiurilor obscure. Ḑiua se strecură incet-incet şi atmosfera se lumină; tóte fiinţele incepu a mişca când junele femei stătea încă îmbrăţişate.

Părintele Grigorie preotul bisericei se apropria spre a veni se depue rugile sale pe altarul lui Crist.

—Viorică!.... murmură sora Irina.

—Ce e?

—Preutul s'apropie, dute de'i serută mâna...

Viorica păşi fără multă zabavă.

Preotul se speriă şi un ţipet se strecură din vocea lui, Viorica alergă inainte şi'i ḑise.

—Nu te teme sfinte Părinte, eu nu am fost mórtă, după cum aţi creḑut ci numai lesinată; Dumnezeu a vrut ca se mai văd această lume.

—Nu sciu ce minune se fie asta respunse preutul, dacă eşti cu adevăr vie, apoi esti angerul lui Dumnezeu.

—Şunt vie privescemă părinte replică Viorica sărutând din nou mâna preotului.

Preotul cu cele două femei întră în Biserică. Sororile Ecaterina şi Ruxandra se frecau la ochi şi căscau a lene la intrarea acestora.

Clopotele începea a suna cu chemătorul lor ton şi servitórele lui Crist sub conducerea stariţei veneau de a lua parte la rugăciune în sfânta biserică.

Când ajunse în mijloc, maica stariţa se uită pe catafaclu şi nu ḑeri nimic; ea ridică ochii în sus şi văḑu pe Viorica. Ea remase încremenită împreună cu disciqulele ei care privia pe acea femee veţuind şi ficsând astă grupă négră ce vin a se adapa de la altarul divin.

Sora Irina povesti totul cum se întâmplase şi toţi începură a se linişti.

Serviciul divin se fini şi servitoarele Domnului începură a se îndrepta fie care spre chiliele lor Viorica luă braţul Irinei s'astfel sprijinită ajunse la chilia acestia.

Puţină mâncare uşóră fu gustată de Viorica spre a linişti imensul gol a stomahului seu;—Apoi se culcă pe un pat căci puterile îi lipseu cu totul.

Irina eşi în curtea monastirei pentru aşi căuta de cele necesare ş'apoi se pune se mai respire pucin aer curat.

Stariţa se zeria înaintând cu sinerenia ce o caracteriză şi curând ajunse în faţa Irinei.

—Ce face Viorica?—întrebă ea.

—E bine; s'a culcat pucin căci e prea slabă.

—Ce ḑice ea?

—Nu ḑice nimic.

—A mâncat?

—Fórte pucin.

—E sama, veghiază bine, dăi ce va trebui.

—Voi face tot.

—Tot odată, róg'o să se mai primble împreună cu tine prin grădină.

—Ii voi spune îndată ce sórele se va potoli, sunt sigură că va voi a face o mică preumblare.

—Se privighezi asupra ei însă să nu eşiţi din curte afară.

—Nici de cum!

—Voi se ḑic, se ei sama fórte bine ca nu cumva prin vr'o viclenie să pótă pătrunde unde-va afară.

—O iau pe sama mea.

—Drept acest scop trimet pe maica Evdochia se fiţi mai sigure.

— Fórte bine, respunse juna soră cărnind pucin din nas.

— Atunci e sama bine la ce ţ'am spus.

Irina se plecă şi apoi porni în casă cu măhnire în inimă şi cu blestemul pe buze contra ultimelor cuvinte ce auḑise din gura stariţei.

XIX.

Condemnarea

Se ne mai transportăm, iubite lector în ale regiuni, în alte locuri, pentru a privi şi altă ceva!...

Era într'o Mercuri, sórele şedea pe vârful cerului lăsând ferbinţi raze să străbată pământul. Mare îngrijire predomina între tot poporul si vorbele deşerte şuera ca plumbii dintr'o gură în alta.

Cunóştem de mai inainte sala cea mare a Tronului in care Vasile Lupul ţinea sfat cu curtenii sei.

De astă dată ea era plină, toţi la locurile lor, Vodă, în mijlocul lor gânditori şi cu capul între umeri îşi fremânta minţile sale în tóte părţile.

— Boeri, începu el, auḑitaţi voi din vremea vechiă cum că ţara noastră sădită de Traian. fu mare şi bogată din Nistru şi pănă'n Tisa.

— Am auzit şi scim Măria Ta, respunseră d'o dată toţi boerii.

— Ei bine, astăḑi mi-am pus în gând se reunesc tóte aceste locuri a nóstre sub un singur cap şi sub un singur nume!!

— Fórte bine, fórte bine, strigară boerii.

— Spre acest scop am trimis carte lui Matei să se unească cu mine si să domnim împreună, dar el nu se unesce cu această idee.

— Se ne resboim, şi să'l alungăm atunci.

— Aşa se facem, şi după ce vom lua Valahia, mai uşor ne va fi de a lua şi Transilvania cu tóte ţinuturile ei.

— Aşa este M. Ta!

— Atunci Hatmane Andrei, până mîne să dai porunca în tot cuprinsul ţerei Moldovei că toţi cări pot purta arma să fie în două septămâni înarmaţi şi se purcedem în contra Munteniei.

— Aşa va fi M. Ta!

Un uşer, intră, şi anunţă.

— Logofătul Bonţă şi Ioniţă.

— Se între, strigă Vodă.

Uşerul eşi şi cei anunţaţi păşi smeriţi înaintea tronului unde pică în genunchi.

— Ce vroiţi, îi întrebă Domnul cu blândeţe.

— Maria Ta, începu, Ioniţă acel hoţ de Trandafir după care ai trimes óste, s'a împotrivit grósnic, a ucis potira întrégă precum şi alţii soldaţi cari mai venea în ajutor şi pe noi cât pe ce era se ne ucidă.

— Ce ḑiceţi? cine-va se impotriveşte Domniei-Mele?... Hatmane, cazarma intreagă trimete-o după acei hoţi şi fără leac de milă se'i aruncaţi in ştreang.

— L'am prins eu, M. Ta!

— L'ai prins?

— Da M. Ta!

La aceste cuvinte Hatmanul incepu a tremura, ochii i se încruntă şi puçin lipsi de a nu scóte un ţipet teribil.

Ioniţă eşi şi după pucin timp apăru urmat de Trandafir ce avea piciorele legate cu grele lanţuri de fer, ear mânele încătuşate la spate. Sermanul om

schimbase roşaţa ce'l caracterisa într'o galbineală profundă şi trupu'i slăbit şi sdrobit de greutatea ferului, abea se urnea împins fiind de un servitor.

— Cine eşti tu hoţule? întrebă Domnitorul furios.

— Nu sunt hoţ M. Ta, sunt om bun care n'am căutat a răpi nici o dată dreptul altuia.

— Dar pe sora mea? începu Ioniţă.

— Taci! strigă Vodă, spune'mi cum te chiamă şi din ce familie esci.

— Mě chiamă Trandafir Dragoş fiu lui Stefan Dragoş, nepot lui Bogdan al cincilea.

— Ei bine şi cum ai îndrăsnit se ucizi armata mea şi se'ţi baţi joc de poruncele mele?

— M. Ta, singură armata sa bătut între ea.

— Şi ai răpit pe sora lui Ioniţă.

— M. Ta, eu am iubit acea copilă şi ea asemines m'a iubit şi amândoi am mers naintea altarului unde am legat sufletul nostru în facia lui Dumnedeu.

— Aşa, strigă Ioniţă în desperare, M. Ta! nu lasa acest hoţ că, de va scapa te omóră şi pe M. Ta şi pe noi pe toţi.

— Minţi juvină spurcată, strigă eşit din sine Trandafir.

— Şi pe mine M. Ta, adougi Logofetul Bóuţă, m'a făcut se'mi rup cóstele alergând pe un cal şi îndreptul Şipotelor am picat huştiuliuc intr'o baltă şi noroc că era calul de de-subt că alt-fel intram într'o ţapă de stejar.

— *Ha, ha, ha! zimbi Vodă, dacă ar fi fost pre vremea lui Ţepeşiu ar fi credut cineva că te-ar fi inţepat el, ei şi cum ai scapat?*

— M'a scos Ioniţă şi m'a lasat tot la pământ de unde abia a doua di m'a tărâit nisce ţerani până la Eşi.

— Bine!... Ce diceţi sfetnici şi boeri că i se cade acestuia?

— Mórtea, mórtea, strigară cu toţi.

— Libertatea, strigă Hatmanul și Logofătul lui Vodă.

— Cum, diceţi voi libertatea?

— Da, începu Hatmanul, el n'a bătut óstea Domnească, ci numai slugile lui Ioniţă, căci Tradafir după cât am aflat fugea atunci pe la Şipote.

— Şi toţi vornicii mia dat de ştire că pe unde trecea nu făcea nici un reu, adaugă Ionaşcu.

— Atunci pentru ce fugeai?

— Ca se nu mă prindă Ioniţă şi se'şi bată joc ca acu.

— Cu tóte aceste Boerii sunt mai mulţi, spuneţi ce merită.

— Mórtea de puşcă?

— Mórtea de puşcă se fie, repetă Domnitorul, şi doi gardişti luă pe Trandafir şi'l, scóseră din Sala Tronului.

XX.

Inchisoarea.— Esafodul.—Erlarea.

Trandafir fiind transportat din sala Tronului se trezi intr'o chilie mică, rece şi intunecósă al căria mobilier consta numai în câte-va pae şi o cană de lut cu apă; o mică ferestuică umplută de gratii de fer dădea o lumină de abia zeritoare. El şedea jos culcat şi gemea sub inpresiunea crudelor dureri cei sfăşia corpul.

— Dumnezeule murmură el, cât sunt de mari faptele tale, ai ajutat pe mulţi de pe acest pământ, ajută-mă şi pe mine, lasă-mă Dómne se mai văd o-dată pe iubita mea, se'i mai şoptesc două vorbe ce şed pe inima mea, ş'apoi fă ce vei şti, ia-mi viaţa căci nu-'mi va mai trebui.

Un nor bubuitor se presentă naintea cugetului seu, scântei electrice îl pătrundea şi fiorile morţii se părea că vrea se'şi facă loc în recele seu corp. El căzu intr'un delir grozav şi remase fără simţire, de tot ce se petrecea în jurul lui. — Trecu trei zile şi trei nopţi şi bietul Trandafir se hrănise cu o ocă de apă ce din când în când o aducea la buzelei ardinte spre a mai recori sufletul seu.

Era dimineaţă, ziorile se arată în faţa micei ferestrui, Trandafir abia se putu ridica de pe paiele sale şi'şi resemă cótele de gratiile ferestrei.

— Dómne, incepu el, la ce mă mai laşi în această intunecósă şi fiorósă temniţă... nici o-dată, nici rana glonţului, nici ţăietura sabiei nu m'a durut aşa tare, ca osiala între acesti reci muri. — Ea'mi viaţa te rog, nu mai voi nimic, nu voi se mai trăesc.

Sermanul prisonier îşi perduse în trei dile de detenţiune şi mintea şi puterea şi curajul seu Românesc, se sculă de lângă ferestă şi luă cana, aduse la buse şi deşertă restul de apă ce ea mai conţinea.

— Ah! zice el, tu cană, esci singurul mijloc de a mă scapa de această viaţă mişelească.

El ridică cana şi vroi s'o isbească cu forţia ce mai avea in capul seu spre aşi curma suferinţele, dar un sunet ce din ce-in-ce s'apropria de temniţă, îl făcu se'şi atragă atenţiunea şi se asculte la uşă.

Nu mult, şi nisce paşi zurăitori se auziau.

El tremură de frică, credea că vin torturătorii spre a'şi începe operaţiunea, se retrase intr'un colţ intunecos şi începu a strânge umedele pae în jurul seu şi a se acoperi cu ele.

— Ah! dise el eşit din sine, eată'i vin!... vine ucigaşul meu!... vine!... o scumpa mea Viorică!... şedi!... liniştescete!... lângă mine nu'ţi va fi nimica!... incredite în braţul meu!... sunt în stare se'm perd viaţa. Dar tu vei scapa!... vei scapa o scumpa dilelor mele!... o scumpă Viorica!...

Şi sermanul condemnat strângea cana sa cu atâta forţiă in cât se sfârmă in mâuele lui.

Uşa de fer se deschide şi trei inşi armaţi şi cu câte un felinar in mână, se iviră şi privi nemişcaţi spectacolul ce li se presintă naintea ochilor lor.

Era sermanul Trandafir, fără cea mai mică haină, pe el, cu corpul sgâriet, şi plin de singe, cu părul incâlcit, faţa galbenă, slebănogită şi increţită, ochii mari roşi, şi sprincenele ridicate in sus; el stătea tremurând şi la lumina ce producea felinarele voia par'că să se ascundă şi scormolea in păretele impetrită.

Cei trei ostaşi ce intrară, privi cu duioşie câte-va momente acest tragic tablou. Apoi s'apropriară de miserabila lor victimă, luă mânele'i, le lega in lanţuri, piciórele aseminea şi incepură al impinge, scoţindul pe uşă. — Suiră vr'o trei-zeci scări, trecură mai multe chilii, eşiră intr'o odae mare şi aci fu inbrăcat cu nisce haine albe şi dândui o cruce in mână incepu din nou a merge. In urma lui mergea doi-spre-dece călări cu suliţile in mâna stângă şi pistólele în mâna dreaptă impreună cu şese pedestraşi ce ţinea puscele intinse asupra sarmanului impotent.

Cortegiul ast-fel format plecă din curtea numită St. George care servea de penitenciarul tuturor hoţilor din Iaşi, şi ajunse in Curtea Palatului Domnesc.

O companie de militari se afla gata la ordine sub comanda unui căpitan ce se rotilea in fruntea ei.

Trandafir intră în mijlocul companiei şi cei ce'l însoţiră până aci dispărură sub bolţile casarmei.

Escorta porni pe pórtă despre apus şi apucă strada Socolei.

Toţi ómenii femeile copiii şi bătrânii eşiau din casile lor şi priveau cu lacrimile în ochi pe nenorocitul condemnat.

El ridica din când în când norósa sa frunte şi aruncă câte o fixatóre privire tuturor. Sermanul credea că va recunósce in vre un chip portretul scumpei sale soc i, portretul nenorocitei Viorică dar vai! de câte ori derea un chip strein de atâtea ori speranţele îi fugea, aplecă ochii în jos şi lacrimile îi curgea ca părăile.

Voia şi doria sermanul prescris aşi reversa ultimul zimbet al sufletului seu, ultimul adio, acelei femei ce ia răpit iubirea, fericirea şi viaţa, dar nicăiri nu întâlnia macar o rază a căutătórei sale.

El mergea fără a se opri, ajunsese întreaga escortă pe strada Frumósei. Trecură cu repegiune şi astă stradă şi ajunse la locul unde, zerea întunecând vederile sale.... negrul eşafod!....

El se apropia din ce în ce, şi soldaţii se desfăcu in două colóne făcându'i loc lui, de a sui trei trepte ale eşafodului.

Acest scaun a pocăinţei era inalţat de la pământ de jumatate stânjen; trei scări imbracate in negru inconjura piedestalul. — Când Trandafir era aşezat deasupra, un calău imbrăcat tot in roş se arătă lângă el şi deschise lanţurile ce inconjură mânile şi piciórele lui.— Calăul se retrase, un preot bătrân şi plin de respect păşi treptele eşafodului şi s'alatură de condemnat.

(Va urma.) N. A.-B.

Cabinetul de Lectura

Anul I. Numerul 15.

ABONAMENTE
Pentru tótă România.
Pe XII luni . . . . . . 5 Lei.
„ VI „ . . . . . . 3 „ „
Pentru străinătate.
Pe XII luni . . . . . . 8 Lei.
La finea anului abonaţilor, se va remite cuvertă şi un **premiu gratis.**
Scrisori nefrancate şi nesubsemnate se refuză.
Un esemplar 10 bani



Jassy, 22 August 1878.

Proprietar-Director:
N. Andryscu-Bogdan.
Administraţia Strada Codrescu No. 4.

ANUNCIURI.
Pagina a IV . . 40 bani linia petit.
Valorele se primesc in timbre postale.
Abonamente ne însoţite de valore se refuz.
Apare o dată pe septămână

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 14).

XX.

Inchisoarea.—Esafodul.—Ertarea.

— Fiule, incepu el, ómenii au hotărât ca pentru faptele tale se'ţi perdi viaţa... dar bucurâte, căci păşind de pe acest pământ plin de reutăţi, vei ajunge inaintea Judecătorului celui mare care va erta pe tóte făpturele sale şi le va da mila sa.

Dacă eşti pedepsit pe pământ, in ceruri vei fi răsplătit...

— Prea sfinte părinte, mor nevinovat...

Astea de abea dise Trandafir şi două părae de lacrimi amestecate cu sânge isvoriră din ebenul ochilor lui şi picau in valuri ferbinţi pe pământ.

Preutul murmură o rugăciune sântă, şi apoi intinse spre buzele condemnatului *Sfintele Taine.*

Trandafir inghiţi şi apoi serutând sfânta cruce incepu cu un glas ce vrea se'l arăte plin de curaj.

— Trageţi in mine, căci mi e destulă viaţa...

Preutul scobori de pe eşafod, toţi se dete'n lături şi făcu loc calăului care suinduse iar pe eşafod, legă mânele şi ochii lui Trandafir şi după ce'l rezemă de o scândură se scobori, şi mergând la două-deci de paşi, ridică puşca ş'o indreptă spre inima lui Trandafir.

O vóce comandă.

— Foc!...

Şi o bubuitură sinistră isbi la urechile tuturor spectatorilor, apoi un nor gros se arată şi mii de suspine se născeau in pepturile tuturor ce asistau la ast banchet infernal.

Când fumul şi buimăceala se mai liniştí puçin, tóte privirile se aţintiră spre eşafod.

Dar extaziarea veni in locul suspinului se cuprindă şi mai mult simţimentele tuturor.

Trandafir sta neclintit, drept in picióre şi, numai nisce lacrimi cristaline se vedeau eşind printre peticá ce'i lega ochii sei ce păreau că vrea a căută spre ceriu...

— Hai! strigă el, daţi o-dată, daţi insă bine drept in inimă, ca se nu mă chinui mult, ḑilele mele nu se mai pot numera, viaţa incă câteva momente 'mi este nesuferită, daţi fraţilor şi bunul Dumneḑeu nu vă va condemna pentru aceasta, căci faceţi din ordinul celui mare.

Abia fini aste din urmă cuvinte şi un tropot sgomotos se auzi la spatele eşafodului.—Toţi intinse capul şi privi pe Hatmanul Andrei urmat de cinci oştaşi cari alerga in góua cailor purtând flamură albă—*Refrenul Inocenţei.*

La vederea astui spectacol, un strigăt de bucurie eşi din peptul tuturor...

Hatmanul s'aproprie, descălecă, sui treptele eşafodului şi scóse o hârtie mare incheeată de o pecete roşă, dând cetire următórelor cuvinte:

Eu Vasilie Lupu VV.

Văḑind pricina lui Dragoş Trandafir şi cercetările, deodată am socotit că trebue cu mórte pedepsit,—ear după stăruinţa mai multor sfetnici şi boeri mari, Domnia-Mea ş'au făcut milă de el şi l'au ertat, şi am ḑis Hatmanului se'l scótă de la astă pedepsire şi se'l lese in voea lui.

Iscălit, Vasile Lupul Voevod.

Toţi salutară astă strălucitóre veste cu unanime strigăte.

— Trăiască Vodă!...
— Trăiască Hatmanul!...
— Trăiască Trandafir!...

Calăul lepădă arma'i şi sui treptele, deslegă mânele şi ochii, luă hainele albe de pe el, şi'i dădu pe cele a lui Trandafir, apoi se retrasă.

— Dumneḑeule, incepu Trandafir ingenunchind, mari sunt lucrurile tale, îţi mulţumesc... pentru că mă laşi se mai văḑ o-dată scumpa mea soçie ce atât am iubit'o şi pentru care m'am jertfit...

Hatmanul 'l luă de mână şi'l indemnă să incalece pe un bun cursier, Trandafir cu tótă slăbăciunia'i asculta, şi astfel aceşti doi urmaţi de cinci călăreţi, porni spre Bârnova.

XXI.

Iar întristare!..

Când astă mică trupă ajunsese la Bârnova, găsiră murii dărâmaţi, palatul ruinat şi prefăcut in cenuşă, totul distrus şi deşert incât inspira gróză oricăruia vizitator.

Trandafir surise trist la vederea astui spectacol, şi intră sub boltele ruinate, percurá mai multe strâmtori şi ajunse la camerele secrete; intră prin ele şi se opri in sala Tronului.

Când Trandafir intră aci, văḑu pe părintele seu căruia lacrimile ii şiroia din ochi şi cruda desperare se zugrăvise cu cel mai tragic penel pe increstăturile veteranei sale feţe.—Lângă el stătea juna Ruxandra cu soţul ei Bujor.

El se aruncă cu grăbire in braţele lui Dragoş şi'l stringea cu tótă puterea neputând a murmura un singur cuvânt.

— Părinte, incepu Trandafir, unde e Viorica?...

— Scumpul meu fiu, nu sciu singur unde'i ea, D-ḑeu scie!

— Nu scii?!!!

— Nu, sciu atâta că au răpit'o şi pe ea ca şi pe tine, şi numai sciu ce a făcut'o.

— Dumneḑeule! şi sermanul soçiu îşi trecu mâna pe frunte ştergând o sudóre rece.

— Privesce mâna mea drept dovadă la răpirea ei.—Dragoş arătă mân'ai rănită, şi Trandafir era in momentul de a turba, simţi că tot sângele ce'l mai poseda i se rescólă şi puterile îl însoţesc.

— Voi porni spre a o căuta macar de'mi-aş perde viaţa.

— Ce ḑici copile, incepu Hatmanul, uiţi pe semne cum ai scapat?!!!...

— Ei bine cum!... nu sciu nimică...

— Nu scii nimica? atunci ascultă:

„Când tu ai fost adus legat inaintea lui Vodă, atunci de abea am aflat ceea ce ţi se întâmplase; in zedar au fost tóta stăruiuţele şi rugămintele mele şi ale lui Ionaşcu pe lângă Vodă, căci Bónţă are hatâr mai mare de cât noi.—Neam hotărât cu ori ce chip se te scăpăm. Am trimes nisce slugi de a ucis pe Bónţă bătrânul, dar Ioniţă tot mai este; apoi am cumpărat pe calău ca se intâr-

zie lucrul până voi veni eu; acea poruncă de ertare este mincinósă; este făcută de mine; Vodă sau pornit din Iaşi şi nu am teamă, Ionaşcu e lângă dânsul şi la nevoe va drege treaba."— Ai inţeleş acum?

— Va se ḑică nu sunt ertat de Vodă şi va trebui ear se fug.

— Cam aşa.

Trandafir oftă şi se aşeḑă pe un scaun; gustă apoi puçină mâncare şi se puse intr'un pat spre aşi aduna puterile, ce le perduse in ultimele ḑile de locuinţă a temniţei de la Sf. George.

XXII.

Cautarea si aflarea.

Mai tóte stradele Iaşului erau traversate de cât-va vreme de doi cavaleri sprinteni la trup şi voioşi ca ceriul unul mai nalt şi delicat, altul scurt şi robust.—Casele erau pe rând viḑitate de ei, şi puçinii locuitori ce remaseră in urma expediţiunei, se mirà de aceste curióse viḑite, fără a putea inţelege adevăratul lor scop.

Trebue se spun că cavalerul cel nalt purta un costium extraordinar. - El aducea aminte tuturor bravilor moşteni de strălucitórele luxuri ale nobililor poloni.

Calul seu alb varsă tot drumul nori groşi de fum din nervósele'i nări şi sărea uşor ca pana neputând aşi opri sburdalnicul seu mers.—Cavalerul purta o mantie mare albastră, garnisită cu frumóse ciucuri şi blană de samur ale cărei póle acoperea tot trupul seu ş'al calului; o cascheta patricornă lucrată in catifea, samur şi fir, orna frumosul seu cap, fiind aşeḑată pe nisce bucle creţite ce strălucea şi flutura pe catifelaţii lui umeri; o frumósă barbă lungă orna obrajii sei şi tristeţa inpreună cu resbunarea era zugrăvite ca de penelul ilustrului Rafael pe bruna sa faţă.

Cel-lalt cavaler asemenea costium polonez inse cu manta neagră, cu calul roib, cu caschetă galbenă faţa rotundă şi rumenită, nisce musteţi enorme ce se resucea după urechi şi tristeţa şi resbunarea era óreş cum mai puçin sedite in el, de cât in companionu'i.

— Sermane copile, incepu primul Polon ce avea aerul de stăpân, tu nu mai simţi nimica, şueri cât îţi e gura şi gândesci cine scie pe unde, ia sama mai bine ca nu cum-va se dai intr'o grópă privind mereu la stele.

— E las frate nu trebue s'avem un aer aşa posomorât c'al teu, căci atunci lesne ne-am inţelege, ci din contra, când fi treabă, treabă'i,—când nu, nu!...

— Asta nu e treabă?...

— Treabă e, cu tóte aste nu e vremea!...

— Taci, se scoborâm aci!...

Ambii cavaleri opri caii şi se scobori inaintea unei căsuţe mici şi tupilată spre pământ; intrară in intru şi nu'găsiră pe nime.

— Ce insamnă asta? intrebă nobilul.

— Mai sciu eu.

— Se póte se nu fi venit până acum?

— Póte lucrează!

— Se póte dar, n'am inţeles nimic până acum.

— D'acum vei inţelege!...

Ambii cavaleri se intinseră pe golul pat cu care era ornat acel bordei, spre a se odihni de o vădită cale lungă.

După câteva minute uşa se deschise şi un bătrân soldat apăru in cadrul ei.

— Astăḑi se va mântui căutarea nóstră care era zadarnică.

— Ei bine?...

— Ascultaţi!...

Toţi se aseḑară şi făcu tăcere iar bătrânul incepu:

— „Căutam in deşert şi la deal şi la vale, am rescolit tot Iaşul cu fundul in sus şi nimic n'am putut afla.—Umblam ḑi şi nópte lângă casa răpitorului şi mă frecam când de un ḑid, când de altul, căci nu zeream ţipenie de om!... Mĕ hotărâi in sfârşit să rup de capăt.—Vârâi câţi-va tăciuni in dosul hambarelor de lângă palat şi văḑui in câte-va minute că o mare ḑidire se prefăcu intr'un stâlp de foc şi fum,—eu stăteam smerna la pórtă cu cei doi tovarăşi, şi aşteptam ceva; şi drept toată urmarea văzui două babe că rup de fugă pe pórtă; câte c'o legătură in cap ţipând cât le lua gura.—Alergăi după ele şi le intrebai.

— Cine sunteţi!

— Cine se fim, ea nisce fimei creştine cu *frica lui Dum*...

— Nu te'ntreb de creştin şi frică, ci de unde sunteţi?...

— De'n palatul ista!

— Cine mai e 'nuntru?

— Nime!

— Dar voi cum aţi şezut.

— Ne a lasat Logofetul se păzim.

— Logofetul Ioniţă unde'i?...

— S'a dus cu Vodă la resboi, şia luat tóte lucrurile bune temându-se se nu'i le fure talharii.

— Nu te'ntreb d'acea, spunemi undei Viorica acu*!* şi'ţi voi da cinci pungi de argint...

— Nici eu singur nu sciu unde'i; dar sciu un mijloc de afla.

— Spune'mi!

— Aḑi e Duminică, in tótă Duminica vine veste de la Viorica prin un slujitor, trece pe aici de e amănunte ş'apoi se intórce fără a putea noi să scótem o singură vorbă din gura lui.

— A venit aḑi?!...

— Taci!... eaca acu vine!...

Tus-trei ne uitarăm spre răsărit şi văḑurăm un călăreţ ce abia ridica potica de pe deal.

— Buna ḑiua, ne dete el intăi.

— Mulţumim! respunsem.

— Dar cea păţit palatul Logofetului.

— Se preface in scrum!.

— Dacă avea drept, căci era prea bătrân.

— Dar de unde vii călăreţe?

— Dar d-vóstră cine sunteţi?

— Vei şti după ce vei spune.

— Dar dacă n'oi spune!

— Privesce pistólele mele!...

— Nu mă prea tem de glonte căci am şi eu mulţi, dar spuneţi'mi cine sunteţi şi vă spun de unde vin.

— Vino'ncóce, ḑisei şi'l trăsei la o parte spre a vorbi in patru ochi.

Merserăm după pórtă.

— Sunt trimesul lui Trandafir, tu vii de la Viorica, spune'mi unde'i ea.

— Cu ce'mi dovedesci că esci omul lui Trandafir?...

— Sunt chiar părintele lui...

— Atunci primesce, respunse el dându'mi o scrisorică in mână, n'o deschide ci o du d'a dreptul lui Trandafir.

— E adevarat?

— Pe viaţa mea.

Vrui sei dau o pungă de aur, el inse nu primi. Eşii de sub pórtă şi cu fraţii pornii aci."

— Undei scrisórea, intrebă cu grăbire nobilul Polon ce nu era altul de cât Trandafir deguisat.

— Iată, şi Dragoş inaintă fiului seu o mică scrisóre.

Trandafir desfăcu cu mare iuţélă scrisorica şi ceti:

„Iubitul meu Trandafir!

„Vei sci că sunt aşeḑată in Chiliele monastirei Hlincea,—scapă-mĕ căci nu mai pot suferi acest traiu, insă ast-fel ca nime se nu afle despre aceasta. Respundemi prin omul ce ţi-a dat scrisórea.

„Viorica."

— Ea la Hlincea? şi eu nebunesc cătând prin Iaşi!... Aşi fi scapat'o până aḑi de o mie de ori, un singur cuvânt se fi auḑit.

Trandafir serea ca un nebun, şi eşi afară urmat de colegii sei. —Un om necunoscut li apăru in faţă.

— Respunsul!... ḑise el.

— Aha!... incepu Dragoş, respunsul e că vom implini acea ce scrie!

— Dar un semn!...

— Primesce şi Trandafir intinse o mică crucilíţă cunoscută Vioricăi.

Omul necunoscut sbură preste strade şi se făcu nevăḑut.

— Pe lucru! strigă Trandafir sărind pe cal.

— Cu toţi, repetară toţi in cor, şi ca fulgerul ce dispare cu iuţeală din nori in nori, Trandafir se făcu nevăḑut inpreună cu ai sei.

XXIII.

Pregatiri de salvare.

Luna călătoria incet dintr'un punct până la altul pe limpedele orizont lăsind palidele'i raḑe se priveascâ cu gelosie două femei cari, impreunate intr'un singur suflet, se strângea cu amiciţie şi'şi revarsa focul inimilor lor.

Ele se afla intr'un mic rond a unei inmense grădini a căria muri se zereau in depărtare ca nisce grele lanţuri ce apasă pe sermanul sclav, şedeau ambele sub un mic arbore, pe un scăunaş de iarbă. Dar ele se păreau prea nenorocite, suspinurile spumegau printre rubinóşele lor buze şi inimele lor scânteiau la cea mai mică adietură a ḑefirului.

— Dumnedeule, incepu cea mai jună, nimic nu se inoeşce; fetiţa nu mai vine, inima pare că'mi spune că i s'a intâmplat ceva; a trecut trei ceasuri de când trebue se fie aci şi cu tóte astea n'a mai venit.

— Fii liniştită scumpă soră, inima îmi spune că sa'ntâmplat ceva, cari ne procură bucurie, iar nici cum scârbă.

— A!... Privesce, strigă prima femee arătând cu spaimă un ce negru ce foşăia prin iarbă.

— Ce să fie, adăugi cea altă pornind spre acel punct.

Acel punct ce foşoia se văzu că se transformă intr'o fantomă neagră ce porni la fugă printre arborii cei deşi.

— Ne pândesc, incepu adoua femee.

— Da, şi bine că n'am vorbit ceva mai mult.

— Se trecem in chilie.

Ambele femei porniră incetişor şi era se deschidă portiţa, când o vóce tremurândă adie in urma lor murmurând: *Stați* !

Ele se'ntórse şi bucuria li se inprimă cu grăbire pe palidele lor feţe văd̦ind pe cea ce ele ascepta.

— Ce ai făcut, Florico?

— Bine şi Reu!...

— Cum?

— Trandafir a primit scrisórea dar a aflat spionul din ogradă de aci şi a trimes de scire la Ioniţă!...

— D-d̦eule!... incepu, vechia nóstră companionă —Viorica— încă piedeci, încă dureri.

— Aşa, repetă Florica, Trandafir a primit scrisórea prin frate-meu Mihai şi a făgăduit cu ori ce preţ că va veni se te scape; drept respuns bun eată şi cruciliţa asta.

— Dar nu iai spus se nu facă vuet...

—Ba ia spus fratemeu şi el a făgăduit că nu va face nimic reu.

După astă mică convorbire sermana Viorică, cu inima pe jumatate veselă ear pe jumatate intristată intră in intunecósa ei chilie, se aşeză pe patui şi adormi.

Des-de-dimineaţă Irina alergă la pórtă aud̦ind un sunet ce se repetă de mai multe ori.

Deschise, şi văd̦u o femee slabă şi cu vesmintele rupte, ce se năpustea se intre numai de cât in intru.

— Ce vrei, o intrebă Irina!

— Voi se mă călugăresc!

Irina rise de dânsa cred̦ind'o scóse din minţi, şi o luă de mână transportând'o in chilia sa.

— Vei şedea aici, d̦ise sora, până ce se va scula Maica Stariţa, când voi face se te primească.

— Nu se póte se merg puţin prin ogradă se văd ce aveţi pe aici!...

— De ce nu, dar după ce se va tred̦i tóte Maicele, căci mai inainte nu se poate.

Juna femee îşi muşcă bud̦ele ca când ar fi găsit calea ce apucase şi se aşed̦ă pe o laviţă de lemn cu care era ornată acea chiliuţă.

Viorica tresări la ultimul dialog şi aruncă o privire prea fixătóre asupra nouei venite fără înse se fie observată de dânsa.—O culóre mortală incepu a se zugrăvi pe faţia ei şi un suspin străbătu fără voe printre incleştaţii sei dinţi,—apoi o rad̦ă a sórelui ce se înnălţă asupra câmpiilor, străbătu până la dalba sa faţă şi aceasta li redete o privire ameliorată; un riu de singe rubinos, incepu a percurge in delicata sa faciă, ochii ei cei negri se umplură de lumină, buzilei surideau in loc de a suspina şi inima ei ce mai inainte zăcu sub grelele lanţuri ale sclăviei, salta in prada bucuriei, căci ea!... sermana prisonieră d̦erise in conturul feţei nouei venite, trăsăturile cele abile şi sincere, ce o-dată erau desenate pe faţia amicei sale nedespărţite, pe faţia scumpei sale verişóre, *Ruxandra*.

Privi dar cu uimire in faţia Ruxandrei şi aceasta drept respuns puse un deget pe buze spre semn de tăcere şi paciențâ.

— Nai teamă scumpa mea Ruxandră incepu Viorica, suntem la un adăpost sigur, sora Irina e vara ta şi a mea.

La aceste ultime cuvinte cele două femei incepură a se privi extaziate şi după puçină fixare se aruncară una in braţul altia, dând drumul la mii de sărutări ce la un loc cu lacrimile ferbinţi ce se vărsa din gingaşii lor ochi, producea balsemul amiciţiei, acel rar efect pe acest pământ.

Viorica se aruncă intre ele şi incepu a contribui la astă scenă virtuósă prin depunerea buzelor sale infocate pe palida faciă a verii sale Ruxandra.

Când aste trei june surori se mai linişti, Viorica reincepu.

— Ruxandră, tu'mi aduci v'ro veste ferice sau scârbită...

— Ferice, vara mea!...

La acest cuvânt scena de mai inainte se reinoi şi ficele Evei se stringeau ast-fel ca se nu se mai pótă despărţi nici o-dată.

Trecu ş'acest moment de fericire şi Ruxandra incepu.

— Mâne dimineaţă la órele 1, inainte de a răsări sórele, trebue să fim la stejarul cel mare din grădină şi acolo vom fi scapate.

—Vom fi, d̦iseră ambele fete de o-dată.

XXIV.

Subterana.—Salcare.

—

Trandafir ajuns acasă in câte-va momente, incepu a se consulta cu amicii sei despre noua strategimă ce trebuia a păstra.

Trecu tótă nóptea fără ca cineva se inchid̦ă ochii, eară in d̦ori se văd̦u drept rezultat a deliberaţiunilor, pe Bujor de a cărui braţ se atârnă Ruxandra deghizată precum aţi văd̦ut, că inainteazǎ spre Hlincea; se opresc la pórtă luânduşi unul de la altul d̦ioa bună, Ruxandra remâne bătând in pórtă ear Bujor dispare.

Ceea ce s'a petrecut cu Ruxandra scim.

Bujor se reintórse la Palatul Bârnovei, şi găsind pe rudele sale incepu ai spune resultatul.

— Ei bine, Bujore pregăteştete desară, vom merge prin canal.

— Prin care canal?

— Tu nu scii nimica, vei vedea in urmă... in dosul caselor mele prin râpa cea intunecósă este gura unui canal ce dă tocmai la Hlincea, nimene nu'l ştie afară de mine... el e făcut de multă vreme şi păstrat in taină de Domnii Moldovei. Eu l'am luat moştenire de la tată-meu care nu mi la arătat de cât cu câte-va d̦ile inaintea morţei...

Când mântui aceste cuvinte, Stefan Dragoş luă de mână pe Trandafir şi'l duse in odaia sa.

Când sórele seturat de lucrul d̦ilei şi tristeţa lumei îşi ascundea incandescenta faţă după verd̦ile şi romanticele piscuri ce inconjóră Iaşul, lăsind in urma lor o umbră roşiă ce abia lumina ca slaba palóre a felinarilor;

Trandafir, insocit de tatul seu Dragoş şi vĕrul seu Bujor, descindea pe scara cea mare a palatului, armaţi bine, cu felinare in mâni şi deosebit câte o mare casma şi inaintă in fundul curţei pe după palat. — Aci ca un munte de piatră era clădit un zid ce sprijinea intregile d̦idiri şi la acăruia picióre şerpuia, prin muschii şi mărăcinele de ani necalcate, un mic isvor in care perpetuu se adapă paserile ceriului singure stăpânitóre pe aci.

Stefan se părea călăuz celor doi. El inaintă şi din slabelei puteri lovea de când in când cu cazmaua sa câte un bolovan de piatră, ce cădea dea rostogolul in albea argintosului părăóş făcândui loc de a pune piciorul şi a urca povârniçul petros.

Un murmur şuerător se aud̦i in apropriere şi cei trei se aproprie de el. O mare boltă se ivi in faţa astor spectatori, sub care micul povârniş făcea o rótă picând din inălţimea lui intr'o adâncime de 2—3 stânjeni spre a merge in basinul care l'am văd̦ut mai de inainte. Dragoş lovea inainte cu cazmaoa sa, şi ast-fel făcea loc scoborind incet — incet pe sub acea boltă părăsită şi neumblată, cine scie de când, până ce ajunse la locul unde apa intră in ţevielе sale.—Cazmalele a tus-trei incepură a'şi juca rolul, căci bătia in piatra ce se făràma şi cădea la picióre lor. — O zingăitură se auzi şi Dragoş dădu ordin ca lucrul să continească, căci cazmaoa sa, se lovise de o uşă mică de aramă pe care rugina li dăduse aspectul unei petre de rând.

Dragoş meşteşugi vr'o trei minute cu mânele góle lângă acea uşă, apoi dădu incă o lovitură din instrumentul seu fórte, şi arama se dădu in lături, dând drum liberu celor trei căutători de a păşi intr'un canal intunecos, umed şi frigaros — toţi îşi aprinse ţăparele şi continuă drumul inainte — merseră mult, descuiară şi stricară multe uşi, dând când de puçină lumină şi un aer mai dămol, când de un tenebru nesuferit ce ingheţa şi incleşta singele şi ósele in

corp, inse călători, nu se opria nici inaintea unui obstacol, ci mergea—mergea prin acel canal subteran fară de margini.

Intr'un moment privesc că li isbesce inainte un ce miraculos.—Asupra canalului se intindea un uluc larg ca de patru palme, şi nalt cel puçin de cinci stânjini, in vârful căruia se zerea puçine rade de lumină ce strălucia din palida lună care ca prin miracol era aşedată pe acel punt al ceriului, ce vinea façiă in façiă cu gura acelui uluc. Dragoş lăsă cazmaoa precum şi armele şi felinarul pe mâncle fiilor sei şi făcânduşi cruce, incepu a se acăţa pe o mică scară de fer, ce era atârnată de păreţii acelui uluc, şi intr'un şfert de óră el se vădu la capătul de sus ce era... in vârful clopotniţei Monastirei Hlincea...

Bătrânul incepu aşi drege glasul seu şi dădu drumul unui strigăt.

— Cucuriguuu!...

La aceasta nu trecu multă vreme şi i se respunse din josul grădinei prin:

— Cot cot cot cot cot co dac!

Ce era aceste, nimeni nu le scia nici le pricepea, căci erau imitate cu o rară fineţă, incât părea că sunt vocile cocoşilor şi găinilor Monastirii.

După această scenă, Dragoş îşi dete drumul pe aceiaşi scară cu mai mare repegiune de cât cea cu care se suise şi ajunse la companii sei.—Işi reluă ale sale şi porni prin o boltă din stânga care era *mai intunecósă* de cât altele. Nu merse mult şi ei incepură a sui trepte de piatră in numer cel puçin de vr'o 30, la acăror capăt o nouă barieră se prezentă, prin un zid pietros ci le apărea in faţă, fără a lasa cea mai mică *rază* a luminei de a pătrunde in acea obscuritate.—Dragoş cu ai sei reincepu operaţiunea de la cascadă, şi in câte-va momente vădură că o uşă se dă in lături lăsind ca aurósele raze a palidei lune să pătrundă in abizul acelei imense subterane.—Ei erau earăşi pe lumea vieţuitóre şi incă mai veseli de cât o di inainte căci se află in verdea grădină, unde aerul era s rbit de atâta gingaşe fiinţi...

Când ei ajunseră in cadrul acelei uşi ferate, vădură inaintea lor trei tipuri angelesci ce se aruncă in braţele lor. Abia câte un serut se depuse pe fruntea fie-căria, şi ei incepură a se retrage in neagra subterană.—Dar!... d'odată, ca un trăsnet teribil, se audi o detunătură a unui glonte ce pătrunse corpul ultimei femei - acel al Irinei.

Toţi privi cu spaimă ast momentan tablou şi numai Bujor mai vieţuia incă căci ripostă, cu un glonte din pistolul seu, şi o fiinţă neagră ca nóptea cea intunecósă incepu a se svârcoli pe pământ svârcolinduse in singele seu.

— O iubite meu!... murmură Irina cu vócea-i mortală, mai ucis!... D-deu ţi va resplăti!... Adio!... Scumpe rude!... D-deule primesce sufletul meu!... Acestea de-abia dise sermana muribundă şi sufletul seu virgin purtat pe crinóele aripi ale Heruvimilor şi Serafimilor ceresci incepu fâlfâind, a se inalţa către a tot puternicl creator, care'i deschisese a sale salvatóre braţe spre al primi.

Asistenţii nu se putură opri de a scoate lungi suspine din pepturi, şi lacrimile incepură se curgă din ochii lor.

Păşi in subterană căci vremea nu era de perdut, trase oblonul asupra căruia se aşeza prin meşteşug pământul ne lăsind nici o urmă de bănuială unei atare uşi, şi ei porni inainte şi merse—merse până se opri in vechiul şi ruinatul palat in care se adăpostea suveranul tron a lui Bogdan Dragoş.

XXV.

Laesii.—Sora ranita.

Pentru a mai descri bucuria ce cuprinse fie-care inimă la intórcerea in acest dulce loc, pentru a spune entusiasmul şi extazul fie-căria la strângerea in braţe a iubirei lor, mi-ar fi ceva prea mult.

Sórele lumina cu dulceaţă intreaga di, şi incăldi şi reanimă tótă fiinţa ce resuflă pe pământ.

Florile reinflorisă, arborii reinverdiră păserelele reinvieară şi parfumul amestecat cu dulcele ciripit adormiră abia pentru câte-va momente pe junii soçi ce era de *atâta vreme despărţiţi.*

Pentru a mai aminti dulcele şi măreţele vise ce se strecurară rând pe rând ca un şir de fantome in crierii junilor soçi, cari vedea când coróne gloriόse, când dimbete angereşti, când ceriul deschis spre ai inghiţi, incă este destul de mult pentru slaba mea pană.

Mě mulţumesc numai a spune că după două dile de uitare a imensilor rele ce se petrecură in cursul dilelor trecute, după două dile de gustare a fericicei mai splendiu de cum se gustase vre o dată in această lume, după două dile de iubire, rugăciune şi mulţumire, Trandafir se afla din nou in façia părintelui seu, vrednicul călăuz unui asemenea june, consfătuind eară, plănuind eară.

— Nu e vreme de pierdut, zicea bătrânul părinte, trebue se plecăm căci urgia, acum sau mai târdiu, ne urmăresce de aprópe şi póte se cădem iară in ghiarele ei.—Se plecăm deci până ce lumea e liniscită fără se fim cunoscuţi fără să scie cineva.

— Părinte!... tot de-a-una m'am supus voinţei tale, mě supun şi de astă dată, vom pleca cât mai ingrabă fără se gândească cineva la noi.—Inse vei sci că nu voi merge fără Verii mei care m'a scos din atâtea primejdii.

— Nu!, vor merge şi ei.

A-doua-di des-de-dimineaţă pe când nici sórele nu resărise, pe poteca ce scobóră din dosul palatului, inaintă spre vale, o haraba trăsă de doi cai proşti, in care sta cinci lăeşi, toţi negri ca tăciunele, sburliţi şi bărboşi, cu nisce rufe rupte pe ei in cât li se vedea mai in tóte părţile pelea, cu liulelele in gură şi cu câte-o traistă legată de gât; caii mergea spre a apuca drumul Iaşului. Aceşti lăeşi nu era alţii de cât Trandafir, Dragoş, Bujor, Viorica şi Ruxanda, toţi ca barbaţi şi ast-fel deghizaţi pentru a nu fi prepuşi şi urmăriţi, mergeau spre hotărârea Moldovei pentru a o părăsi.

Şi după trei dile de góna cailor, aceşti voiajori erau pe pământul *dulce şi ne temător a Poloniei!...*

Agiunşi la satul Golmescka ei descălicară.—Dar in acel moment un glonte şueră cu repegiune la urechi-le şi intorcânduse vădu pe scumpa lor Viorica trântită in colb şi cu singelei curgând.

Sinistru spectacol mai fu şi acesta; toţi sta incremeniţi, afară de Bujor căre a croi de fugă printre arbori şi pietre intocmai ca un nebun.

Cei trei ce mai remase se necăjiră a transporta pe biata Viorica in lăuntrul căruţei şi abia o aduse la simţire după multă trudă.—Din fericire ea nu era rănită rău, glontelei pătrunse mâna stângă, insă fără gravitate.

Puţin şi durerile Vioricăi se mai alinară, rana i se obloji cu medicamente şi se legă strâns, şi ast-fel ea numai simţi nimic.

— Unde este Bujor, intrebă copila observând prin casă.

— Ea-tămă, respunse vócea lui Bujor de afară.

Şi uşa se deschise, ear el intră in intru, plin de singe din creştet până'n călcâe, cu hainele rupte şi mâna'i tremurândă ţinea sabia gólă!...

— Ce este,—ce s'antâmplat?... strigară toţi in cor.

— Şerpele, respunse el, m'a muşcat şi pe mine, dar eu, c'am strivit capul... l'am ucis.

—Pe cine?... strigă Viorica desperată.

— Pe Ioniţă!... respunse el.

Şi biata soçie pică leşinată in braţele lui Dragoş şi Trandafir care se repedi de a o sprijini.

(Finea va urma). *N. A.-B.*

BIBLIOGRAFIE.

La Tipografia Buciumului Român, au apărut: *Geografia Ţerilor Române* de **C. Gallin**, insoçită de o descriere a Dobrogei, cu preţ de 60 bani.

Istoria Românilor de **G. Hrisoscoleu**, preciul un franc.

Se află de vênzare la Librării.

TIPO-LITOGRAFIA BUCIUMULUI ROMAN.